

DOLENTJSKI TRAT

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDS

MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak
četrtak — Posamezna številka 15 din — LETNA NAROČNINA 600 din, polletna
300 din, četrletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma
4 amer. dolarje — TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki
v Novem mestu št. 606-70/3-24

Štev. 4 (514)

Leto XI

NOVO MESTO, 28. JANUARJA 1960

UREJUJE uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik —
NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz
Dilančeve ulice), Poštni predal Novo mesto 33 — TELEFON uredništva in uprave
št. 127 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Časopisno
podjetje »Delo« v Ljubljani

MODERNIZACIJA - PROIZVODNOST

Na razširjeni plenarni seji Glavnega odbora SZDL Slovenije, ki je bila preteklo sredo in četrtek, so razpravljali o nalogah organizacij Socialistične zveze pri uresničevanju družbenega načrta za letošnje leto, pa tudi o organizacijskih pripravih na V. kongres SZDL Jugoslavije. Uvodno poročilo o nalogah v zvezi z izvrševanjem družbenega načrta je imel predsednik Izvršnega sveta Boris Kraigher, o organizacijskih pripravah na V. kongres pa je poročal sekretar Glavnega odbora SZDL France Kimovec. V dvodnevni razpravi je sodelovalo tudi več tovaršev iz našega okraja. Tovariš Mirko Gošnik iz Sevnice je govoril predvsem o nalogah kmetijstva. Dejal je, da bi morali veliko boljše seznanjati kmetijske proizvajalce z gospodarskim načrtom, govoriti pa je tudi o pomenu združevanja sredstev, s čimer bi lahko uresničili marsikatero željo občanov. Tovariš Ljudež Rihtar iz Senovega je sodeloval v drugem delu razprave, ko je bilo govora o pripravah organizacij SZDL na kongres. Zlasti občni zbori bi morali postati mejnik, saj bi lahko Socialistična zveza takrat obširneje razpravljala o vseh problemih svojega terena. Jože Perpar iz Trebnjega je prav tako razpravjal o utrjevanju osnovnih organizacij in opozoril na dejstvo, da se je v trebnjski občini v zadnjem času število članstva v Socialistični zvezi močno povečalo. In prav to terja še več dela v organizacijah.

Ce bi na kratko povzeli vsebino referatov in razprave na plenumu Glavnega odbora, bi lahko dejali, da morajo biti vsa naša prizadevanja, zlasti pa gospodarske, usmerjena v skrb za človeka. Uresničevanje petletnega načrta v štirih letih — to je naloga, ki jo bo morala Socialistična zveza podpreti z vsemi svojimi silami — je prav gotovo v najtesnejši povezanosti z življenjsko ravni delovnih ljudi. O tem, torej, so na plenumu največ razpravljali.

Tovariš Boris Kraigher je že v uvodu svojega poročila dejal, da so bili gospodarski uspehi v zadnjih letih, zlasti pa lani, tolikšni, da nam omogočajo, da v gospodarstvu, s tem pa tudi v življenjski ravni, prekorakimo raven, ki smo jo planirali šele za konec leta 1961. Tak razvoj ustvarja tudi nove pogoje za delo v našem gospodarstvu. Odveč je poudariti, da v podcenjevanje naše gospodarske moči, vendar pa moramo z vso silo organizirati vse razpoložljive sile, da bomo lahko opravili nove, zahtevne, pa tudi odgovorne naloge. Danes je že povsem jasno, da moramo zlasti hitro napredovati na področju proizvodnosti dela. To je trenutno odločilna in navedena naloga vse skupnosti, torej tudi naloge Socialistične zveze. Ko je govoril o tem, je tovarš predsednik Kraigher dejal, da smo prišli na tisto stopnjo gospodarskega razvoja, ki nujno zahteva, da najdemo svoje mesto na področju mednarodne delitve dela in da povsem pustimo »računice«, ki slonijo na avtarkiji, z drugo besedo, na zapiranju domačega gospodarstva in domače industrijske proizvodnje na notranji trg. Prav glede tega pa ima industrija Slovenije še posebne naloge. Pričakujemo namreč, da se bodo slovenska industrijska podjetja hitreje povezala s podjetji v razvitejših deželah in izkoristila vse možnosti kooperacije, to je proizvodno sodelovanje z njimi. Vse svoje delovanje moramo usmeriti na tak razvoj našega gospodarstva, ki se bo skušal čimhitreje bližati ravni industrijske proizvodnje, kot smo jo predvidevali šele za konec leta 1961. Kako torej doseči tako proizvodnjo? Že v razpravi na skupščini so diskutanti opozarjali, da je to posebna naloga, ki terja posebne prijeme. Lani je že sam način delitve dohodka v gospodarskih organizacijah, predvsem pa

nagrajevanje po učinku, precej prispevalo k povečanju proizvodnosti, obenem pa smo že začeli reševati tudi vprašanje odvečne delovne sile. Letos moramo to politiko nadaljevati, kajti nagrajevanje po delovnem učinku oziroma izpolnjevanje tega nagrajevanja je še vedno zelo aktualen problem. Ob vsem tem pa je treba misliti tudi na modernizacijo in avtomatizacijo industrije.

Modernizacija industrijske proizvodnje je postala nujno in najaktualnejše vprašanje, kajti nadaljnje povečanje proizvodnosti si lahko ohetamo le od boljše organizacije proizvodnje. Treba bo pripraviti načrte za avtomatizacijo panog industrijske proizvodnje. Prav tu pa se srečujemo z mnogimi težavami. Tovariš predsednik je dejal, da ne gre samo za ustvarjanje novih tehnoloških procesov, ki jih terja avtomatizacija, ampak gre tudi za to, kako poleg finančnih vprašanj rešiti tudi probleme delovne sile. Marsikje namreč ne uvažajo avtomatizacije zaradi tega, ker si niso na jasnem, kako bi potem rešili problem odvisnih delavcev. Teh problemov ne bomo mogli urediti samo z instrumenti, pač pa je to tudi stvar zavestnih družbenih sil in še drugih posebnih ukrepov, ki bodo pospešili modernizacijo in avtomatizacijo naše industrije. Pri modernizaciji nam ne gre le za večjo proizvodnost, čeprav je to osnovni cilj; prav gotovo je važno tudi dejstvo, da bomo z modernizacijo naše industrije omogočili delovnemu človeku, da z manjšimi fizičnimi napori doseže enake zasluge. V resnici pa pričakujemo od modernizacije in avtomatizacije naše industrije še več. Z enakimi napori kot danes bo lahko delavec močno povečal proizvodnjo in v tem primeru bodo lahko znatno večji tudi njegovi zaslugi. Avtomatizacija in modernizacija naše industrije — že zato, ker gre očitno tudi za življenjski standard proizvajalcev, pa naj si bo v tovarni ali na vasi — ne more biti samo stvar posameznih kolektivov in gospodarskih organov, pač pa tudi stvar političnih organizacij in prav gotovo predvsem Socialistične zveze. Ne gre le za gospodarske načrte, marveč za načrte, ki jih postavljamo tudi v naš politični program.

Razumljivo, da je bilo na plenumu prav v tej zvezi precej razprave tudi o kooperaciji, proizvodnem sodelovanju med podjetji, zlasti pa o specializaciji proizvodnje. Prav specializacija proizvodnje lahko mnogo prispeva k povečanju proizvodnosti. Občine pa bi se morale zavzeti za ustanavljanje novih uslužnostnih podjetij, ki bodo dopolnjevala proizvodnjo v tovarnah, ki jih že imamo. Končno je skoraj samo po sebi umljivo, da moramo ob takih perspektivah, ko računamo na mnogo večjo proizvodnjo, poskrbeti tudi za razvoj trgovine in uslužnostnih dejavnosti za prebivalce. Trgovina moramo veliko hitreje usposabljati za to, da bo lahko pravočasno z zadovoljivo kakovostjo in po primernih cenah posredovala blago potrošniku.

S tem pa smo pravzaprav povzeli že nekaj nalog, ki jih zaključna resolucija nalaga tudi organizacijam Socialistične zveze Slovenije pri izvajanju družbenega plana za letošnje leto.

NAČRTOVANJE

■ V Pančevu je začela 5. januarja poizkusno obratovati nova pec za proizvodnjo litnega stekla. S to pejo bo povečala tovarna proizvodnjo litnega stekla za 395.000 kvadratnih metrov. Opremo za novo pec smo izdelali delno doma, delno pa uvozili iz Poljske. Montirali so jo naši in poljski strokovnjaki.

■ Nov motorni tramper »Rudjer Bošković« ki so ga zgradili v splitski ladjedelnici za podjetje »Atlantika plovidba« iz Dubrovnika,

so pred kratkim splovili. S tem se je naša trgovska mornarica spet povečala za nadaljnjih 13.000 ton nosilnosti.

■ Po študijskem projektu strokovnjakov naj bi na Moravi od ustja do Stalca zgradili več vodnih teras v obliki stopnišč, na katerih bi zgradili 7 do 8 hidrocentral. Te centrale bi dajale letno po 60 milijonov kWh električne energije.

■ Pri Kosovski Mitrovič bodo zgradili umetno jezero s površino 52 kvadratnih kilometrov in 400 milijoni kub. metrov vode, ki bo največje umetno jezero v državi. Z zgraditvijo tega umetnega jezera bodo pridobili na podlagi namakanja 112.000 ha nove plodne zemlje.

Deset let delavskih svetov

V torek, 26. januarja je bila seja sekretariata okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto. Pogovorili so se o volitvah delegatov za kongres strokovnih sindikatov obrtno - komunalne in trgovsko - gostinske - turistične stroke. Člane sindikata teh strok iz našega okraja bodo

zastopali na kongresu po trije delegati.

Na seji je bil imenovan tudi pripravljalni odbor za proslavo 10-letnice delavskih svetov. Za predsednika pripravljalnega odbora je bil izvoljen Miha Potrčin, prvi predsednik okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto in ustanovitelj sindikalne organizacije v Novem mestu po osvoboditvi.

VREME

ZA ČAS OD 28. JANUARJA DO 8. FEBRUARJA:

Postopno hladneje, padavine bodo pozneje prešle v sneg, a okrog 1. februarja kaže na vpad mraza od severovzhoda s snegom, vendar ni znano kako dolgo bo ta mraz trajal. Okrog 7. februarja pričakujemo ohlajitev s snegom. — Razjasnitve v januarju ne bodo trajale več kot dva dni, le po prvem februarju pričakujemo 3 do 5 dni sončnega vremena. Dr. V. M.

Obisk iz Makedonije

Poročali smo že, da je okrajni sindikalni svet priredil v Novem mestu seminar za nagrajevanje po učinku, 19. januarja, zadnji dan seminarja, so udeležence obiskali člani delegacije iz LR Makedonije, med njimi sekretar za delo republiškega izvršnega sveta in trije republiški sindikalni funkcionarji. Po živahnem razgovoru o udeleženci seminarja so oboji zaželeli še več takšnih stikov med republikami.

GORJANSKO PODROČJE POD ZAPORO!

Poročali smo že o svinjski kugi in o tem, da jo širijo divji prašiči. V zadnji številki smo opisali primer brakade, priredili so jo posamezni lovci iz lovške družine Brusnice, ki uplenjenega divjega prašiča niso dali pregledati veterinarju. Kuga se je pojavila zdaj tudi v Gaberju, prav v hiši enega izmed lovcev, ki je v tej brakadi sodeloval, in še pri njegovem sosedu. Trditve, da jo prenašajo divji prašiči, torej držijo! Predel Gorjancev je zdaj pod zaporo. Lovci morajo vse uplenjene divje prašiče zakopati, kmetovalce pa še enkrat pozivamo naj upoštevajo navodila v našem poročilu o svinjski kugi, objavljenem v zadnji številki.

Ponos Sevnice in vsega okraja je novo trgovsko-stanovanjsko poslopje Splošnega trgovskega podjetja Sevnica, ki so ga slovesno odprli v soboto popoldne

Ponos Sevnice in okraja

je nova trgovsko-stanovanjska stavba Splošnega trgovskega podjetja

Naslov ni pretiran! Nad 350 ljudi in gostje — predstavniki republik okrajne trgovske zbornice so v soboto popoldne pred novim poslopjem Splošnega trgovskega podjetja Sevnica ugotovili: to je pot, po kateri bo treba tudi v bodoče! Pogumneje graditi in z združenimi sredstvi kolektivov in skupnosti ustvarjati temelje višje življenjske ravni. Eden izmed njih je vsekakor dobra trgovina, ki mora nuditi potrošniku vse kar želi in potrebuje in za kar mu skupnost daje vedno večja sredstva. Ni dvoma, da je kolektiv STP Sevnica na najboljši poti, da bo takim željam potrošnikov lahko stregel in ustregel.

O tem je spregovoril na začetku proslave predsednik DS podjetja Ivan Gradišar, ko se je toplo zahvalil v imeu kolektiva ljudski oblasti in zbornici za vso pomoč pri tem velikem delu. O pripravah in poteku gradnje je za njim govoril predsednik ObLO Karel Kolman, ki je pohvalil SGP Pionir, ki je v rekordnih 438 delovnih dneh izročilo skupnost to lepo stavbo. Za 80 milijonov din (dali so jih STP in druga domača podjetja, ki

nastopajo kot investitorji stanovanj, republ. invest. sklad 15 milijonov in stanov. sklad ObLO nad 50 milijonov) je Sevnica dobila 23 novih stanovanj in garsonjer, 267 m² trgovskih lokalov, novo mesnico, brivnico in prostor komunalne banke. Idejni projekt je delo ing. arh. Slavke Modic iz Splošnega projektivnega biroja v Ljubljani. Stavba je solidno in lepo grajena, o čemer so se potem, ko je tov. Kolman izročil predsedniku delavskega sveta ključne nove stavbe, prepričali tudi gostje in domačini. Vsi so bili presenečeni nad izredno okusno in praktično opremljeno trgovino, ki ima centralno ogrevanje. Posebnost je prva samopostrežna trgovina v okraju, ki je takoj tudi prestala »ognjeni krst« navdušenih prvih kupovalcev. O prizadevanjih kolektiva za novo stavbo in razširjeno delo je zvečer na družabni prireditvi navedel obsežne podatke direktor STP Joško Drenke.

Prav gotovo je treba kolektivu STP Sevnica čestitati za pogumno in vztrajno prizadevanje, katere sad je nova stavba. Zaupanje skupnosti in pomoč ljudske oblasti bo kolektiv prav gotovo dobro opravičil s svojim bodočim delom.

Bodite previdni!

Občinski ljudski odbor Brežice je izdal 21. januarja 1960 razglas, da so nekatere trgovske poslovalnice na območju brežiške občine v času od začetka novembra 1959 do sredine januarja 1960 prodajale NATRIJEV NITRIT namesto SOLITRA (KNO₃), ki se uporablja ob zakolu prašičev za razsoljevanje mesa. Ker se natrijev nitrit (NaNO₂) sme uporabljati v navedene namene v veliko manjših količinah kot pa običajni soliter, opozarjamo ljudi, da natrijev nitrit v večjih količinah škoduje človeškemu zdravju, kar se pokaže predvsem v prebavnih motnjah (slabost, driska itd.).

Ce dodamo mesu večje količine natrijevega nitrita, postane meso zelenkastorumenno.

Natrijev nitrit je rumenkaste barve, grobozrnat, osladnega okusa in vlažen, medtem ko je soliter snežnobel, drobnozrnat, ostrega okusa in suh.

V kolikor ima še kdo na zalogi natrijev nitrit, naj ga ne uporablja in naj ga vrne trgovini, kjer ga je kupil! — Ako bi kdo opazil pri mesu zgoraj opisane spremembe, naj se glede užitnosti mesa posvetuje z najbližjim veterinarjem, v kolikor pa bi kdo zbolel z zgoraj opisanimi znaki (slabost, driska) naj se takoj zglozi v najbližji ambulanti.

Okrajna sanitarna in veterinarska inšpekcija v Novem mestu opozarjata prebivalstvo tudi v drugih občinah, da je pri razsoljevanju in pri uživanju suhomesnih izdelkov lastne proizvodnje previdno.

Inšpekcijska služba sporoča, da so bili pri trgovski mreži že storjeni potrebni varnostni ukrepi in da doslej še ni bilo prijavljenih zastrupitev z nitritom.

OLO NOVO MESTO — Sanitarna in veterinarska inšpekcija

Posvetovanje o kmetijstvu

Podružnica Društva kmetijskih inženirjev in tehnikov v Novem mestu je v sporazumu z Okrajnim odborom SZDL sklicala za soboto posvetovanje o kmetijstvu, ki se bo začelo v prostorih Kmetijske šole na Grmu ob 9. uri. Na dnevnem redu je poročilo o problemih razvoja kmetijske proizvodnje in graditve socializma na vasi, drugi

referat pa bo dal strokovne smernice za napredek kmetijske proizvodnje in uresničevanje nalog v kmetijstvu.

Popoldne ob 16. uri bosta redna občna zborna podružnice DKIT, ob 18. uri pa prav tako na Grmu ustanovni občni zbor podružnice DKIT Novo mesto. Zvečer bo na Grmu družabni večer udeležencev posvetovanja.

LETOS POSEBNA BRIGADA MLADIH ZADRUŽNIKOV NA AVTOMOBILSKI CESTI

Lanška zvezna delovna akcija je brigadirjem nudila veliko možnosti za dosego raznih kvalifikacij na številnih tečajih, ki so jih pripravili organizatorji. Med najpomembnejše vsekakor lahko štejemo nižji in višji traktorski tečaj. Vsem brigadirjem, ki so pokazali pripravljenost, da bi postali traktoristi, je bil omogočen obisk dvomesečnega tečaja. Po zaključnem tečaju je imel kandidat pred komisijo teoretični in praktični izpit. Če ga je opravil z uspehom, je dobil naziv traktorista z nižjim traktorskim izpitom, to se pravi, da je usposobljen za pomočnika traktorista.

Kandidati, ki so z uspehom opravili nižji tečaj, lahko obiskujejo še enomesečni specialni traktorski tečaj, katerega namen je usposabljati poklicne traktorske vozače. Lani je nekaj naših fantov z uspehom opravilo višji traktorski tečaj in so danes zaposleni pri kmetijskih zadrugah kot traktoristi. Povedati pa moramo, da so se ti fantje precej potrudili in bodo KZ poskrbele še za nadaljnje izpopolnjevanje.

Kaj pa letos? Letos bodo enake možnosti kot v preteklih dveh letih. Opozoriti moramo zlasti mlade zadružnike, da bo v sredini leta odšla na avtomobilsko cesto posebna brigada, sestavljena iz mladih zadružnikov okraja Novo mesto. Brigado bodo spremljali kmetijski strokovnjaki, razen tega pa bo imela svoj lastni traktor, tako da bodo imeli brigadirji možnost v dveh mesecih spoznati ustroj traktorja in vse priključke, razen tega pa bodo imeli veliko možnosti, da se praktično izurijo. Na ta način bodo nemara lahko že v dveh mesecih opravili višji traktorski tečaj, kar bo velika pomena za izobraževanje mladih traktorskih vozačev. Razen tega bodo imeli mladi zadružniki vse druge možnosti za sodelovanje na vseh področjih kulturnega in tehničnega izpopolnjevanja. Zadrugre bodo morale pričeti s pripravljanjem kadrov, ki jih bodo solali za mlade traktoriste-zadružnike.

S POSVETOVANJA SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI V BREŽICAH

Večji obrat – večji uspehi

Občinski odbor Socialistične zveze Brežice je 23. januarja sklical posvetovalno predstavništvo kmetijskih organizacij, društvenih organizacij in zborov proizvajalcev. Kot gost sta se posvetovalnja udeležila tudi ljudska poslanca Franc Kimovec-Ziga in Jože Ingolič.

Občani brežiške občine se preživljajo predvsem s kmetijstvom. Dohodki iz kmetijstva so tudi osnovni vir za akumulacijo občinskega proračuna. Preko proračuna se sredstva stekajo spet nazaj na vas. Družbene potrebe so vsak dan večje, proizvodnja v kmetijstvu pa se ne razvija v skladu z njimi. Rešitev je le v tem: proizvajati več in ceneje.

Le trije odstotki zemlje v občini Brežice so družbena last. Vrednost kmetijske proizvodnje bi se morala po perspektivnem planu do leta 1961 povečati za 114% ali za 1 milijardo 300 milijonov (po cenah iz leta 1956). Dosedanji pridelki so nizki in tudi kakovostno slabi. Investicijska politika zadrug ni bila najboljša. Od leta 1952 do 1957 so kmetijske zadruge investirale za gradbe, opremo in stroje 30.300.000 din, za nasade živin in proizvodne obrate pa le 8,5 milijona. Boljše je na kmetijskih gospodarstvih družbenega sektorja. Tam so za prvi namen porabili 8 milijonov 600.000, za proizvodne obrate pa 14 milijonov 200.000 din. Do leta 1961 je v zadržnem sektorju predvidenih še 108 milijonov investicij. Uresničeni je šele 34 milijonov, na družbenih posestvih pa je predvidenih 170 milijonov in uresničenih že 121 milijonov. Tudi tokrat so kmetijske zadruge najmočnejše uresničevalce investicije za nakup strojev.

Kmetijska proizvodnja pogodbene vrste je vse preveč razdrobljena in za zadrugo nedonosna. To se odraža na skladih zadrug, ki celo slabijo, namesto da bi se krepili. Leta 1958 so bili za 2 milijona manjši kot leta 1957. V kmetijsko proizvodnjo bodo lahko uspešno posegle le gospodarsko močne zadruge. Zato bo-

do takšne s slabimi skladi, priključili k močnejšim. Kmetijsko zadruge Kapele k Dobovi in Kmetijsko zadruge Globoko k brežiški zadrugi. Kmetijsko posvetstvo Rdeča zvezda se bo združilo s KZ Bizeljci. Upravnik posestva Rdeča zvezda je združenje utemeljil z besedami: Večji obrat lahko več naredi.

Strojne usluge za kmetijsko zadruge so donosne le, če bo pogodbeno proizvodnja potekala na strnjenih površinah. V vašem kolobarju je rešitev. Na področju Gabernice ga bodo uvedli na 850 ha površini. V Cerkljah pa razmisljajo o združitvi 40 ha gmajne, ki je sedaj neizkoriščena. Tam bi lahko ustanovili lep

živinorejski obrat. Kmetijske zadruge bodo jemale zemljo v zakup in jo od ponudnikov tudi kupovale. Na takšnih površinah bodo ustanovljale družbene obrate, ki bodo lahko proizvajali več in ceneje. V višinskih predelih bodo zadruge pohitele z obnovo vinogradov in sadovnjakov na arondiranih površinah. Na posvetovalnju so ponovili že neštotekrat povedana načela sodobne kmetijske proizvodnje: sodobna agrotehnika je uspešna le na velikih strnjenih površinah, kmetijska proizvodnja pa bo le tako postala tržna in cenejša. Socialistična zveza kmetu to že razlaga in mu bo razlagala še naprej. Kmet mora razvoj razumeti in se v sodobno kmetijsko proizvodnjo zavestno vključiti, sicer bo zaostal za razvojem in napredkom v sodobnem kmetijstvu.

TRI PROMETNE

TRI PROMETNE

22. januarja ob 6.30 uri je vozil po avtomobilski cesti pri Obrežju težki tovorni avto S-3598 s priklopi, last - Gorjancev, Straz. Zai je voznik Ivan Kolenc med vožnjo zaspal, peljal 75 m daleč po levem obcestnem jarku in se zbudil šele potem, ko se je avto zaletel v betonski podpornik nadvoza. Na avtomobilu je škoda za 100.000 dinarjev.

Zdaj pa uganika. Kateri sofer uganika, zakaj so ob avtomobilski cesti podvališča? Kdor bo uganil to se tega seveda tudi držal, ne bo utrujen vozi in s tem ohranil svoje življenje ter življenje ostalih voznikov in potnikov ter družbeno in privatno lastnino.

SPET V ZADNJI DEL STOJČEGA TOVORNIKA

18. januarja ob 18.30 uri je na avtomobilski cesti pri Skopljem obstar zaradi tehnične okvare tovorni avto H-161. Za njim je v isti smeri, so pravi proti Ljubljani, pripeljal osebni avtomobil H-1959. Zaradi goste megle stoječega tovornjaka ni pravočasno opazil in se zaletel v njegov zadnji levi del. Na osebnem avtomobilu je škoda za okoli pol milijona dinarjev, en potnik pa je bil laže poškodovan. To je že petnajsti primer, da se je osebni avtomobil zaletel v stoječ tovornjak. Take nesreče so terdale še precej smrtnih žrtev. Vozniki, bodite previdni in vozite v megli, poneh in sploh kadar je cesta nepregledna, počasi in previdno!

TEŽKA NESREČA PRI POTOKU
19. januarja ob 9.30 je vozil iz Novega mesta proti Dolenjskim topticam avtomobil - Gorjancev, ki ga je upravljal Franc Pacek, v

Sinove, može ali tante, ki služijo vojaški rok v vrstah JLA, boste prijetno presenetili, če jim naročite DOLENJSKI LIST!

Sejmi za plemensko živino na področju občine Novo mesto

V zvezi s prepovedjo klanja telet in organiziranjem zadrugnih medzadrugnih dogovorov za klavno živino po kmetijskih zadrugah, je občinski ljudski odbor Novo mesto sprejel nov sejmiški red za svoje področje. Bistvo novega sejemškega reda je v tem, da se v bodoče na sejmišnih prodajah in kupih samo plemensko živino, ne pa klavna. Drugače so sejmiški dnevi isti kot doslej, in to:

1. V Novem mestu:
Če je prvi ponedeljek državni vsak prvi ponedeljek v mesecu za veliko živino in drobnico; če je prvi ponedeljek državni ponedeljek je sejem naslednji ponedeljek.
2. V Sentiurju:
v četrtek po drugem februarju, 12. aprila, 15. junija, 24. avgusta in ponedeljek po drugem novembru.
3. V Skočjanu:
6. marca, 16. aprila, 5. junija, 15. julija, 18. septembra in 18. decembra.

nasprotni smeri pa je vozil tovornjak -Novolesa-, ki ga je upravljal Mirko Falešinski. Zaradi goste megle sta se voznika opazila šele na kratki razdalji, zaradi gladkega cestnega nista mogla zavreti in sta se zaletela. Pri nesreči sta bila dva hujše poškodovana, eden pa laže. Škoda na tovornem avtomobilu je okoli 2 milijona dinarjev, na avtobusu pa okoli pol milijona dinarjev.

V Brežicah je bil 14. januarja sestanek s predstavništvom hišnih svetov in stanovanjskih skupnosti glede novega plačevanja najemnin. Finančne poslovanja in poslovanja s komunalno banko. Razen tega so se na sestanku pogovorili tudi glede nekaterih napak pri točkovanju stanovanj. Kar zadeva

2964 stanovanj je bilo ocenjenih

Ocenjevalci stanovanj v novomeški občini so pri nedavnem točkovanju ocenili 2964 stanovanj. Od tega je v drugo kategorijo razvrščenih 71 stanovanj, v tretjo 401, v četrto 765, v peto 839, v šesto 715, izven kategorije pa je 163 stanovanj. Nosilec stanovanjske pravice so vložili 94 pismenih pritožb. Rešenih je že več kot 50, blizu 100 pritožb pa je bilo izrečenih ustao in so bile vse sproti rešene. Ocenjevalci niso bili pri delu posebno natančni, zato je bilo precej popraviljanja. Dodati

moramo še to, da je bil pouk ocenjevalcev zelo kratek (le nekaj ur), medtem ko so drugi sklicali po več dvo- in celo tridnevni seminar, preden so pričeli ocenjevanje.

In še nekaj! Iz šmihelske barake ni bilo na oceno nobene pritožbe. Zato pa je bilo toliko več pritožb v 24 stanovanjskih blokih in v četvorčkih. Posamezni predstavniki so se na posvetovalnju, ki ga je sklicala Socialistična zveza, 4 ure dolžno prekalali o tem, kakšna je toplotna izolacija v teh blokih, če so v stebah balkoni ali lože, trdili so celo, da v četvorčkih nimajo mehaniziranih pralnic, čeprav je v pralnici pralni stroj. Velika preklarija okoli tega ali bo nekaj točk več ali manj v skupni oceni, kar predstavlja v obliki najemnine le stotak ali dva več na mesec. No-

S sejmišča

25. januarja so na novomeško sejmišče spet pripeljali prašiče. Ker nekaj časa ni bilo sejma zaradi svinjske kuge, je bil tokrat promet zelo živahen. Pripeljali so 1650 prašičev, prodali pa 1141. Za manjše prašiče so zahtevali od 3000 do 5000 din, za večje na od 5000 do 11.000 din.

SADJARSKI ZAVOD SKOPJE

Ta zavod stoji izven Skopja v okolici in ima 15 ha zemljišč v dolini okrog samega zavoda in 15 ha zemljišč v hribih nad Skopjem. Ogledali smo si samo zemljišča v dolini, ki so vsa pod sadovnjaki. Posamezne parcele so velike po 2 ha, vmes so 3m široke poti. Na zavodu delajo 4. agromoni in 5 tehnikov. Zavod ima samostojno finansiranje, dobi pa nekaj dotacije.

Najlepši je nasad hrušk, sajenih v razdalji 3 m vrsta od vrste in 1,5 m v vrsti. Vzgoja hrušk je spalnica z vodoravno upoginjanimi vejicami. Med vrstami hrušk je nasad jagod, ki bodo ostale v nasadu tako dolgo, dokler hruške ne bodo popolno rodile. S tem se popravila finančno stanje, kajti dokler ne rodi hruške, roče jagode, da ima zavod tudi v dobi nerodnosti osnovna nasada dohodke. Hruške so cepljene

»De Gaulle na vislice!« so vpili študentje po alžirskih ulicah in hodili od trgovine do trgovine, tam kjer so bile še odprte, in silili lastnike, naj jih zapro v znamenje protesta proti de Gaulleu in francoski vladi. Vidnejši koloni in njihovi pristaši, to je ljudje skrajne desnice v Alžiru, so začeli prihajati v mesto Alžir in se pomikati proti znanemu Forumu oziroma glavnemu trgu, kjer so 13. maja 1958 desničarji in vojniki »skuhali« upor, ki je privedel na oblast generala de Gaulle. Po mestu Alžir so spet odmevali vzkiki in grožnje, to pot tudi proti de Gaulleu.

Povod za te neredne in pozneje tudi prelivanje krvi je bil sklep predsednika V. republike de Gaulle, da bo odstavil generala Massuja z njegovega položaja poveljnika padalskih enot v Alžiriji in poveljnika vojaškega območja za mesto Alžir. Za ta korak se je de Gaulle odločil po intervjuju, ki ga je general Massu imel z dopisnikom Münchenskega časopisa »Süddeutsche Zeitung«, nekdanjim nemškim padalcem Hansom Ulrichom Kempskim.

Massu je v razgovoru z nemškim dopisnikom med drugim dejal, da se je »armada morda zmotila«, ko je maja 1958 dejansko omogočila de Gaulleu priti na oblast. Po njegovem ni armada nikoli pričakovala, da bo general de Gaulle vodil takšno politiko do Alžirije. (Massu je predvsem mislil na de Gaullovo izjavo 16. septembra 1959, ko je v bistvu priznal Alžircem pravico do samoodločbe.)

Na vprašanje, če bi armada brez poveljnika ubogala vsak ukaz de Gaulle, je Massu odgovoril: »Seveda so v armadi osebe, ki bi to storile, ne da bi se vprašale, kakšne bodo posledice.« (Kempski trdi, da je po tonu Massujevega odgo-

vora jasno razbral, da lahko Massuja in večino poveljnikov okrog njega privede do trgovine, ki ne bi bili voljni poslušati vsak de Gaullovo ukaz.)

General Massu je povedal še marsikaj podobnega in, ko je bil intervju objavljen, je bil ogenj v strehi. Čeprav je zastopnik štaba generala Challa, vrhovnega poveljnika francoskih čet v Alžiriji, zanikal Massujeve izjave, so Massuja na vrat na nos poklicali v Pariz. Tam je sprva kazalo, da se bo Massu

v nekaj stavbah. Ko to poročamo, so na alžirskih ulicah še zmerom barikade in so se nemiri in demonstracije razširili tudi na druga mesta v Alžiriji. Vse kaže, da bi vrhovni poveljnik Challe le v skrajni sili uporabil armado proti kolonam, in pravzaprav čaka da bi se ti ohladili. Policija, garda in armada celo dovoljujejo, da ljudje prinašajo hrano in pijačo »upornikom«, ki so se zabarikadirali v nekaj stavbah, čeprav so jim odklopili elektriko in zaprli vodovod.

Odločilni spopad?

opral, saj sta ga sprejela i ministrski predsednik Debré in obrambni minister Guillaumat. Massu je celo večerjal pri Debréju. Toda kmalu potem je kot strela udarila novica, da je bil Massu razrešen svojega dosedanjega položaja in imenovan za vojaškega poveljnika nekam v Francosko zahodno Afriko, menda v Brazzaville. Pravijo, da sta oba, Debré in Guillaumat, odsvetovala predsedniku de Gaulleu, da bi odstavil Massuja. Govorila sta mu, da je Massu postal žrtev skrajne desnice oziroma alžirskih veposestnikov, ki so ga izrabili v svoje namene. Na to je de Gaulle baje dejal, da je to sicer vse res, da bi pa človek Massujevega kova že moral vedeti, kaj in komu kaj pove.

Novica se je po mestu in vsej Alžiriji razširila kot blisk in v Alžiru je v nedeljo popoldne prišlo do prvega krvavega spopada, med katerim je bilo nekaj mrtvih in nad sto ranjenih. Desničarji s postavili barikade in se utrdili tudi

Da je položaj skrajno napet in resen, dokazuje nenadni obisk premiera Debréja v Alžiru. Ni gotovo, če bo tudi de Gaulle v redanem položaju obiskal Alžirijo 5. februarja, kakor je bilo napovedano. Eno je gotovo: merjenje si se je začelo. Nekateri celo govorijo o odločilnem spopadu med predsednikom de Gaulleom, ki brani avtoriteto državnega poglavarja, in alžirskimi koloni. V nasprotju s 13. majem 1958 je armada to pot ostala zvesta Parizu oziroma de Gaulleu, toda kriza s tem še daleč ni prebrojena. Saj je na primer znano, da je največji simpatizer kolonov Georges Bidault kljub prepovedi »zbežal« v Alžirijo. Massu pa je baje v hišnem priporu. Nj dvoma, da preživlja Francija odločilne dneve, saj se bje boj, v katerem bo zmagal Pariz ali tisti, ki so doslej na vsakem koraku z vsemi sredstvi onemogočali kakršna koli pogajanja med alžirsko narodnosvobodilno fronto in francosko vlado.

Brežice: hišni sveti in stanovanja

Kratke iz raznih strani

■ V Tunisu se je začela druga Vseafriška narodna konferenca, ki se je udeležuje tudi jugoslovanski delegat kot opazovalec. Predsednik republike Tito je poslal te konferenci, na kateri so zastopane skoraj vsa afriška države, najboljšo željo za uspeh.

■ V Kalru so bila pogajanja med zahodnoslovenskim ministrom za gospodarstvo dr. Erhardom in delegacijo vlade ZAR. Med drugim gre za nova posojila in za medsebojno trgovino.

■ Kubanska vlada je razglasila španskega veleposlanika za »nezanelezo osebo«, ker je ta med govorom ministrskega predsednika Castra vrtel v televizijo postajo in prekinil njegov govor. Zato je kubanska vlada zahtevala od veleposlanika, naj zapusti Kubo v 24 urah.

■ Iz Sovjetske zveze so prejšnji teden izstrelili novo, močno večstopenjsko raketo, ki je s hitrostjo 28.000 kilometrov na uro preletela 12.500 kilometrov in padla na določeno področje v Tihem oceanu. Cilj je zgrešila za manj kot dva kilometra, kar pomeni velik uspeh. Ob isti natančnosti bi ta raketa, ko bi jo bili poslali na Mesec, zgrešila cilj samo za 60 kilometrov.

■ V okviru programa vzhodnoevropskega sveta za medsebojno gospodarsko pomoč (SEV) so Vzhodna Nemčija, Poljska, Romunija, CSR in Madžarska sklenile, da bodo združile nekatere svoje energetske sisteme in se priključile enotnemu evropskega sistema. Medsebojni prenos električne energije bo dosegel več milijard kilovatnih ur na leto.

■ V Moskvi so pokazali gostom del najnovejših vzorcev več jugoslovanskih tovarov volnenega pletenega blaga, ženske konfekcije in obuvske, s katerimi bi v Moskvi nastopilo osem manekenk iz Beograda, Zagreba in Ljubljane. Revija je napovedala na povabilnice prijeten vtis.

KERAMIKA

tovarna keramičnih izdelkov

NOVO MESTO

sprejme

6 NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV-DELAV

Sprejeti delavci imajo možnost prekvalifikacije v pečarski stroki.

Interesenti naj se javijo v upravi podjetja.

MINERJI!

PODJETJE ZA VZDRŽEVANJE PROG NOVO MESTO sprejme takoj

dva kvalificirana minerja

s pooblastilom za samostojno opravljanje minerskih del. Stalna zaposlitev v kamnolomu Vrhpeč pri Mirni peč. Plača po tarifnem pravilniku.

● OGLASUJTE

● V DOLENJSKEM

● LISTU!

TIT DOBERŠEK:

Zapiski s poti po Makedoniji

je povedini brez dežja posušil travo in manjše potoke. Pač pa poletna vročina prila industrijskim rastlinam Makedonije: bombažu, tobaku, maku in rižu. Živinoreja ima slabo krmno podlago zaradi poletne suše.

Kulturno so se Makedonci začeli zelo zgodaj razvijati. Prve slovenske knjige sta slovanska blagovestnika Ciril in Metod pisala v makedonsčini. Njihovo delo sta nadaljevala njuna učenca Kiril in Naum. Naum si je za sedež svojega prosvetnega delovanja izbral Ohrid. Stoletja turškega suženjstva so kulturni razvoj Makedoncev zavrla tako, da so se začeli res ponovno samostojno kulturno razvijati šele po zmagoviti osvobodilni vojni l. 1945, ko jim je bila priznana narodnost v obliki lastne republike.

Republika Makedonija šteje 1.408.000 prebivalcev. Zraven Makedoncev živi v Makedoniji še okrog 100.000 Siptarjev, 37.000 Cincarjev in Vlahov (poromanjena ilirska ljudstva) in 70.000 Turkov. V Grčiji je ostalo 27.000 Egejskih Makedoncev, v Bolgariji pa 20.000 Pirinskih Makedoncev.

Makedonija meri 25.713 km² in je za 5.462 km² večja kot Slovenija. Kmetijskih površin je 15.400 km² ali 67% gozdov pa 7.640 km² ali 33%. Okrog 2600 km² je nerodovitne zemlje. Od kmetijskih površin je njiv 6.120 km², vinogradov 200 km², sadovnjakov 110 km², travnikov 540 km², pašnikov 4.120 km², 95,5% je državnih gozdov in le 4,5% je gozdov v zasebni lasti.

35% gozdov ne zasluži tega imena, ker je to polgromovje in trnje (šikara). Na njihav je 24% prahe, to pomeni, da se te njive 3-4 leta ne obdelujejo. Zit sejajo 77%, 11% je industrijskih rastlin.

Aktivnega prebivalstva je 41% (v Sloveniji 59%). Industrija zaposluje 6% prebivalstva (v Sloveniji l. 1956 23%), v kmetijstvu je 68% zaposlenih (v Sloveniji leta 1956 54%, l. 1959 samo še 33%).

Ko smo tako navedli glavne splošne značilnosti Makedonije, bomo bralce seznanili še s podrobnostmi, zabeleženimi med potjo po Makedoniji.

Ta zavod stoji izven Skopja v okolici in ima 15 ha zemljišč v dolini okrog samega zavoda in 15 ha zemljišč v hribih nad Skopjem. Ogledali smo si samo zemljišča v dolini, ki so vsa pod sadovnjaki. Posamezne parcele so velike po 2 ha, vmes so 3m široke poti. Na zavodu delajo 4. agromoni in 5 tehnikov. Zavod ima samostojno finansiranje, dobi pa nekaj dotacije.

Najlepši je nasad hrušk, sajenih v razdalji 3 m vrsta od vrste in 1,5 m v vrsti. Vzgoja hrušk je spalnica z vodoravno upoginjanimi vejicami. Med vrstami hrušk je nasad jagod, ki bodo ostale v nasadu tako dolgo, dokler hruške ne bodo popolno rodile. S tem se popravila finančno stanje, kajti dokler ne rodi hruške, roče jagode, da ima zavod tudi v dobi nerodnosti osnovna nasada dohodke. Hruške so cepljene

na kutino A, posredovalka je gelertovka in pastorkovka. Največ je sorte viljamovka in klerzo. Eno parcelo hrušk vzgajajo tudi v piramidalni obliki v razdalji 4 krat 5 m, 3-letni nasad hrušk je dal lani na parceli 2 ha 15.000 kg pridelka. Jabolka vzgajajo za poskus prav tako spalnino in to na raznih vegetativnih podlagah tipa EM, in to oba deliša, lepocvetka, london peping, parmena itd. Breskve vzgajajo v obliki kotla, in so sajene v razdalji 4 krat 6 in 5 krat 5 m. Od sort imajo halbert, elbert, triumph. Pri breskvah sade 3 koščice na stalno mesto, najlepšo sadiko pustijo in jo cepijo, ostale odstranijo. Marelice cepijo na lasten semenjak in jih vzgajajo piramidno ali v obliki kotla. Tudi češnje vzgajajo v obliki kotla in jih sadijo prav tako v razdaljah 5 krat 5 m. Hlevski gnoj dajo samo ob sajenju, pozneje uporabljajo umetna gnojila in vsako toliko podor (zeleno gnojenje). Zemljo so rigolali 60 cm globoko in so jo prej 2-3 leta pripravljali z zelenim gnojenjem. Zemljišče, kjer ima zavod svoje nasade, je bilo prej delno v zasebni lasti. Tu je raslo tudi razno sadno drevje. Na mestih, kjer je prej raslo sadno drevje – jabolke in hruške – dobro uspevajo, breskve, marelice in drvesnice pa ne. Tam, kjer je bilo prej sadno drevje, so v breskvinih in mareličnih nasadih ter v drvesnicah značilne prazne lase. Glede upogibanja vejic pri jabanah in hruškah pripominjamo, da se to upogibanje mora izvršiti čim bolj pozno, sicer rastline na upoginjenem mestu pože-

nejo zapoznele pogankje, s čimer se uniči cvetno brstje in je učinek ravno nasproten od zaželenega. Po sadovnjaku imajo razpostavljenih 42 ameriških panjev čebel za opravevanje cvetja. Okrog zavoda je nekaj res lepih sadnih spalištev v okrasne namene, ki so dobro oskrbovani. Okrog zavoda je vzoren red in čistoča. Nasadi so na splošno lepo oskrbovani, brez plevela in obdelani. Zemlja je v sadovnjaku bolj slabe kakovosti (prodnata). Fosforja je samo 2 mg na 1000 gr (moralo bi ga biti 10 milijonov), kalija pa 5 mg (namesto 30-50 milijonov). Kljub temu je drevje lepe rasti in zdravo, kar je brez dvoma zasluga rednega gojenja, škropljenja in obdelave.

Strokovnjaki zavoda so polni načrtov za bodočnost ne samo svojega zavoda, ampak celotnega sadjarstva Makedonije. Njihove izkušnje v nasadih zavoda bodo osnova vsega sadjarstva republike in je zaradi tega zavod resnični center naprednega sadjarstva Makedonije.

VINOGRADNIŠKI ZAVOD SKOPJE

Posetstvo zavoda je izven Skopja na malo valovitem zemljišču. Ima 160 ha zemljišč, od tega 70 ha vinogradov in enem kosu in 30 ha matičnjakov in enem kosu. Letno pridelajo 4 milijonov ključev, 3 milijone ključev prodajo drugim trsnicam, en milijon pa cepijo sami. Pri cepljenju imajo od 35-50% prvorazrednih cepilcev. Predlanskim so pridelali povprečno 96 stotov grozdja po ha, lani jim je pa pridelale delno uničila toča. Ob našem obisku (19. oktobra) so se trgali grozdje. Obnova enega ha vinograda (z oporo vred) jih je stala 750.000 dinarjev. Rigolajo z rigolnimi plugi 60-65 cm globoko, sadike pa sadijo 3842 centimetrov globoko. Gnojijo samo z umetnimi gnojili, in to okrog 1200 kg na ha letno in pa s podozom. Zavod ima samostojno finansiranje.

Uživam REDIN zato se redim!

Mešajte v hrano dvakrat ali trikrat na dan po eno žlico REDINA, uspeh bo presenetljiv!

Proizvaja Veledrogerija, Ljubljana, Mestni trg 22.

KOTEKS

PRAŠIČJEREJCI!

Svinjsko kožo KOTEKSU, vam pa denar, ki ga toste prejeli za skrbno od tega prašiča!

ŠKODLJIVA
ZAPRTOST

Člani novomeškega komiteja ZK in sekretarji osnovnih organizacij ZK so se v soboto zbrali na plenarju. Po dveh poročilih je pričela razprava.

Kaj je ugotovilo poročilo o lanskem delu osnovnih organizacij ZK? Vrstno uspehov in slabosti. Malone v vseh osnovnih organizacijah smo uresničili politično ideološki študij. Obdelali smo gradivo VII. kongresa ZK, IV. kongresa ZKS, plenuma CKJ, plenuma ZKS, in plenuma CK. Vse to smo preštudirali, delo osnovnih organizacij pa ni zato nič boljše. Mnogo pomoči smo nudili Socialistični zvezi pri volitvah, pridobivanju članstva in pripravljanju občinskih zborov. Jjubljeno leto 40-letnice ZKJ je po zaslugi komunistov iznevenilo kot ena sama vseživljenska proslava. Deset tisoč občanov je sodelovalo in pripravljali akademski, spominskih prireditev in proslav.

In slabosti? Skoraj jih je več kot dobrih strani. Le aktivni ZK v podjetjih so bili kolikor toliko uspešni. Slabše je bilo s terenskimi in vaskimi osnovnimi organizacijami. Škopiški ideološki študij ni dovolj poglobljen, ga je treba s individualnim študijem, se udeleževati političnih tečajev, predvsem pa teoretično uporabljati v praksi. Osnovne organizacije so bile preveč zaprte vase. Samo 135 novih članov smo sprejeli lani v vseh občini, kar predstavlja le 2,3% vseh članov. Nekateri tovarniški so preobremenjeni s funkcijami. Vrsto nalog (nalogajo nam jih družbeno in delavsko upravljanje, združeni s svetom in kmetijstvo, stanovanjska skupnost, hišni in potrošniški svet) smo reševali preveč malodušno.

Razprava na plenumu je bila vse prej kot živahna, preveč načelna je bila. Mogoče bi bilo bolje povedati tako: prepolna je bila izrazov kot »gotovo podjetje«, »gotov organ«, »gotovi tovarniški svet«, »branjilo tega in tega in ga lomi«. Videti je, da je vzrok naše zaprtosti prav to, da smo premalo revolucionarni, premalo konkretni.

Ko bomo na letnih konferencah osnovnih organizacij poročali o lanskem delu in pripravljali plane dela za prihodnje leto, se polkramsimo pogovoriti brez nesrečnega izraza »gotov« in odkrito pokazati krivice. Tovariški pomagajmo nam, ki so napake zakrivali. Slabosti bomo le tako odpravili in se uspešno lotili nalog, ki smo jih našli, pa jim lani nismo bili kos.

Že v začetku leta:
z vsemi močmi!

S posvetovanjem predstavnikov občinskih ljudskih odborov o družbenem planu in proračunu za leto 1960

Okrajni ljudski odbor Novo mesto je sklical v soboto 23. jan. sestanek predsednikov vseh občinskih ljudskih odborov. Sestanka so se udeležili razen občinskih sekretarjev ZKS in sekretarja OK ZKS tov. Pirkoviča tudi načelniki finančnih oddelkov občin ter planerji. Vodil ga je predsednik OLO tov. Belopavličič.

Namen sestanka je bil, da se končno vskladijo in utrdijo družbeni plani gospodarskih organizacij ter proračuni občinskih ljudskih odborov, kar vse je bilo že predhodno pretehtano na sestankih s podjetji, planerji in oddelki za finance občinskih ljudskih odborov.

O pripravi in nalogah v zvezi s postavitvijo realnega družbenega plana in o glavnih nalogi, ki jo moramo doseči z letošnjim planom — da končamo naš petletni plan že v štirih letih je podal kratko poročilo direktor zavoda za planiranje pri OLO Marko Ivanetič. Navedel je ukrepe, ki jih lahko podvzamemo in tudi moramo podvzeti za izpolnitev te naloge in sicer:

1. uvesti delo v dveh in, kjer je možno, tudi v treh izmenah, 2. dosledno nagrajevati po učinku in vseh naših proizvodnih podjetjih, 3. izboljšati organizacijo dela, razširiti izbor proizvodnih predmetov, povečati vrste blaga itd. v vseh gospodarskih panogah, zlasti v trgovini in obrti, 4. vlagati nove investicije v gospodarstvo našega okraja.

Z uvedbo vseh teh ukrepov se bo povečal bruto proizvod v našem okraju za 22 do 23 odst. Industrija naj bi povečala svoj proizvodnjo za vsaj 28 odst.; zato so predlagali dvojni korekturi predlogov plana v nekaterih podjetjih. V kmetijstvu naj bi dosegli v tem letu vsaj 216.000 din vrednosti bruto proizvodnje na hektar, da se približamo republiški povprečju, kmetijske zadruge pa naj dvignejo svojo proizvodnjo vsaj za 10 odst. Tudi v ostalih gospodarskih panogah naj se dvigne proizvodnja oz. promet, zlasti v trgovini, saj je znano, da do 35 odst. blaga nabavljamo z denarjem naših potrošnikov in podjetij izven našega okraja.

O glavnih značilnostih novega zakona o proračunih je govoril načelnik za finance OLO Stefan Seničar. Navedel je glavna načela, ki jih zakon postavlja: da je proračunski dohodek odvisen od osebnih dohodkov v politično teritorialni enoti, ki pa je pet odvisen od gospodarske razvitenosti te enote; da se formirajo in dele proračunska sredstva po enotnih merilih za razvite ali nerazvite občine; da se uvaža stabilnost proračunskih dohodkov, ker bo zakon veljal za daljšo dobo let, in da se uvede strožja kontrola glede trošenja proračunskih sredstev.

V razpravi so sodelovali razen predsednikov občinskih ljudskih odborov še sekretar OK ZKS Franc Pirkovič, predsednik OLO Niko Belopavličič in predsednik OLO Viktor Zupančič in inž. Vilma Pirkovič. Izkratizirale so se sledeče osnovne smernice in sklepi za uspešno izvedbo planskih nalog v letu 1960:

1. proračunske izdatke je treba s skrajnim varčevanjem znižati na minimum, morebitne presežke pa vložiti v gospodarske investicije;
2. za gospodarske investicije moramo skušati preko zborov volivcev dobiti namenska sredstva predvsem za šolstvo in zdravstvo;
3. izkoristiti je treba do skrajnih možnosti obstoječe kapacitete, s katerimi razpolagamo, ker imamo tu še velike rezerve vseh gospodarskih organizacij;
4. pri ustanavljanju novih podjetij se moramo usmeriti predvsem na ustanavljanje manjših, zlasti uslužnostnih obratov za našo industrijo;
5. posvetiti je treba vso skrb vzgoji kadrov tako v podjetjih kot tudi v državni upravi, zlasti pri občinskih ljudskih odborih;
6. pričeti moramo s maksimalno proizvodnjo že v prvih mesecih leta, da se odpravijo pretrani naporu delavcev za izpolnitev plana v zadnjih mesecih leta, kot je bila dosedanja praksa, hkrati pa s tem dosežemo določeno rezervo za morebitne izpade proizvodnje zaradi pomanjkanja električne energije v sušnih mesecih;
7. z združevanjem sredstev pri OLO in njihovim vlaganjem po predhodnem posvetovanju z vsemi občinskimi ljudskimi odbori na najbolj koristna mesta, lahko v najkrajšem času dvignemo gospodarski potencial v okraju.

V nadaljnjem obravnavanju nekaterih splošnih vprašanj in nalog, kot o pravilnem varčevanju v zdravstveni kurativni službi, o prioritetenem redu pri gradnji in popravilu šol, o stanovanjskih najemninah itd., so bili sprejeti reki da izdelavo družbenih planov in proračunov. Sklenjeno je bilo, da bo izdelava družbeni plan okraja in proračun okrajnega ljudskega odbora do 15. februarja, občinski ljudski odbori pa morajo izdelati in sprejeti svoje plane in proračune do 1. marca.

Veliki načrti KAJBIRADI?

Z združenimi močmi in enotno akcijo bodo v občini Videm-Krško dvignili življenjsko raven delovnih ljudi

Občinski ljudski odbor kakor tudi gospodarstveniki občine Videm-Krško natančno vedo, kaj vse bo treba v prihodnjih letih urediti na tem področju; prav zato so pred težko odločitvijo, kaj bodo naredili v letu 1960, Zavečajo se, da je vse važno, toda odločiti se bodo morali za najvažnejše. Za lažje razumevanje naj navedemo nekaj nalog, ki jih nameravajo v kratkem rešiti.

Da bi zaposlili čim več ljudi, mislijo razširiti obrat kovinarstev zadrage, tako da bo zaposlenih kar 300 delavcev. Zensko delovno silo bodo usmerili v papirno konfekcijo, ki si je pripravila svoje prostore. Izdelovali bodo začeli nove artikule, ki so na trgu zelo iskani. Učvrstili bo treba tudi obrtno mizarstvo delavnic v Vidmu-Krškem in na Prekopi. Na področju Kostanjevice je precej zaposlene delovne sile, zlasti ženske. Zato bo treba izboljšati stroje tovarne perila, ki naj bi v prihodnjih letih razširila svojo dejavnost.

Pri Smedniku je približno 10 milijonov ton kremenčevega peska, katerega so strokovnjaki ocenili kot prvovrstno blago. Tu so vsi pogoji za zgraditev opekarn za opeko iz kremenčevega peska in iz drugega gradbenega materiala, ki je pri nas zelo iskana. Zato bi bilo treba postaviti dva obrata, od katerih bi stal eden okrog 150 milijonov, drugi pa približno milijardo dinarjev. Te investicije bi se kmalu bogato obrestovale. Zaposlili bi s tega območja precej ljudi in jim tako izboljšali življenjske pogoje.

Tovarna čokolade ima že zastarel obrat. Mislijo bi jo treba na razširitev njihove proizvodnje — na živilsko industrijo, ki bi bila združena z modernizirano tovarno čokolade in drugimi živilskimi proizvodi. Razmišljajo pa tudi, da bi bilo dobro v sklopu tovarne urediti primerno pekarno za kruh in pecivo.

Da je kmetijska proizvodnja v občini Videm-Krško slaba, je v glavnem kriv način proizvodnje. Plan kmetijske proizvodnje za leto 1960 je že sprejet. Glavni poudarek so dali živinoreji, tako da bodo lahko pre-

skrbeli trg z mesom in povečali živilski fond. Uvarjajo se tudi z mislijo, da bi v ribnikih začeli gojiti ribe, razen tega pa nameravajo pospešiti tudi perutinarstvo, s čimer bi omogočili dopolnilno preskrbo z mesom.

S skupnimi močmi bodo začeli reševati družbeno prehrano, ki se ne premakne z mrtve točke. Preuredili bodo bivšo kolidorsko restavracijo v obrat družbene prehrane in tako končno rešili to važno vprašanje.

Ugotavljajo, da je skrb za učiteljstvo in strokovne šolske kadre zadeva vsakega državljanca. Tehniška srednja šola bo dobila nova prostore, za kar so načrti že pripravljani. S pomočjo te šole bodo lažje reševali vprašanje strokovnega kadra, ki je v občini Videm-Krško zelo potreben.

Lep napredek je bil dosežen pri izgradnji stanovanj. Odprto

je se vprašanje zdravstvenega doma in stanovanj za prosvetne delavce, zlasti izven središča. Letos bodo gradili nov zdravstveni dom, sedanje prostore pa bodo odstopili dijaškemu domu. Na desnem bregu Save so ceste skozi mesto v glavnem že uredili, medtem ko so drugje še v zelo slabem stanju. Ker se zavečajo, da je lepa cesta tudi standard, bodo temu vprašanju v bodoče posvetili vso skrb. Letos pridejo na vrsto ceste ne le v desnem bregu Save — nekatere bodo globinsko, druge pa le površinsko asfaltirali. Vsekakor bo treba tudi urediti: cesto tretjega reda iz Videm-Krškega do avtomobilske ceste. O tem je ljudski odbor že obvestil okrajno cestno upravo. Uredili bodo še trgovine, v gostinstvu pa bo, kakor pravijo, treba izvesti pravo revolucijo.

Vse te zadeve bodo letos reševali. Da bo pa vse to mogoče uresničiti, je močno razpravljajo o »dvotretjinski akciji«, ki bo namenjena za dvig življenjske ravni.

M.

Novo mesto pod okrajnim
povprečjem

V soboto, 23. januarja, je bila seja zbora proizvajalcev novomeške občine. Na njej so razpravljali o nagrajevanju po učinku v industriji v lanskem letu, združevanju sredstev in ostalem.

Iz poročila smo videli, da je nagrajevanje po učinku potislo lani (podatki so za prvih 9 mesecev) z ozirom na leto 1958 za približno 3 odstotke. Skupno je bilo izplačanih v občini 37 odstotkov osebnih dohodkov po učinku, kar je slabše od okrajnega in precej slabše od republiškega povprečja, ki znaša okoli 60 odstotkov. Nad republiškim povprečjem je samo naša usnjarska industrija.

V razpravi, ki je sledila, so zastopniki nekaterih podjetij začeli dokazovati pogrešnost nekaterih navedb poročila o nagrajevanju po učinku, o neresenosti proizvodnih planov in podobno, zastopniki drugih podjetij pa so močnejši in tako priznali upravičenost kritike. Glede 3 odstotkov so se odobrili strinjali, da ta številka predstavlja le odstotek povečanja norm od predlanih do lani — ne pa povečanja izplačil po vseh načinih nagrajevanja po učinku.

Kritizirali so tudi, da nekatera podjetja ne upoštevajo sklopov, ki so za sprejela pri pripravi lanskega postopku za tarifne pravilnike — namreč, da bodo obdržali razmerje skladov in osebnih dohodkov — in povzeli osebnih dohodke hitreje kot skladi. Saj bi se lahko zgodilo, da bi bilo nehotno navzkriž za kak odstotek, za 13 odstotkov, kot je primer pri IMV, je pa je prevedel.

Na seji je bilo omenjeno še nekaj zborov proizvajalcev novomeške občine. Na njej so razpravljali o nagrajevanju po učinku v industriji v lanskem letu, združevanju sredstev in ostalem.

Iz poročila smo videli, da je nagrajevanje po učinku potislo lani (podatki so za prvih 9 mesecev) z ozirom na leto 1958 za približno 3 odstotke. Skupno je bilo izplačanih v občini 37 odstotkov osebnih dohodkov po učinku, kar je slabše od okrajnega in precej slabše od republiškega povprečja, ki znaša okoli 60 odstotkov. Nad republiškim povprečjem je samo naša usnjarska industrija.

V razpravi, ki je sledila, so zastopniki nekaterih podjetij začeli dokazovati pogrešnost nekaterih navedb poročila o nagrajevanju po učinku, o neresenosti proizvodnih planov in podobno, zastopniki drugih podjetij pa so močnejši in tako priznali upravičenost kritike. Glede 3 odstotkov so se odobrili strinjali, da ta številka predstavlja le odstotek povečanja norm od predlanih do lani — ne pa povečanja izplačil po vseh načinih nagrajevanja po učinku.

Kritizirali so tudi, da nekatera podjetja ne upoštevajo sklopov, ki so za sprejela pri pripravi lanskega postopku za tarifne pravilnike — namreč, da bodo obdržali razmerje skladov in osebnih dohodkov — in povzeli osebnih dohodke hitreje kot skladi. Saj bi se lahko zgodilo, da bi bilo nehotno navzkriž za kak odstotek, za 13 odstotkov, kot je primer pri IMV, je pa je prevedel.

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

- volnene tkanine iz česane preje
- volnene tkanine iz mikane preje
- vigogne in bombažne tkanine
- krojaško in odevno vato
- vatelin

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

- volnene tkanine iz česane preje
- volnene tkanine iz mikane preje
- vigogne in bombažne tkanine
- krojaško in odevno vato
- vatelin

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

- volnene tkanine iz česane preje
- volnene tkanine iz mikane preje
- vigogne in bombažne tkanine
- krojaško in odevno vato
- vatelin

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

- volnene tkanine iz česane preje
- volnene tkanine iz mikane preje
- vigogne in bombažne tkanine
- krojaško in odevno vato
- vatelin

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

- volnene tkanine iz česane preje
- volnene tkanine iz mikane preje
- vigogne in bombažne tkanine
- krojaško in odevno vato
- vatelin

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

- volnene tkanine iz česane preje
- volnene tkanine iz mikane preje
- vigogne in bombažne tkanine
- krojaško in odevno vato
- vatelin

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

- volnene tkanine iz česane preje
- volnene tkanine iz mikane preje
- vigogne in bombažne tkanine
- krojaško in odevno vato
- vatelin

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

- volnene tkanine iz česane preje
- volnene tkanine iz mikane preje
- vigogne in bombažne tkanine
- krojaško in odevno vato
- vatelin

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

- volnene tkanine iz česane preje
- volnene tkanine iz mikane preje
- vigogne in bombažne tkanine
- krojaško in odevno vato
- vatelin

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

- volnene tkanine iz česane preje
- volnene tkanine iz mikane preje
- vigogne in bombažne tkanine
- krojaško in odevno vato
- vatelin

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

- volnene tkanine iz česane preje
- volnene tkanine iz mikane preje
- vigogne in bombažne tkanine
- krojaško in odevno vato
- vatelin

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

- volnene tkanine iz česane preje
- volnene tkanine iz mikane preje
- vigogne in bombažne tkanine
- krojaško in odevno vato
- vatelin

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

- volnene tkanine iz česane preje
- volnene tkanine iz mikane preje
- vigogne in bombažne tkanine
- krojaško in odevno vato
- vatelin

Pri nabavi tekstila zahtevajte vedno izdelke Tovarne volnenih in vigogne izdelkov!

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

proizvaja in priporoča svoje izdelke:

MARIBORSKA
TEKSTILNA
TOVARNA

- priporoča
- CENJENIM
- ODJEMALCEM
- SVOJE
- KAKOVOSTNO
- BLAGO
- V MODERNIH
- VZORCIH

2000 pisalnih strojev »Biser« izdelala lani tovarna »Slavko Rodić« v Bugojnu. Letos bo ta tovarna izdelala predvidoma že 7000 pisalnih strojev. Stroje izdelujejo v kooperaciji iz uvoženih delov.

Most čez Donavo med Petrovaradinom in Novim Sadom, ki so ga začeli graditi leta 1957, bodo izročili prometu proti koncu tega leta. Dolg bo 466 m, cestišče pa bo široko 17,55 m. Ta most je eden največjih betonskih mostov v Evropi.

Hitro ga je pobralo, prej kot smo menili, da ga bo — na veliko žalost otrok in vseh smučarjev, ki so ga komaj »pokusili«. Toda nič se ne ve, zime še ni konec, čeprav smo lahko pred dnevi brali v enem izmed zagrebških časnikov, da se bo že čez 20 dni predstavljal pomlad... Še smo sredi zime in prav bo, da zdaj opoleta s svojim mrzlim ropom. Na sliki: takole je bilo pred teden dni v Krakovskem gozdu, zdaj pa se je idila stopila v mlakuže in blato

IZ DELA ORGANIZACIJ SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

Tekmovanje na čast V. kongresu

S seje predsedstva občinskega odbora Socialistične zveze Sevnica

Pretekli teden je bila v Sevnici seja predsedstva SZDL. Na njej so člani sklenili, da bo plenum občinskega odbora SZDL v soboto, 30. jan. Plenarno zasedanje naj bi razpravljalo o nalogah SZDL v zvezi z napredkom kmetijske proizvodnje. To je za občino osnovna gospodarska naloga v letu 1960, ker industrija in ostale dejavnosti kar zadovoljivo izpolnjujejo obveznosti družbenega plana.

V nadaljevanju bo plenarno zasedanje obravnavalo predlog, da bi bila občinska konferenca

SZDL v nedeljo 21. februarja. Delegati zanj so že volile vse osnovne organizacije SZDL lani decembra. V počastitev V. kongresa, ki bo aprila, bo občinski odbor razpisal tekmovanje med vsemi osnovnimi organizacijami. Tekmovanje bo obsegalo predvsem zvišanje članstva SZDL, izobrazbo članstva, akcije prostovoljnega dela in opeševanje krajev, pravočasno odvajanje članarine in redno poročanje o delu ter o številu naročnikov na Dolenjski list. Občinski odbor je predvidel lepe nagrade, razen teh pa so naj-

boljše organizacije lahko deležne tudi nagrade okrajnega odbora SZDL.

Občinski odbor bo pregledal tudi rezultate volitev ter rezultate akcije za širjenje članstva.

Zadnji podatki:
52.340 članov SZDL v okraju

Po podatkih, ki so prišli na Okrajni odbor SZDL do torka popoldne, je zdaj v našem okraju 52.320 članov Socialistične zveze ali 50 odstotkov vseh volivcev. Ki jih imamo 103.714.

V zadnjih 14 dneh so po nepopolnih poročilih sprejeli v osnovne organizacije SZDL v posameznih občinah sledeče število novih članov:

Brežice 1528, Črnomelj 282, Metlika 52, Novo mesto 627, Senovo 156, Sevnica 526, Trebnje 172.

Videm-Krško 172 in Žužemberk 236.

Vpisovanje novih članov še traja, saj so v nekaterih občinah s tem šele začeli.

V PRODAJALNI KRUA

Starejša ženica je kupila polovico štruce. Ker se ji je zdel kruh malce star, je zaprosila:

»Joj, dajte mi svežega, ta je star«

Prodajalka je zanikala:

»O ne, »rež je, le stisni ga!«

Da bi to dokazala, je s prsti stiskala drugo polovico.

Ko se je ženica obrnila in šla proti vratom, se je prodajalka spomnila, da je staro tikala. Da bi to popravila, je rekla:

»Pardon.«

Prodajalke so po odhodu ženske prrsnile v smeh. »Le stisni ga!« so v smehu ponavljale.

Dva stranki — moški in ženska — sta čakala, da se ju bo ena izmed prodajalk usmili in jima postregla s kruhom, toda razgovor o gospodinskih zadevah je bil pomembnejši. Ženska se je naposled naveličala čakanja in je brez pozdrava zapustila prodajalno, moški pa je še naprej potrpežljivo čakal, da bo končan pomenek o gospodinjstvu.

Podobne stvari se dogajajo tudi v nekaterih drugih novomeških trgovinah. Potrošniki morajo biti pogosto žrtve osebnih razgovorov med prodajalkami, ki vpriči njih razkrivajo svoje težave, doživetja in podobno. Ali ne bi take pomenke prihranile za čas, ko ne bodo v službi? S tem ne bodo koristile samo sebi, temveč bodo priznale tudi potrošnikom, ki jih tako prisilno poslušanje intimnih pogovorov nič ne navdušuje.

ALI STE ZARADI POTROŠNIKOV —
ALI SMO MI ZARADI VAS?

Zena je stopila v prodajalno. Prodajalec je stal pri oknu in opazoval življenje na ulici. Nekaj časa se ni zmenil za stranko. Sele čez čas je vprašal ženo:

»Kaj bi radi?«

»Ali se vam ne zdi, da je to malce nespoštljiv odnos do potrošnika? Ne samo zaradi tega, ker je prodajalec pustil stranko čakati, temveč tudi zato, ker jo je nagovoril kakor starejši človek bosopetega pobalina, ki se je zaletel vanj in ga je moral zato nadržati!« »Kaj bi radi?«

Kako je z vzgojo trgovskega naraščaja? Ali mu dovolj govorimo o tem, kakšni morajo biti odnosi prodajalcev do strank? Ali mu nenehno vcepilimo v zavest, da je treba imeti socialističen odnos do sočloveka? Ali mu povemo vsaj to, da je treba stranko vprašati: »Zelite, prosim?« in ne: »Kaj bi radi?«

Sicer pa marsikje ni najhujše to, da te prodajalec nespoštljivo vpraša po željah. Dogaja se tudi, da te v kak prodajalni sploh ne vprašajo, kaj bi rad. V takem primeru si primoran siliti v prodajalca ali prodajalko, dokler se naposled ne zmeni zate, čeprav nemalokrat s svojim vedenjem pokaže, da si mu prej nezajelen kot pa dobrodošel.

Človeka čisto zaboli, ko vidi, kako nekatere prodajalke ali prodajalci delajo razlike v odnosu do potrošnikov. Pri tem čisto svojo ljubeznivost mer

NEPOKORJENI BREGOVI

PIŠE: Milan Bašković RIŠE: Mire Cetin

57. Skupina borcev, med njimi Mohor in Jože je odhitela po skriti stezi naravnost čez greben in prispela na rob gozda tik pred prvimi bežičnimi Lahi. Vžgali so po njih. Nekaj jih je padlo, drugi pa so se obrnili nazaj. Zdaj so bili v klesčah, iz katerih ni bilo izhoda.

58. Iz globine gozda jih je gnil Miha s svojimi fanti, od roba nazaj v gozd pa so jih potiskali Mohor, Jože in ostali. Drug za drugim so Italijani dvigali roke.

V skalah ob poti pa so se vgnezdili belogardisti. Ti se niso imeli namena vdati. Imeli so preveč na vesti in so se partizanov upravičeno bali.

59. Beli so silovito streljali iz vsega orožja, ki so ga imeli. »Juriš!« je kričnil na oni strani Miha. »Juriš... hura!« je kot odmev zaklical na tej strani Jože in fantje so se zagnali proti skalam. Treščile so bombe. Skale je zakril gost črn dim.

60. Ko se je razkldil, je med skalami besnel boj moža proti možu. Okrenili so puške in tolkli s kopiti, suvali z noži in se valjali po tleh. Bitka je bila kmalu odločena. Mihovi fantje so med skalami pobirali orožje in ranjence ter se zbirali na poti. Tja je prišel tudi Jože.

VSAJ GRAMOFON...

Skromne želje in lepi uspehi pridne mladine v Ziljah — Je kje delovni kolektiv, ki bi hotel s skromnim darilcem razveseliti to malozahtevno vaško mladino?

Se pred določeno uro zaslišim urde korake prvih mladincev in mladink, ki v snegu, a vendar zadovoljni prihajajo na vaje za igro. Ze novembra so začeli redno vaditi »Priloznostnega zdravnik«, s katerim so nastopili doma in gostovali na Preloki. Na staro leto so uprizorili tri enodejanske, naslednje tri pa so bile na vrsti zadnje nedelje. Tudi za dan žena je že pripravljena drama v treh dejanjih. Z

njo bi radi napravili veselje vaškim ženam, da bi jih razvedrili po napornem vsakdanjem delu. Ko jih opazujem, s kakšno voljo delajo, mi je žal, da za svoj trud tako malo dobijo. Razen dela na odru jih mika tudi zabava in ples, pa ni nikjer primerne prostora za to. Če bi imeli svoj kotiček, kjer bi se lahko ob nedeljah shajali, bi bilo dosti manj mladine videti

po gostilnah. Zato je predsednik PD Hinko Grušn predlagal, naj bi se društvo osamosvojlilo, da ne bi bilo odvisno od muzikantov, ki bi jih drugi preplačali v korist mladine, ki se zabava je ob vnu in harmoniki. Kritično stanje bi lahko rešil gramofon, ker o nakupu glasbil zanemarja se ne moremo govoriti. Predlog je bil sprejet, četravno so sredstva skromna. Mladina upa, da bo z nadaljnjim delom in prihranki prejšnjih let, morda tudi z osebnimi prispevki, dobila gramofon do konca letošnje sezone.

Naša mladina je tudi z veseljem pozdravila vest, da bo v Črnomlju folklorni tečaj. Da bi se delo lahko še bolj razvijalo, si člani PD prizadevajo izboljšati opremo odra.

Kljub vsej pozitivnosti in volji na zilijska mladina načrtov ne bo mogla uresničiti brez tujih pomoči. Prav bi bilo, da bi občinski in okrajni SSPD podprli tudi majhna društva, saj je ravno pri njih vloženega največ truda in denarnih prispevkov za predstave. Pri nas imamo le oder — še ta je v razredu, vse ostalo pa moramo zbirati. Če bi društvo dobilo vsaj malenkostno pomoč, bi mu bilo to dobra spodbuda za nadaljnje delo, hkrati pa bi jih vodila misel, da družba ceni njihovo delo.

Anica

O letalcih, padalcih in modelarjih

V soboto, 16. januarja, je bila v Novem mestu redna letna skupščina Aerokluba »Majde Silc«. Razen članov so se udeležili še zastopniki nekaterih organizacij, društev in JLA ter predstavnik Glavnega odbora Letalske zveze Slovenije Stane Bezil in Marjan Marčenko. — Precej kritično so razpravljali o dosežanjem dela in sprejeli obširen delovni načrt za letošnje.

Najprej vas bomo seznanili s sredstvi in namenom kluba, saj ve večina o tem je malo ali nič. Klub ima letališče (v Prečni), hangar, tri jadralna letala in eno motorno, avtomobil in povratno vilo; vsaj pa jadralske in motorne sportne letalce in padalce. Modelarji imajo v klubu posebno sekcijo.

O njih smo zadnje čase bolj malo slišali, čeprav so včasih obiskali prva mesta na slovenskih in državnih prvenstvih. Iz poročil in razprave je bilo videti, da si je klub s svojimi osnovnimi sredstvi le malo pomagal, ker so zastarela (motorno letalo je staro in zato vzeto iz prometa, dve jadralski letali sta v generalnem popravilu, avtomobil je neuporabna, ker je počil blok motorja, streha hangarja je preperela in pušča vodo, pa tudi letališče ni najboljše). Naš klub je bil zaradi tega prisiljen pošiljati članke na tečaje v ostale klube. Tako so članje pa precej stane in v zvezi članom precej časa. Sklenjeno je bilo, da bodo uredili, kar bodo mogli sami, za finančno in materialno pomoč bodo prosili podjetja, občino, okraj. Letalska zveza Slovenije, za pomoč v prostovoljnem delu pa mladino in JLA.

Kljub materialnim in nekaterim organizacijskim pomanjkljivostim pa klub ni spal. Največji uspeh so dosegli na IV. jugoslovanskem aeroreliju, ki je bil med dvajsetimi nastopajočimi ekipami zasedel 11. mesto, v disciplini »Izvidništvo«.

Šolska zadruga v Šentjanžu

Pionirji v Šentjanžu so želansko spomlad ustanovili šolsko zadrugo. Takoj spočetka je imela 30 članov. Na prostoru pod novo šolo so posadili zelenjavo. Člani zadruge so se učili pravilne vzgoje sadik ob delu samem. Pridelke je bil lep in so ga prodali domačinom. Minuli teden so imeli občni zbor; predlagali so delo v preteklem letu in napravili nove načrte. Povečali bodo število članov in tudi razširili dejavnost. Pomoč jim bodo nudili člani KZ Šentjanža, ki bodo vodili vrtnarski, sadjarski, pa tudi radioamaterski in traktorski krožek. Do po-

mladi bo delo zadruge v glavnem teoretično, nato pa bodo začeli s prakso.

Tudi pionirji, ki še niso v zadruzi, ne počivajo. Imajo pevski zbor višje in nižje skupine, ki pripravljajo spored za vsako proslavo. Tudi šahisti redno vadijo in tekmujejo med seboj in s šahisti sosednjih šol. Na občinskem tekmovalstvu so bili med prvimi. Tisti pa, ki imajo veselje do igranja na odru, pripravljajo kratke prizore za proslave, sedaj pa se uče igrati v petih dejanjih.

Z.A.

Mladinski seminar v Novem mestu

Občinski komite LMS Novo mesto je pred dnevi priredil večdnevni seminar za vodstva mladinskih aktivov iz novomeške občine. Namen seminarja je bil, da bi se mladinci, ki so bili pred kratkim izbrani v vodstva mladinskih organizacij, seznanili z nalogami. Udeležba na seminarju je bila velika, saj se ga je udeležilo 46 mladincev, ki so poslušali ciklus predavanj iz vseh področij. Največ poudarka pa je bilo ravno na tem, da se vzgajajo mladinski aktivisti, ki bodo sposobni mladino voditi.

Udeleženci so poslušali tale predavanja: Priprava in vodenje sestanke aktivna LMS, Statut in programsko načelo LMS, Vloga in naloge Ljudske mladine, Pomen mladinskih delovnih brigad. Kakšno vlogo igra psihologija pri političnem delu. Dosežanj uspehi, doseženi v občini in naloge v perspektivnem razvoju občine. Kakšen naj bi bil mladinski delavec-aktivist. Ljudska mladina Jugoslavije in njeno sodelovanje z ostalimi mladinskimi organizacijami v svetu. Mladinska organizacija in sodelovanje z ostalimi političnimi organizacijami. Vodenje administracije. Kmetijsko vprašanje.

Slušatelji seminarja so bili s predavanji zadovoljni, saj so jim precej pripomogle, da so marsikateri stvar razčistili. Zlasti plodne so bile tudi razprave. Podobni seminarji bodo organizirani v vseh občinah in bo s tem dosežen precejšen napredek pri vzgoji mladinskih delavcev.

PRIPOROČA SE
LEKARNA
»PLANINKA«
MARIBOR
GLAVNI TRG 20

IVO PIRKOVIČ:

IZ VOJNEGA DNEVNIKA

Nemci zopet bolj bombardirajo iz zraka. Zadnje dni sta padla na ta način vaščana Stekljev in Bilauf, komandir v Levstikovih brigadi.

Popoldne leti nizko nad nami veliko nemško transportno letalo proti Zagrebu.

Odpravim pošto Komisiji.

Nedelja, 2. aprila 1944
Očitno, da bi ne bilo preveč človeških žrtve, izkoriščajo zavetniki nedelje za velike zračne napade na nemške vojaške cilje. Od devetih in štirideset do desetih in deset minut plovejo v krasnem jutru drug za drugim proti severu trije oblaki avionov. V prvem je razločiti okoli 80 belih, v sončnih žarkih se lesketajočih, in nekoliko manjših temnih točk. V drugem so črne mušice in svetle iskricke še drobnejše, jata se više. Mnogo ljudi se sedaj še smeje, dela, se igra z otroci, pripravlja obede, ki jih ne bodo užili; imajo še domove, družine, premoženje; čez uro ali dve bodo osameli, osirošili, berači, na cesti brez strehe, pohabljeni, mrtvi. Ponosne hiše bodo kupi kadečih se

razvalin, ki jih bodo lizali plameni.

Ko izginejo zadnji bombniki na severnem obzorju, se že v hitrem letu vrača nizko nad Pogorelcem belo letalo. Ni videti, da bi bilo poškodovano. Mogoče je odvrlo bombe koje blizu. Mama je slišala eksplozije. Ob enajstih se v močni burji in jasnem nebu vračajo zavetniki, razbiti v manjše trume, kakor da prihajajo iz hude bitke. Pet minut pred poldnem leti proti jugu peta jata, ki šteje 26 avionov, opoldne 30, za njimi 20, nato še 6 letal. Njihov hrup odnaša burja. Kot troji sestradanih volkov jih od daleč obkrožajo nemški lovci.

Na nebu zaklopota počasna težka strojnica. Ko umolkne v vasi opoldanski zvon, plove zopet 33 bombnikov, zadaj novi in novi. V zraku se spopadajo z Nemci. Repotajo mitraljezi, letelce trdnjave streljajo s topovi. Čez vzhodno nebo pada v pošastnem dimastem lovu bombnik. Na nebesni modrinji se pokaze osem belih gobic, ki jih burja zanaša proti jugu.

Od eskadrilje, ki leti nad nami, se je ločila letelca trdnjava. Eden od desnih motorjev pušča za seboj smolast dim. Ob črni brazdi so naplani baročni oblaki, sledovi topovskih streljav. Zadedi bombnik bo nemara neke za gorskim grebenom treščil v Roške gozdove. Više nad njim, se zdi, gori še ena letalo. — Sestreljena ameriška letelca trdnjava je treščila k sivilim zdomom Gracarjevega turna. Zadata se je nad Sentjernejkim poljem opotekla od svoje jate proti Gorjancem. Zajemal je ogenj. Pred goro se je, že vsa v plamenih, naglo okrenila in šnila, tuleč kot ranjena zver, v loku nazaj. Od podivjane kozmične bakle je padal ogenj. Grajski marof in dva kozolca sta bila v hipu v morju plame nov. Goreči zračni robot pa se je nad grajsko cesto v oglašujočem tršču zaril globoko v izrazno pobočje Tolstega vrha. Tako je z nebesnega svoda stregla Faetonova sončna vprega nekoč v homerski bajki.

— Iz Kronovega je pridrvel čez Krko oddelek Nemcev v čeladah in domobran. »Kje so

Obisk v Jurki vasi

STEFKA GRUDEN je že dve leti predsednica aktivna LMS v Jurki vasi. Čeprav je dijalkinja IV. letnika učiteljskega v Novem mestu, se že dolgo aktivno udeležuje v mladinski organizaciji. Vprašal sem jo, ali njena odsotnost v zimskih mesecih vpliva na delo aktivna.

»Mislim, da ne, saj je pri nas precej sposobnih mladincev, ki lahko vodijo delo aktivna. Če pa že govorimo o delavnosti aktivna, pa moram povedati, da nisem v celoti zadovoljna. Glavni vzrok je v tem,

mladine na vseh večjih prireditvah.«
Ali vam nudijo ostale politične organizacije pomoč?
»Zveza komunistov nam nudi največ pomoči.«
Ali so v kolektivu mladinci, ki imajo pogoj za sprejem v ZK?

»Mislim, da so!«
Po tvojem mišljenju bi mladinski prostor veliko prispeval k razvoju vašega aktivna?
»Na vsak način, to sem že prej omenila!«

Takšnih primerov ni malo; vemo, da je tam, kjer imajo mladinski aktivni svoje lastne prostore, delo bolj razgibano kakor tam, kjer »gostujejo«. Vprašanje je seveda, kako dobiti prostore. Nekateri aktivni so bolj znanli, drugi manj. Vzemimo na primer aktiv, ki je prišel do lastnih prostorov na ta način, da so vaški mladinci prevzeli delo na vaški cesti; za to so dobili denarna sredstva in težava glede ureditve mladinske sobe je bila rešena. Ravno tu je včasih potrebna iznajdljivost vodstva mladine, seveda pa tudi potrpljenje.

O Stefki smo zvedeli, da ni samo prizadevna predsednica aktivna LMS v Jurki vasi, ampak tudi dobra dijalkinja. Zato upamo, da bo ne samo dobra prosvetna delavka na vasi, ampak tudi dobra politična delavka. To nam potrjuje dejstvo, da so jo predlagali na učiteljsko za sprejem v Zvezo komunistov.

sd

da nimamo svojega lastnega prostora in smo odvisni od dobre volje privatnika. Kljub temu pa se največ ukvarjamo z izobraževanjem. Do sedaj smo imeli vrsto predavanj s področja zunanje in notranje politike, religije, zgodovinskega razvoja Partije in SKOJ. Poleg tega pa je čutili delo

ZDAJ BO ŠLO BOLJE

Mladi združniki v Šmihelu pri Novem mestu so dobro zaorali

Je sreča je nasmešnila. Upravitelj posebnosti v Šmihelu jim je dala na razpolago učilnico za teoretični pouk, kjer imajo zdaj redna predavanja iz sadjarskega in vrtnarskega, hkrati pa proučujejo gradivo o šolskih združbah. Tudi Društvo prijateljev mladine v Šmihelu jim je podarilo 6000 din za nabavo orodja, prav tako jim je občinski ljudski odbor izskladal za kmetijstvo dal 30.000 din. S tem denarjem so si znatno opomogli in si nabavili potrebno orodje.

Za letošnje so si že izdelali program dela, ki predvideva tudi pridelovanje semena cvetja — v

kooperaciji s Semenarno. Sedaj, ko so si že ustvarili materialne pogoje, bodo skrbili tudi za lepo poljskega vrta. Do konca zimo se bodo še pridno učili kmetijske in upravljanja šolskih združbah, tako da bodo pripravljeni za bodočo proizvodno sezono.

V prvem letu obstoja res še ne morejo mnogo pokazati, vendar so si zagotovili pogoje za nadaljnje delo. Imajo 60 mladih združnikov, ki že iz lastne izkušnje lahko povedo, katera oblika kmetijske proizvodnje je v naši socialistični družbi ureditvi najbolj primerna za kmetja.

F. K.

Člani Zveze borcev terena Breg v Novem mestu pri obračunu

Kongresno leto bo prav gotovo še bolj aktiviziralo organizacije ZB ter delo odborom in samemu članstvu novih pobud in nalog. Tako je pokazal tudi zadnji letni obračun ZB terena Breg v Novem mestu, ki je v četrtak, 21. januarja, v dvorani OZSZ dal svojo lanskoletno bilanco dela. Sicer samo poročilo ni nakazalo vseh nalog, ki so jih člani in odbor izvedli, vendar je razprava dala dovolj izčrpano podoben, predvsem pa so se izkristalizirale nove kongresne naloge in zadolžitve. Med drugimi bodo še vključili člani,

ki imajo pogoje, vsi bodo tudi postali člani SZDL. Poskrbeli bodo za šolanje članov, zlasti delavcev, za ureditev službene dobe in dodatka in nujno uredili vprašanje neprimernega stanovanja eni članici. Našim najmlajšim bo organizacija nudila priložnost preko zgodovinskih krožkov o pripovedovanjem iz zadnje vojne in ravno takom pomagali v tem našim šolam ter na samem terenu.

Zbor je tudi obsodil zadnjo antisemitsko gonjo v svetu in pozval organizacijo ZB, da protestira in zahteva, da se za vse vrste nadaljnja akcija ključastih križev, in budno pazi, da tašizem ponovno ne oživi.

—m—

NE POZABITE!

Maturanti
novomeške gimnazije
vas vabijo na

JAVNI
MATURANTSKI PLES

v soboto, 6. februarja 1960
ob 20. uri
v novomeškem Domu
JLA!

letalc?« so vpraševali grajske okoli rešene živine in se s puškami v rokah ozirali na vse strani. »Ja, sie sind zu ihren Brüdem gegangen.« »Seveda, odšli so k svojim bratom (partizanom)«, je razočaran dejal vojak in se z drugimi umikal pred eksplozijami, ki so zdaj pa zdaj hušknile iz žara gorečega zračnega orjaka. —

V nekaznem, ožganem ogrodju uničenega stroja so našli baje ostankne dveh zgorelih trupel. Bolj je verjeti, da je bilo osem letalcev, ki so s padali pristali po pobočju severnih Gorjancev od Gabra proti Jugorjam, vsa posadka sestreljena bombnik. Zbrali so se v Gabrju. Enega so cankarjevi pripeljali z zlomljeno nogo. Druga je zaneslo v golo globel pri Sv. Roku v nevarni bližini sovražnika. Zanj se je vnela bitka, ko so se pokazale na robu globoče domobranske glave. Po kratkem ognju čez padalce je patrola iz Drugega Cankarjevega bataljona zavezniška rešila. Kmalu se je vseh osem rešenec objemalo in ganljivo poljubljalo in, z nogami na gostoljubni mizi (kak takega kmetje še niso videli) veselo pilo in jedlo. —

— Drugi dan nam je častnik Petnajste divizije, Ljubljancan Malner-Križevski, povedal, da je bilo v bojih nad našo domovino zbitih ta dan osem nemških lovcev. Eden od njih je varno pristal pri Radovni v

si in padel v ujetništvo Petnajste divizije. Nekaj Nemcev je strmoglavilo na svoje ozemlje.

Od vasi maršira dolga kolona partizanov. V vročem popoldanskem soncu posede po zeleni brežini nad cesto. Harmonika veselo poje. Fantje se smejejo glasnim šalom. Smrt in smeh gresta z njimi družno z roko v roki skozi gozdove in deželo. Kdo bi razumel mlado življenje v ognju njegovih idealov.

Nekaj obrazov poznamo. Mame pograbli kruh in hiti ponuditi. Fantje se prijazno zahvaljujejo, da niso lačni. Čudno, tega še nisem slišal, da bi se partizan iskreno branli kruha.

Pravijo, da so Petnajsta brigada in da štejejo tisoč dve sto mož, ki jim poveljuje Samo, Horvati iz Kostanjevice na Krki.

Bataljonski komisar Vane Groznik, Novomečan po rodu, mi pripoveduje zanimive reči. Pred tremi leti je maturiral v domačem mestu. Od doma so mu pred kratkim sporočili, da mu je oče, državni pravdnik, v februarju letošnega domobranca v mestu ustrelili.

Mimo hiše prihaja voz, na njem trije zavezniški padalci. Dejal bi, da so lahko ranjeni. Mladi komisar pove, da so jih kakih devet peljali še po drugi poti. To niso tisti, ki smo jih opoldne videli, kako jih je zanašalo proti Gorjancem.

Naša partizanska pesem

Našim moškim pevskim zborom je Založba Borec naredila veliko uslugo. V zajetni in dobro opremljeni pesmarici imamo zbranih 16 partizanskih pesmi, ki jih je uredil Radovan Gobec po skupinah: Partizanske priredbe slovenskih narodnih pesmi (17), pesmi drugih jugoslovanskih narodov (11), ruske revolucionarne pesmi (10), pesmi drugih narodov (9) in slovenska umetna partizanska pesem (5).

V uvodnih besedah Radovana Gobece beremo, da je uredniški odbor nekaj pesmi v sporazumu s avtorji preuredil v bolj pevne in bolj učinkovite skladbe. Literarni prispevek o slovenski partizanski pesmi je izpod peresa dr. Radoslava Hrovatina. Ta je pesmi tudi opremil s pripombami o nastanku, zapisu, prireditvi itd. in navedel ustrezno literaturo. Posebno abecedno kazalo uslovi skladaj in začetnih besedil omogoča, da pesem hitro najdemo. Pesmarica Založba Borec in sodelavci pri izdaji pesmarice gre vse priznanje in zahvala.

Ne bo odveč priporočilo, naj naš pevski zbor in pevci prisluhnijo radijskim oddajam, ki se pomnijo, tovariši! ob nedeljah dopoldne, ko kvalitativni zbori izvajajo naše pesmi, ki se po pravici imenujejo naše pesmi. V sedanjih ureditvah je moč pesem hitro najti in jo v izvedbi primerjati z napisano predlogo v pesmarici. Pesmi vsebujejo tudi celotna besedila. Založba Borec in sodelavci pri izdaji pesmarice gre vse priznanje in zahvala.

Kulturni teden na Senovem

11. januarja se je sestel odbor občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev Senovo, da pripravi vse potrebno za kulturni teden v počastitev občinskega praznika, ki bo 9. februarja 1980.

Kulturni teden se bo pričel 6. februarja in bo trajal do 13. februarja. Spored bo naslednji:

Sobota, 6. februarja, ob 19. uri: premiera kriminalne drame »Vohunka«, ki jo bo uprizorila DPD Svoboda Senovo v šolski dvorani na Senovem.

Nedelja, 7. februarja, ob 16. uri: repriza kriminalne drame »Vohunka« v šolski dvorani na Senovem; ob 19. uri: Prešernova proslava, ki jo priredi DPD Svoboda Breznica v domu Partizana v Breznici.

Ponedeljek, 8. februarja, ob 19. uri: volkanski koncert. Nastopajo mladinski pevski zbor Senovo, mešani pevski zbor Senovo in moški pevski zbor Breznica v šolski dvorani na Senovem.

Torek, 9. februarja, ob 16. uri: šahovski turnir, ki ga priredi šahovska sekcija DPD Svoboda Senovo v šoli na Senovem; ob 19. uri: lutkovna igra »Polet na Mars« v izvedbi DPD Senovo, prav tako v šolski dvorani na Senovem.

Sreda, 10. februarja, ob 19. uri: komedija »Ad alka«, ki jo uprizori Svoboda Breznica v šolski dvorani na Senovem.

Četrtek, 11. februarja, ob 19. uri: Večer enodejank v izvedbi

Delo šolskih odborov

je analizirala komisija za družbeno upravljanje pri okrajnem odboru Socialistične zveze — Ugotovitev: odbori pri nas še niso povsod zaživeli, pa bi lahko!

Šolski odbori v našem okraju še niso povsem zaživeli. To potrjuje tudi analiza o delu šolskih odborov, ki jo je izdelala komisija za družbeno upravljanje pri okrajnem odboru SZDL Novo mesto.

Podatki te analize nam povedo, da nekateri občinski ljudski odbori ne izvajajo uredbe o volilnem postopku za volitve v nove šolske odbore v redu. Mandatna doba šolskih odborov traja dve leti.

Analiza pa kaže, da ljudski odbori teh predpisov ne upoštevajo dosledno, saj je že v več primerih potekla mandatna doba, ne da bi ljudski odbori pravočasno razpisali nove volitve. Pa tudi sistem volitev je v občini okraja dokaj različen. Ponekod so prilagodili volitve krajevnim

razmeram, druge so to uredile po svoje. Značilno pa je, da ni bilo nikjer uveljavljeno osnovno načelo uredbe o volilnem postopku. Ljudski odbori so se namreč oprijeli krajšega postopka, ki pa je v bistvu birokratski s tem, da so na predlog raznih organov kar imenovali šolski odbor, čeprav bi jih po zakonu morali izvoliti zbori volivcev. V takih primerih so bili ljudski odbori izključno volilno in tudi odločujoče telo.

Tudi sestajanje šolskih odborov je zelo različno. Povprečno je imel vsak odbor letno le tri seje. V večini prijemov je bilo sklicanje seje odvisno predvsem od upravitelja šole. S tem, da je vsa pobuda prepuščena upravitelju šole, da on odloča kdaj se bo odbor sestel in kakšen bo

dnevni red seje, se nam vsiljuje zaključek, da so šolski odbori v takih primerih organi uprave šole in ne organi družbe.

Večina odborov tudi nima svojega načrta dela. Le-ta bi izboljšanje dela nedvomno precej koristilo. To nam potrjuje primer sedmih šolskih odborov iz brežiške občine, ki imajo sestavljene podrobne načrte. Opaziti je namreč, da so odbori precej bolj delavni od ostalih, ki so brez delovnega načrta.

Podatki o obravnavanih problematikah nam povedo, da člani šolskih odborov na svojih sejah v glavnem razpravljajo o šolskih in gospodarskih vprašanjih, medtem ko so socialna, zdravstvena, vzgojna in druga vprašanja zelo redko na dnevnem redu. Slabo napreduje tudi šolska reforma. Večina odborov ne najde ustreznih zaključkov, ker se vse razprave končajo z ugotovitvijo, da niso ustvarjeni materialni pogoji. Močno se namreč primanjkuje primernih prostorov, posebno pa sredstev za opremo šol. Ta vprašanja bi šolski odbori deloma lahko reševali s pomočjo gospodarskih organizacij in ustanov. Zato bi seveda z njim morali imeti tesnejše stike, predvsem z organi delavskega upravljanja v podjetjih. Trdnje vezi pa bi bilo treba vzpostaviti tudi s ostalimi organizacijami. Dosej so tesnejši stiki le z društvi prijateljev mladine. To pa je seveda

premal, saj imamo vrsto drugih društev in organizacij, ki bi lahko šolskim odborom precej pomagale. Strokovni svetovanci bi bili lahko tudi prosvetni inšpektorji. Zal pa doslej tega sodelovanja v novomeškem okraju ni opaziti.

Za pravilno in uspešno delo šolskih odborov je nadvse važen tudi njihov sestav. Podatki iz analize nam povedo, da je od 1300 odbornikov le 87 starih do 25 let. Dalje je v odborih okoli 300 žena, skoro tisoč članov pa odpade na moške, in še tam prevladujejo starejši kmetje. Tej ugotovitvi moramo dodati še drugo, da je namreč tudi njihov vpliv precej močan, medtem ko vpliva delavcev in mladine skoraj ni čuti.

Izbira ljudi za šolske odbore mora biti načrtna in premišljena. Zato ji morajo občinski odbori SZDL in terenske organizacije posvetiti vso skrb. Več zanimanja za njihovo delo bodo morali v prihodnje pokazati tudi občinski ljudski odbori, posebno še sveti za šolstvo. Ti bi namreč morali iskati glavno oporo za svoje delo prav v šolskih odborih.

Za izboljšanje dela šolskih odborov se je v zadnjem času močno zavzela Socialistična zveza delovnih ljudi. Okrajni zavod za izobraževanje odraslih bo v ta namen organiziral tudi poseben seminar za predsednike vseh šolskih odborov na področju okraja. R. Š.

klusko življenje. Tej želji je moč ustreči le s pomočjo uprave, delavskega sveta in sindikalne podružnice rudnika, ki naj bi odstopili oziroma pristali na souporabo novozgrajene seje sobe, ki bo sodobno urejena. Upamo, da ne bomo nalezili na glava ušesa in da bodo odgovorni ljudje storili vse, da bomo lahko mladim nudili, kar si želijo. S tem jo bomo odvrčali od tega, da bi zahajala v gostilne.

M.

Ljudska univerza v Metliki

Odkar je bilo delo ljudske univerze v Metliki postavljeno na širšo osnovo in so bila te ustanovi zagotovljena tudi primerna denarna sredstva, je v njenem delu opaziti razveseljiv napredek. V manj kot štirih mesecih se je v okviru te ljudske univerze izvršilo 13 predavanj, ki so v 31 predavanjih obravnavali 15 tem in sicer iz politike (o novih stanovanjskih predpisih, socialistični odnosi v Jugoslaviji, IV. kongres ZKS), zdravstva (prva pomoč, rak — bolezen 20. stoletja), kmetijstva (zemlja in hibridi, prehrana goveje živine) tehnike (atomsko energija v vojni in miru) pedagogika (o pubertetni, o sodobni vzgoji, zakon o osnovni šoli, duševni razvoj otroka) iz zgodovine in etnografije (iz preteklosti Met-

like, 90 let metliškega gasilstva, o slovenski ljudski kulturi). Predavali so poveličati domači strokovnjaki, štirje predavatelji pa so prišli od drugod (dva iz Ljubljane). Omeniti je treba, da so skoraj vsa predavanja spremljali zvočni filmi, diafilmi ali diaspore.

Predavanja pa niso bila samo v Metliki, marveč so predavatelji obiskali tudi druge kraje v občini. Tako je bilo v Metliki 14 predavanj, petkrat so bili predavatelji na Suhorju, štirikrat v Gradcu, trikrat v Dračih, po dve predavanja so ljudje poslušali v Podzemlju in na Radovici, eno pa v Rosalnicah.

V okviru ljudske univerze oziroma pošolskega izobraževanja je tudi osnovna šola za

odrasle, ki jo obiskuje 31 ljudi. Konec januarja se bo začel v Metliki še skupni seminar za člane delavskih svetov, upravnih odborov in sindikalnih funkcionarjev v podjetjih, kateremu se bo v februarju pridružil še seminar za šolske odbore. Med splošno ljudskoprosvetno izobraževanje pa bi lahko šteli tudi potujoči kino, ki uspešno opravlja svoje delo v Podzemlju, na Suhorju in Radovici, včasih pa tudi v Dračih in na Selih pri Jugorju.

Tako vidimo, da je ljudska univerza v Metliki, ki jo skupaj z upravnim odborom vodi Ivan Zele, letošnje sezono dobro začela. Pri tako vestnem in resnem delu pa tudi uspehi brez dvoma ne bodo izostali.

—ar

Zanimivo predavanje na Senovem

Nedavno je bilo v Senovem predavanje »Holandija, dežela cvetja. Predaval je tov. Tavčar iz Kranja. Z lepimi barvnimi posnetki, ki jih je pokazal na platnu, je popeljal prisotne v holandske nižine, med cvetje, v kraljestvo tulipanov, nagelnov in krizantem, med holandske šege, folklor in življenje. Okrog 200 diaprozitivov je spremljala glasba na magnetofonski trak, kar je predavanje še bolj poživilo. Predavanje je bilo sicer kratko, a zanimivo in privlačno. Upamo, da bo Delavska univerza poskrbela v zimskem času še za več predavanj iz različnih področij, vendar prav tako zanimivih kot je bilo to.

K.B.

V vsako hišo Spod. Posavja, Dolenjske in Bele krajine: DOLENJSKI LISTI

V preteklem tednu so pionirjem višjih razredov osemletke v Sentjanju na Dolenjskem potekle zadnje ure v stari šoli. V nedeljo bo njihov velik praznik: odprli bodo nove šolske prostore, kamor bodo s pesmijo in z godbo ponosni in veseli odkorakali ter tako proslavili ta edinstveni dogodek. V novi šoli jim želimo v drugem polletju vso srečo in kar največ zadovoljstva, pa seveda tudi najlepših uspehov in novega znanja! (Foto: Milijan Zupančič, Radeče)

Razredne in šolske skupnosti -

korak k družbenemu upravljanju v šolah

Razredne in šolske skupnosti so dobile s splošnim zakonom o šolstvu novo vlogo pri uresničevanju šolske reforme. Tako kot so prevzeli neposredni proizvajalci funkcije upravljanja, tako so tudi mladi ljudje po šolah prevzeli nase del odgovornosti in pravice pri vzgoji in izobraževanju.

V našem okraju na večini šol še niso razredne in šolske skupnosti povsem zaživele, če pa delajo, v mnogih primerih njihovo delo ni takšno, kakor smo pričakovali. Nekateri vzgojitelji niti ne vedo, kakšne so naloge skupnosti in kako naj bi jih reševali. Mislijo, da so naloge razredne in šolske skupnosti iste kot naloge Ljudske mladine. Vendar je delo Ljudske mladine na šoli predvsem na političnem in ideološkem področju, dijalske skupnosti pa se morajo ukvarjati z vsemi vprašanji, ki nastajajo v zvezi z učno-vzgojnim delom na šoli. Šolsko delo v okviru šole je porazdeljeno na dijalske, vzgojiteljske, starše in družbo.

Dijaki ne skrbijo več samo za svoj napredek v šolanju, čeprav je to njegova glavna naloga, temveč sodeluje z učitelji in profesorji pri organizaciji pouka, pri reševanju notranjih odnosov na šoli, pri povezanosti šole z družbenimi organi itd.

Skupnosti niso instrument vzgojiteljskega zbora. Izvršni organ za vzdrževanje reda in discipline, ki bi od šolskih organov samo sprejel pobude in navodila. Takšne skupnosti bi bile zelo daleč od mladinske samouprave, v kateri se mora razvijati dijakova samostojnost, pobuda, zavestna disciplina ter konstruktivno sodelovanje pri pouku.

Naša šola mora biti organizirana tako, da bo vzgajala svobodne ljudi, ki bodo kadrovali za odgovornostno sodelovanje pri upravljanju na vseh področjih našega družbenega življenja. Vsebinska dela skupnosti mora biti zelo bogata in raznovrstna.

Na nekaterih šolah se sestaja razredna ali šolska skupnost običajno takrat, kadar je bil storjen kak prekršek ali da bi kritizirala delo učiteljskega zbora. Večkrat so tudi ti sestanki nadomestilo za slabo delo organizacije Ljudske mladine.

Skupnost se mora predvsem boriti, da si učenci pridobijo solidno znanje, za kar je pogoj redno in sistematično učenje, ne pa kampanjsko, pred konferenčnim. Učenci morajo sprejemati znanje z razumevanjem, racionalno in ekonomično, ne pa površno in mehanično. Z raznimi krožki se nudi pomoč tistim učencem, ki teže obvladajo učno snov ali pa nimajo pogojev za učenje. Popularizirati morajo znanost med dijaki ter se boriti proti raznim prevaram, ki se jih nekateri učenci radi poslužujejo, da bi dosegli boljši formalni uspeh. Prav tu prihaja do izraza delo skupnosti s svobodnimi dejavnostmi v krožkih, pri organiziranju poljudnoznanstvenih predavanj, razgovorov s strokovnjaki, strokovnih ekskurzij, obiskov tovarn in muzejev, pri seminarskem načinu dela, pri proizvodnem delu med političnimi itd.

Razredne skupnosti se naj na svojih sestankih pogovore s vzgojitelji o izboljšanju pouka pri podajanju učne snovi, za delo v učniški skupnosti, za pomoč socialno šibkim učencem in onim, ki so manj nadarjeni itd.

Važno delovno področje skupnosti in njenega boja za resnično osvajanje znanja zadeva tudi ocenjevanje znanja. Zamisel o novem sistemu ocenjevanja znanja se je rodila s prvimi koraki v šolsko reformo. Pri oblikovanju novih delovnih odnosov med vzgojitelji in dijaki bo v iskrenem medsebojnem vzdušju potrebno izboljšati vso oceno, opozoriti na prednosti ali napake v odgovoru, razčleniti odgovor glede vsebine, oblike, formalnega znanja, nakaže okolnosti in metodah učenja itd. Glavno pri novem ocenjevanju pa je, kako zna učence svoje znanje porabiti v konkretnem primeru. Če bo učence smatrali, da se mu je storila krivica, bo to povedal učitelju ali pa na sestanku razredne skupnosti, kjer bodo nato skupno obravnavali njegov primer. To namreč bodo nato razpravljali v razredni skupnosti, ki bo ocenila, ali je učencev ocena pravih. V današnji šoli so ocene ponekod še tajno orožje učitelja. Skrivaj jih zapisuje v dnevnik ali pa si celo izmišlja razne šifre, da učenci ne bi uganili, kaj je zapisal.

Na nekaterih šolah v Sloveniji, posebno v okraju Maribor, že dalj časa ocenjujejo učence z javnim ocenjevanjem. Vzgojitelji pove o ceno, ki jo zapiše v redovalnico in hkrati na kratko obrazloži dano oceno. Opozorijo učence na prednosti ali napake v odgovoru, razčlenijo odgovor glede vsebine, oblike, formalnega znanja, nakaže okolnosti in metodah učenja itd. Glavno pri novem ocenjevanju pa je, kako zna učence svoje znanje porabiti v konkretnem primeru. Če bo učence smatrali, da se mu je storila krivica, bo to povedal učitelju ali pa na sestanku razredne skupnosti, kjer bodo nato skupno obravnavali njegov primer. To namreč bodo nato razpravljali v razredni skupnosti, ki bo ocenila, ali je učencev ocena pravih. V današnji šoli so ocene ponekod še tajno orožje učitelja. Skrivaj jih zapisuje v dnevnik ali pa si celo izmišlja razne šifre, da učenci ne bi uganili, kaj je zapisal.

Važno je tudi pomoč boljšim učencem slabšim v raznih krožkih. Krožki po naših šolah v splošnem dobro delujejo, včasih pa naložimo na dve oviri: na neresnost in nedelavnost tistih, ki so potrebni pomoči, in na preveliko sebičnost boljših učencev. Obe oviri sta značilni v začetni fazi, ko na šoli začnejo z delom v krožkih.

Za prihodnje šolsko leto bo nove predpise o ocenjevanju učencev v gimnazijah in osnovnih šolah izdal sekretariat za kulturo in prosveto pri zveznem izvršnem svetu. Novost pri ocenjevanju bo uvedba opisne ocene. Ta naj poleg številčne pokaže na katerih področjih je učencev posebno uspešen, pokaže pa naj tudi pomanjkljivosti, od kod izvirajo in kako bi učencem pomagali. Opisna ocena se mora zapisati ob koncu leta v zaključno sprejeto oceno.

Pri nekaterih predmetih kakor telesna, likovna in glasbena vzgoja sploh ne bodo ocenjevali s številkami, temveč samo z opisno oceno. Težave pri opnem ocenjevanju pa so se pojavile že izkušni učitelji in strokovnjaki. Kjer so preizkusili ta način ocenjevanja, pa so morali ob polletju prenehati ker so ugotovili, da dijaki težko ugotovijo, kje se začne pozitivna opisna ocena.

Na nekaterih šolah so dijaki sami že potkusili ocenjevati vedenje. Niso pa predvideli opisne ocene vedenja, ker bi ta zahtevala mnogo večjo zvestost pri razrednih skupnostih učencev. Ocenjevali so z redi 1, 2, 3, 4 in vendar se je pokazalo precejšnje razlike med posameznimi razredi. Večina razrednih kolektivov je bila pri tej nalogi resna in kritična in se je zavedala skupne odgovornosti.

Pri ocenjevanju vedenja naj se upošteva tudi splošna aktivnost učencev, odnosi do vseh oblik dela v šoli in do izvenšolske aktivnosti, odnosi do kolektiva in pogoj, v katerih učencev živi. Tudi pri izboljšanju discipline v razredu lahko veliko pomaga razredna skupnost. Pri disciplinskih primerih posameznikov vse preveč odločimo, da je učencev škodoval le samemu sebi, pozabljamo pa, da je čast posameznika povezana s častjo oddelka, oziroma skupnosti razreda in tudi samega zavoda. Čestitost bo opomin skupnosti bolj učinkovita, kot šolska kazen. Nekateri razredne skupnosti obravnavajo tudi večkrat neupravičene izostanke od pouka. Učenci je težje zagovarjati izostanek od pouka pred celotnim razredom, kot pred razrednikom, če mu prinese na list napisano dvomljivo opravičilo.

Kakor vidimo, ima mladina težke in odgovorne naloge v svojih skupnostih. Ali je resnica v presojanju, precizna pri določanju nalog in dolžnosti ter resnično odkrita? Težko je bilo v prvih trenutkih, če so bile skupnosti nenadoma postavljene pred tako važne odločitve, zato so nekateri učenci radi priključili razredni skupnosti, da je učencev škodoval le samemu sebi, pozabljamo pa, da je čast posameznika povezana s častjo oddelka, oziroma skupnosti razreda in tudi samega zavoda. Čestitost bo opomin skupnosti bolj učinkovita, kot šolska kazen. Nekateri razredne skupnosti obravnavajo tudi večkrat neupravičene izostanke od pouka. Učenci je težje zagovarjati izostanek od pouka pred celotnim razredom, kot pred razrednikom, če mu prinese na list napisano dvomljivo opravičilo.

Kakor vidimo, ima mladina težke in odgovorne naloge v svojih skupnostih. Ali je resnica v presojanju, precizna pri določanju nalog in dolžnosti ter resnično odkrita? Težko je bilo v prvih trenutkih, če so bile skupnosti nenadoma postavljene pred tako važne odločitve, zato so nekateri učenci radi priključili razredni skupnosti, da je učencev škodoval le samemu sebi, pozabljamo pa, da je čast posameznika povezana s častjo oddelka, oziroma skupnosti razreda in tudi samega zavoda. Čestitost bo opomin skupnosti bolj učinkovita, kot šolska kazen. Nekateri razredne skupnosti obravnavajo tudi večkrat neupravičene izostanke od pouka. Učenci je težje zagovarjati izostanek od pouka pred celotnim razredom, kot pred razrednikom, če mu prinese na list napisano dvomljivo opravičilo.

Kot smo že prvo polletje, ko so po šolah napravili obratna dela. Na nekaterih šolah, kjer je več let uspešno delajo razredne in šolske skupnosti, so predsedniki razrednih skupnosti sodelovali pri zaključnih konferencah s šolskim odborom, kajti spoznali so, da je tako sodelovanje koristno in polnožeje.

Jože Glonar

Še o zapiskih s plenuma občinske zveze Svobod in prosvetnih društev v Sevnici

O izobraževalni dejavnosti

Nove proizvodne zahteve terjajo tudi novega človeka. Iz leta v leto se je krajšal delovni čas in je od bivših 72 ali 60 ur na teden prišel že na 42,40 in ponekod celo na 35 ur. Temu primerno raste tudi prosti čas zaposlenih ljudi. Vedno več novih šol se daje okrog 500 kvalifikacij. Sodobna proizvodnja pa zahteva nekako 4500 poklicev. Od kod naj dobimo te kadre?

Medvojne in povojne razmere so mnogim ljudem otežile redno izobraževanje. Zato so mnogi delavci brez zadostne izobrazbe; to pa je vrzel, ki jo je nujno treba odpraviti.

Niti zdravnik niti delavec ne moreta v današnjem hitrem razvoju ostati na ravni šolskega znanja. Morata ga izpopolnjevati vsak dan, kajti tisto, kar je bilo včeraj novo, bo jutri že staro. Posebna anketa, ki jo so izvedli v večini kolektivov v sevnici občini, je pokazala, kako pereč je problem. V Krmelju je na primer 70 % zaposlenih odgovorilo, da nima niti osemletne šole. Če bi ta podatek iskali med prebivalci, pa bi bil odstotek verjetno še slabši. Večina vprašanih je izrazila resno željo ne samo po osnovni, temveč tudi po dopolnilni izobrazbi.

Kje torej pričeti, kakšne oblike naj zajame izobraževalna dejavnost pri takem neenotnem in pravzaprav kritičnem stanju?

V občini že deluje vrsta večernih šol: osemletke, politična šola, strokovne šole (ekonomska in srednje tehnična), po podjetjih potekajo najrazličnejši strokovni tečajji. Opravlja pa je tudi vrsta poljudnih, potopisnih, geografskih predavanj ter predavanj s področja zdravstva, kmetijstva itd. Posebno vlogo pri izobraževanju ima na novo ustanovljena delavska univerza, ki ima svoj načrt, kadre in sredstva. Ta se sicer še bori z različni začetnimi finančnimi in drugimi težavami, ima pa že vidne uspehe glede predavanj. Razumljivo je, da njena vsestranska dejavnost tudi ne more takoj za začetku poseči v vse odročne kraje občine.

K posebno uspelemu sredstvu izobraževanja spada brez dvoma knjiga. Občinska knjižnica bo mesečno dostavila vsem večjim krajem zbirko knjig. Vse dosedanje knjižnice (razen v Krmelju in Boštjanju) so oddale svoje knjige v osrednjo — občinsko knjižnico ter si na ta način zagotovile redno prejemanje novih, so-

dobnih del. S tem se knjiga znatno bolj uveljavlja, omogočena pa bo tudi nabava večjega števila novih del. V občini na ta način lahko kupijo vsaj tri izdave ene knjige, pa jo bodo v treh mesecih prebrali vsi kraji.

V Loki se ukvarjajo največ s sposojanjem knjig, vendar je to premalo. V Trzinu, Krmelju in Sentjanju so se zelo uveljavila predavanja in branje knjig, na Studencu in Bučki pa so predavalnice posebno polne ob zdravstvenih, vzgojnih in drugih knjižnih predavanjih. Tudi v Zabukovju in na Blanci se izobraževalna dejavnost že uveljavlja. Posebno veliko uspeha je dosegla delavska univerza v Sevnici. Tu dela poleg večerne politične šole še ESS, TSS, v pripravi pa je vrsta seminarjev za člane raznih samoupravnih teles in odborov.

O STANJU IN NALOGAH DRAMATIKE

Marsikje je bila odrska predstava dolgo časa edini kulturni dogodek v kraju. V zadnjem času srečamo na odrih tudi sodobna dela mladih pisateljev, ki so po svoji vsebini blizu preprostem človeku. Zal pri igralcih starejše generacije premalo opažamo željo, da bi uvedli tudi mlajše na oder. V občini so le tri družstva, ki imajo igralsko zadovoljive dramske skupine. Zato so tudi sposobna izvajati kvalitetnejša dela. Tam pa, kjer vodijo sekcije mladi in še neizkušeni člani, pa je treba pomoč dramskega sosveta. Pomembno izobraževalno vlogo ima tudi kino, ki je mnogo bolj dinamičen in privlačno vedno več ljudi v dvorane.

Privlačnost filma pa ne pomeni, da je dramatika zgubila na veljavi. Upoštevati moramo predvsem željo ljudi, da se pokažejo pred publiko, da se nauče lepega knjižnega jezika, da študirajo človeške like in jih upodabljajo na odrih. O tem nazor.o govore tudi načrti vseh društev, ki so zelo obširni, včasih celo še preveč. Načrt osveta za dramatikso se opira letos v glavnem na organizacijo medsebojnih izmenjav režiserskih izkušenj in na meddruštvena gostovanja, da bi dobre izkušnje lahko koristile tudi drugim. V načrtu so tudi gostovanja poklicnih gledališč, da bi domači amaterji lahko primerjali doseženo tehniko in igro.

Med novostmi je brez dvoma tudi ustanovitev neke vrste občinskega odrskega ekonomskega, ki bi materialno pomagal

vsem igralskim sekcijam. To bo spričo drage opreme odrov lahko znatna pomoč šibkejšim društvom.

O GLASBENI DEJAVNOSTI

Nova tehnična sredstva so glasbo iztrgala iz starih okvirov. Posebno se to opazi pri mladini. Pevski zbori s pustimi in dolgovremni sporedi so le malokje še v veljavi. Kaže, da ta oblika predvsem mladini več ne ustreza. To pa še ne pomeni, da isto lahko trdimo tudi za pesem kot obliko ljudskega izražanja. Naši ljudje so peli in pojo ob raznih priložnostih. Zakaj torej vedno težje dobimo pevce v pevski zbor?

Vzrok je treba najti. Marsikateri zbor predstavlja popolnoma vase zaprto celoto. Ni življenja, zaradi slabega repertoarja ni poslušalcev, zato volja upada. Mladina pa si vendar želi petja, toda v drugačnih okoliščinah. Razgibani zbori s sodobnim programom so oblika, ki bo prinesla več uspeha. Zbor ne sme biti samo pevski zbor, temveč kulturno-zabavni kolektiv. Proslave, nastopi, koncerti so le zunanji videz in izraz življenja zbora, zbor pa mora imeti svoje notranje, veselo in ubrano življenje.

Nešteto instrumentalnih zasedb po navadi ne znamo obdržati pri življenju. Pomenjanje različnih popularnih zasedb je priljubljeno, ne znamo ga pa usmerjati, voditi in dvigati. Razen tega so to dejavnosti, ki zahtevajo velike izdatke. Instrumentalna glasba pa je področje, ki ljudi vedno bolj privlačuje, razen tega je vedno več tehničnih sredstev, ki ostrijo poslušalca in okus poslušalcev (radio, gramofoni, magnetofoni). Tudi tu je (kot pri petju) kadrovska težava tista, ki zavira naprednejše smeri. Ni ustreznih pevovodij in dirigentov. Tu nas čaka še mnogo dela. Glasbena šola v občinskem merilu je več kot potrebna. Samo v Sevnici je 800 otrok, ki gotovo predstavljajo osnovni glasbeni in pevski kader. Razen šole pa je potrebno pogosto posvetovanje in izmenjava izkušenj.

V preteklem letu je bilo v občini 22 glasbenih nastopov, za leto 1980 pa planira svetovet za glasbo še veliko več. Revija glasbene dejavnosti v počastitev 15 obletnice osvoboditve bo brez dvoma pokazala voljo naših ljudi za lepo slovensko pesem in glasbo.

ZENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO

Zdravo otrokovo ležišče

Morda bi dobili najboljši odgovor, kakšno so ležišča naših otrok, če bi o tem povprašali kakšnega zdravnika, ki vsak dan obiskuje na domu bolne otroke. In kar prepirani smo lahko, da bi se njegov odgovor glasil takole:

»Vsaj polovica otrok ima neprimerne postelje.« Med tisto polovico, ki imajo primerne postelje, pa je gotovo še polovica takih, ki imajo premehe žimnice, pretope odeje in neprimerna vzglavlja. Da je ležišče pravilno, se treba, da je dovolj veliko, pri-

merno zavarovano pred prepihom in mrazom, snažno, posteljina redno zračena in odeja lahko, a topla, vzglavlje pa nizko.

Posteljica na naši sliki gotovo ustreza vsem zahtevam. Otroku je vsaj do četrtega leta dovolj velika, žimnica brez peres, ki bi se udajale otrokovi teži, pomore k ravni hrbtenici, dovolj visoka ograjica pa zavaruje otroka tako podnevi kot ponoči pred padci. Kjer v majhnem stanovanju ni prostora za stajajo, bo otrok šodil tudi v taki postelji, le da ji čez dan odstranimo žimnico.

Neodpušljiva brezbriznost mater je, če dan za dnem položajo otroka v posteljo s slabo presušeno žimnico, pod odejo brez rjuh ali plenič, na nepreoblečeno blazino. Da, tudi o takih otrokovih ležiščih bi nam zdravniki lahko pripovedovali — in dodal še to, da so prav tako slabo »spravljani« otroci slabotne rasti, največkrat bolehi in da le tež-

ka uspejajo prav zaradi okolišč, v kateri prebijejo dobro polovico svojega življenja.

Mater, ki tako brezbrizno polagajo otroke v zanemarjeno in neprimerno posteljo, pač ne vedo, da je za malega človeka posteljica predmet in prostor, ki ga izredno zgodaj pozna, vzljubi in kjer se počuti varnega.

Ker v postelji otrok potrebuje dovolj prostora za gibanje, moramo priskrbeti otroku večjo posteljo, še preden je prejšnji odrasel.

Za malega otroka pa je zelo primerna še omara ali komoda, ki ima zgoraj odprt predal ali desko za izveženje, obloženo z blazino. Tu previjamo dojenčka ali preoblačimo otročka, v omari pa je lepo razložena njegova — že kar precejšnja garderoba.

Oba kosa pohištva bosta materi olajšala mnogo dela in pomagala varno skrbeti za otroka, zato ji gotovo ne bo žal izdatka zanj.

z. g.

Tudi tale najmlajša nakupovalka in prvi špecerjski samopostrežni trgovini v Sevnici je kar silila od zadovoljstva in sreče. Kako tudi ne, saj dobi košarico in nabira, da je veselje...

50 tekmovalcev na Gorjancih

Ze dolgo ni bilo na Gorjancih zbranih toliko smučarjev kot zadnje nedelje. Lepo sončno vreme je privabilo tudi večje število gledalcev iz Novega mesta, Krškega in domačinov iz Gabejke ter okoliških vasi.

Med številnimi smučarji na Gorjancih je bil tudi predsednik OLO Novo mesto Miro Belopavlić, ki je hkrati predsednik pripravljalnega odbora za VII. Zlet bratstva in enotnosti. Glede udeležbe smučarjev iz našega okraja je smučarski pohod na Gorjance popolnoma uspel, ni bilo pa predstavnikov iz ostalih štirih okrajev, ki sodelujejo na Zletu. Smučarski sport pri njih ni tako razvit in se zato najbrž niso mogli odločiti, da bi tekmovali z našimi smučarji. Od ostalih smučarjev iz Slovenije so prišli samo tekmovalci iz Kranjske, ki so tekmovali iz hana ter tekmovalci v veleslalomu iz Kočevja. Pogrešali smo Gorenc, saj jim je bila gorjanska smučarska proga pred leti zelo všeč.

V patrolnem teku so sodelovali 4 članke in 2 mladinski patroli, patrula iz hana pa je tekmovala izven konkurence. Proga ni bila težka, dolga je bila 6 km in je vodila proti Miklavžu in nazaj.

V veleslalomu je nastopilo 12 članov in mladince. Proga za člane je bila dolga 800 m, višinska razlika 350 m in je imela 37 vrata, proga za mladince pa je merila 600 m z višinsko razliko 200 m in 25 vrati. Obe progi sta bili srednje težke in sta zahtevale od tekmovalcev že nekaj spretnosti.

Nastopilo je preko 50 tekmovalcev Planinski dom Vinka Paderšiča in prostori pri Miklavžu in komaj sprejeli pod streho vse smučarje. Pokazala se je potreba po gradnji novega doma na Gorjancih, če bomo hoteli, da bodo ti kraji bolj obiskovani in da bodo obiskovalcem nudili vse, česar potrebujejo.

Tehnični rezultati: Patrolni tek članov na 6 km: 1. Ljudska milica Novo mesto 41:43, 2. TUD Partizan Sevnica 43:46, 3. TUD Partizan Videm-Krško 44:52.

Patrolni tek mladincev na 6 km: 1. TUD Partizan Leskovec 47:45, 2. TUD Partizan Sevnica 48:45, 3. TUD Partizan Videm-Krško 49:45.

Najboljši čas pri članih je dosegla patrula TUD Partizan hana, ki je potrebovala samo 31:08 minute. Dober rezultat so dosegli tudi predstavniki Ljudske milice iz Novega mesta. Če bodo še pridno vadili naprej, bodo na prvenstvu LM gotovo med najboljšimi. Tudi

mladinci iz Mirne peči so bili boljši od članske patrolne iz Sevnice in so dosegli trije najboljši časi.

Veleslalomski člani: 1. Franc Agrež, TUD Partizan Krško 1:31,5, 2. Marjan Sonec, TUD Partizan Novo mesto 1:33,7, 3. Alojz Serini, TUD Partizan Novo mesto 1:33,7, 3. Alojz Serini, TUD Partizan Straz 1:34,3.

Veleslalomski mladinci: 1. Drago Rebernik, TUD Partizan Trebnje 1:38,8, 2. Vinko Bala, TUD Partizan Novo mesto 1:46, 3. Jože Rajšek, TUD Partizan Kočevje 1:46,9.

Prvi tretje plasirani člani so pokazali najlepšo vožnjo in so navdušili številne gledalce ob progi. Po končanem tekmovanju so se spustili po progi mladi smučarji iz bližnjih vasi in so pokazali, da so kar spretni na snegu, na žalost pa nimajo nikogar, da bi jih vodil in seznanjal s strminami naših Gorjancev.

J. G.

Taborniki ne poznajo počitka

Polletni odmor so dobro izkoristili tudi taborniki našega okraja. V logorjaci na Gorjancih sta priredila dva dneva, ki sta imela naziv starejšin ZTS Sevnice in Okrajna za vodnike Gorskog straz. V partizanski koči na Frati teče že tretji tečaj za vodnike medvedkov in čebelar, zase in za OS jih je organiziral novomeški Partizan. Na red gorjanskih tabornikov. V taborniškem domu v Sevnici vodi Četa treh smerov vodniški tečaj s 13 udeleženci, bodični vodniki novih tabornikov obišče na Vintohucju, Podzemlju, Semiču, Cerkljah, Vidmu, Leskovcu in Krškem. V ponedeljek in torek pa je bil dvodnevni seminar starejšin nekaterih starih in novih enot, katerega so se udeležili prosvetni delavci iz Kostanjevice, Cerklji, Vidma, Bukce, Trebnja, Mokronoga, Sevnice, Suhorja, Semiča, Sentjerne in Zuzemberka. Na Gorjancih sta predavala taborniki tudi prof. Viktor Fabian in Miha Gostiša, za Gorskog straz pri Zvezi tabornikov Slovenije pa Branko Ovirnik.

Zivahno delo tabornikov v okraju se bo z novimi vodniki še bolj povečalo, saj bodo tudi nove enote, nad katerimi bodo prevzeli skrb za pomoč in sodelovanje najbližje doseganje čete in odredi.

Program smučarjev za letošnji zimo

Če bodo ugodne snežne razmere, bodo smučarji priredili v nedeljo 31. januarja društvena prvenstva. V Novem mestu bo na Marofu ob 9. uri prvenstvo v tekih za vse skupine. Ob 11. uri bo tekmoval v skokih, prvenstvo v alpskih panogah ob 15. uri na Potočarjevem hribu za tovarno Noveles.

V nedeljo 7. februarja bo okrajno prvenstvo v smučarskih panogah: v Novem mestu, za teke, na Dobroho, pri Mirni za alpske discipline in v Krškem prvenstvo v skokih na 30 metrih skakalnici. Upajamo, da bo še snegilo in da bodo smučarji lahko uresnili svoj program!

Povezati in vsklajevati delo osnovnih organizacij

PRED USTANAVLJANJEM OBČINSKIH ZVEZ ZA TELESNO VZGOJO

Decembra sta bila v Beogradu in v Kranjski gori dva važna posveta, ki sta razpravljala tudi o formiranju novih občinskih zvez za telesno vzgojo. Na beograjskem posvetu so bili navzoči predstavniki Partizana Jugoslavije, Sporne zveze Jugoslavije, Streiske in Planinske zveze ter predstavniki drugih organizacij, ki v svojem delu razvijajo telesno vzgojno dejavnost.

V Kranjski gori je bil posvet v republiknem merilu — posvet tajnikov in predsednikov tehničnih komisij okrajnih zvez Partizana. Tega posveta sta se udeležila tudi predstavniki novomeške okrajne zveze Partizan — Franc Mikec in Vojko Subotić ter kot predstavnik Zletnega odbora Danilo Kovačič. Tudi tu so razpravljali o vlogi novih organov za telesno vzgojo, ki jih bo treba ustanoviti v vseh občinah. Ker je tudi plenum okrajne zveze Partizan Novo mesto sprejel sklep o formiranju občinskih zvez — objavljamo najvažnejše podatke o pomenu, vlogi in nalogah bodočih občinskih zvez za telesno vzgojo:

Na vseh posvetih in sestankih organizacijami in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

Občinsko zvezo za telesno vzgojo bi formalni tako, da bi posamezne osnovne organizacije — društva Partizan, športna društva, sindikalni in drugi društveni organizaciji in predlagale ukrepe splošnega pomena za razvoj telesne kulture. Sodelovali bi v občinski svetovni za telesno kulturo in spodbujale k sodelovanju telesokulturnih organizacij s šolami in prosvetnimi organizacijami. Spodbujale bi tudi sindikalna vodstva po podjetjih za ustanavljanje sindikalnih športnih aktivnosti, vse organizacije pa k delu za čim boljše zdravstveno in higijensko zaščito članstva.

strelska, planinska in ostala društva imenovala svoje predstavnike v odbor občinske zveze, v razvijajočih občinah bi to storili stojišče občinske zveze (Partizan, športna itd.). Število članov odbora bi se določilo na skupnem sestanku občinskih vodstev organizacij ali predstavnikov osnovnih organizacij. Odbor bi izvolil sekretarja: občinske zveze (predsednik, podpredsednik, sekretar itd.), ki bi delovali do. Občinske zveze bi delale na sejah, odbor pa bi smel za posameznik področja formirati posebne komisije kot pomožne organe.

V zvezi z načinom ustanavljanja občinskih zvez za telesno vzgojo na sedežih posameznih občin so se na vseh posvetih zedili v tem, da ni nikakršne potrebe, da bi se na ravni okraja, republike in federacije formalizirala podobna skupna vodstva, ampak da se sodelovanje v bodoče razvijajo občinskih stališč in občinskih komisij za posamezna področja (na primer za propagando, za vzgojo strokovnih kadrov itd.) ter preko skupnih sestankov vodstev občinskih organizacij, ki bi imeli najmanjša stališča, ki naj jih izvajajo posamezne telesokulturne organizacije. fm

Dve drugi mesti za ELAN

Namiznoteniška sezona je v polnem teku. Tekmovanje se vrsti za tekmovalcem, žal pa se jih novomeški Namiznoteniški klub »Elan« ne more udeleževati, čeprav ima dve kvalitetni ekipi: vrsto pionirjev in pionir. Krivjo je težavno finančno stanje, ki preprečuje, da bi se mladi tekmovalci in tekmovalke, ki sodijo med najboljše v Sloveniji in državi, še hitreje razvijali.

Navzlic finančnim in ostalim težavam (še vedno ni primernega prostora za treninge) pa klub včasih le najde razumevanje pri različnih forumih, tako da se udeležijo v enotno organizacijo za telesno kulturo, ampak da se formirajo le skupni občinski organi za telesno kulturo — OBČINSKE ZVEZE ZA TELESNO VZGOJO. Te bi morale zagotoviti popolno sodelovanje v delu za nadaljnji razvoj telesne kulture v občini, usmerjati bi morale delo organizacij in odločati o vseh problemih, za katere bi bile pristojne.

Naloge občinskih zvez ■ Naloge takih novih občinskih zvez bi bile različne: morale bi poskrbeti, da organizacije za telesno kulturo dobijo tisto mesto, ki jim v družbenem življenju komune, ki jim pripada. Spodbujale bi k delu, da bi dosegli čim večjo množičnost, da bi razširili že obstoječe in ustanovili nove organizacije za telesno kulturo. Usmarjale bi delo organizacij, ki izvedbo tekmovalcev za posebno športno značko, ki bo uvedena, določale bi program skupnih tekmovalcev v občini in propagirale nove oblike telesne kulture kot so: krogi, množična tekmovalnja, turnirji, zletje, pohodi, taborjenja itd. Koordinirale bi sodelovanje organizacij na skupnih prireditvah in manifestacijah ob praznovanju 1. maja, Dneva mladosti, Dneva borcev, Dneva vstaje, Dneva republike in drugih pomembnih datumov. Prav tako bi morale za napredek v šolanju strokovnega kadra, predlagale obširnejši program in vodstvo političnih organizacij ukrepe za izboljšanje položaja glede objektov za telesno kulturo — za gradnjo novih in za reševanje obstoječih objektov. Dajale bi mnenja in predloge o delitvi sredstev, ki jih daje skupnost za potrebe telesno-kulturnih organizacij, sodelovale bi z mladinskimi.

Kot smo že poročali je bilo na plenumu okrajne zveze Partizan sklenjeno, da se morajo vsi društveni občni zbori izvesti že v januarju, najkasneje pa do srede februarja, ker bo 26. in 21. februarja v Dolenjskih Toplicah redna letna skupščina okrajne zveze Partizan Novo mesto. Z občinski zbori in z okrajno skupščino je letos treba pohiteti zato, da bi čim več časa ostalo za temeljite priprave za VII. zlet bratstva in enotnosti, ki bo junija v Novem mestu.

Nekatera društva so že izvedla svoje občne zborni. Prvi so podali obračun svojega delovanja. Vavti vasi, nato v Stojčah, pretekli teden pa so občne zborni imeli še v Semiču, Mirni, v Gradcu in v Cerkljah ob Krki. Naglasiti moramo, da so bili v Gradcu in v Cerkljah ustanovljeni občni zbori TUD Partizana, ker doslej tam društva Partizan niso imeli. Tako ima novomeška okrajna zveza Partizan od sedaj v svojem področju 24 društev, pripravila pa se ustanovijo še v nekaterih krajih. Občni zbori, posebej na oba ustanovna — v Gradcu in v Cerkljah — so popolnoma uspešni. fm

Kot smo že poročali je bilo na plenumu okrajne zveze Partizan sklenjeno, da se morajo vsi društveni občni zbori izvesti že v januarju, najkasneje pa do srede februarja, ker bo 26. in 21. februarja v Dolenjskih Toplicah redna letna skupščina okrajne zveze Partizan Novo mesto. Z občinski zbori in z okrajno skupščino je letos treba pohiteti zato, da bi čim več časa ostalo za temeljite priprave za VII. zlet bratstva in enotnosti, ki bo junija v Novem mestu.

Nekatera društva so že izvedla svoje občne zborni. Prvi so podali obračun svojega delovanja. Vavti vasi, nato v Stojčah, pretekli teden pa so občne zborni imeli še v Semiču, Mirni, v Gradcu in v Cerkljah ob Krki. Naglasiti moramo, da so bili v Gradcu in v Cerkljah ustanovljeni občni zbori TUD Partizana, ker doslej tam društva Partizan niso imeli. Tako ima novomeška okrajna zveza Partizan od sedaj v svojem področju 24 društev, pripravila pa se ustanovijo še v nekaterih krajih. Občni zbori, posebej na oba ustanovna — v Gradcu in v Cerkljah — so popolnoma uspešni. fm

Kot smo že poročali je bilo na plenumu okrajne zveze Partizan sklenjeno, da se morajo vsi društveni občni zbori izvesti že v januarju, najkasneje pa do srede februarja, ker bo 26. in 21. februarja v Dolenjskih Toplicah redna letna skupščina okrajne zveze Partizan Novo mesto. Z občinski zbori in z okrajno skupščino je letos treba pohiteti zato, da bi čim več časa ostalo za temeljite priprave za VII. zlet bratstva in enotnosti, ki bo junija v Novem mestu.

Nekatera društva so že izvedla svoje občne zborni. Prvi so podali obračun svojega delovanja. Vavti vasi, nato v Stojčah, pretekli teden pa so občne zborni imeli še v Semiču, Mirni, v Gradcu in v Cerkljah ob Krki. Naglasiti moramo, da so bili v Gradcu in v Cerkljah ustanovljeni občni zbori TUD Partizana, ker doslej tam društva Partizan niso imeli. Tako ima novomeška okrajna zveza Partizan od sedaj v svojem področju 24 društev, pripravila pa se ustanovijo še v nekaterih krajih. Občni zbori, posebej na oba ustanovna — v Gradcu in v Cerkljah — so popolnoma uspešni. fm

Kot smo že poročali je bilo na plenumu okrajne zveze Partizan sklenjeno, da se morajo vsi društveni občni zbori izvesti že v januarju, najkasneje pa do srede februarja, ker bo 26. in 21. februarja v Dolenjskih Toplicah redna letna skupščina okrajne zveze Partizan Novo mesto. Z občinski zbori in z okrajno skupščino je letos treba pohiteti zato, da bi čim več časa ostalo za temeljite priprave za VII. zlet bratstva in enotnosti, ki bo junija v Novem mestu.

Nekatera društva so že izvedla svoje občne zborni. Prvi so podali obračun svojega delovanja. Vavti vasi, nato v Stojčah, pretekli teden pa so občne zborni imeli še v Semiču, Mirni, v Gradcu in v Cerkljah ob Krki. Naglasiti moramo, da so bili v Gradcu in v Cerkljah ustanovljeni občni zbori TUD Partizana, ker doslej tam društva Partizan niso imeli. Tako ima novomeška okrajna zveza Partizan od sedaj v svojem področju 24 društev, pripravila pa se ustanovijo še v nekaterih krajih. Občni zbori, posebej na oba ustanovna — v Gradcu in v Cerkljah — so popolnoma uspešni. fm

Kot smo že poročali je bilo na plenumu okrajne zveze Partizan sklenjeno, da se morajo vsi društveni občni zbori izvesti že v januarju, najkasneje pa do srede februarja, ker bo 26. in 21. februarja v Dolenjskih Toplicah redna letna skupščina okrajne zveze Partizan Novo mesto. Z občinski zbori in z okrajno skupščino je letos treba pohiteti zato, da bi čim več časa ostalo za temeljite priprave za VII. zlet bratstva in enotnosti, ki bo junija v Novem mestu.

Nekatera društva so že izvedla svoje občne zborni. Prvi so podali obračun svojega delovanja. Vavti vasi, nato v Stojčah, pretekli teden pa so občne zborni imeli še v Semiču, Mirni, v Gradcu in v Cerkljah ob Krki. Naglasiti moramo, da so bili v Gradcu in v Cerkljah ustanovljeni občni zbori TUD Partizana, ker doslej tam društva Partizan niso imeli. Tako ima novomeška okrajna zveza Partizan od sedaj v svojem področju 24 društev, pripravila pa se ustanovijo še v nekaterih krajih. Občni zbori, posebej na oba ustanovna — v Gradcu in v Cerkljah — so popolnoma uspešni. fm

Kot smo že poročali je bilo na plenumu okrajne zveze Partizan sklenjeno, da se morajo vsi društveni občni zbori izvesti že v januarju, najkasneje pa do srede februarja, ker bo 26. in 21. februarja v Dolenjskih Toplicah redna letna skupščina okrajne zveze Partizan Novo mesto. Z občinski zbori in z okrajno skupščino je letos treba pohiteti zato, da bi čim več časa ostalo za temeljite priprave za VII. zlet bratstva in enotnosti, ki bo junija v Novem mestu.

Nekatera društva so že izvedla svoje občne zborni. Prvi so podali obračun svojega delovanja. Vavti vasi, nato v Stojčah, pretekli teden pa so občne zborni imeli še v Semiču, Mirni, v Gradcu in v Cerkljah ob Krki. Naglasiti moramo, da so bili v Gradcu in v Cerkljah ustanovljeni občni zbori TUD Partizana, ker doslej tam društva Partizan niso imeli. Tako ima novomeška okrajna zveza Partizan od sedaj v svojem področju 24 društev, pripravila pa se ustanovijo še v nekaterih krajih. Občni zbori, posebej na oba ustanovna — v Gradcu in v Cerkljah — so popolnoma uspešni. fm

Kot smo že poročali je bilo na plenumu okrajne zveze Partizan sklenjeno, da se morajo vsi društveni občni zbori izvesti že v januarju, najkasneje pa do srede februarja, ker bo 26. in 21. februarja v Dolenjskih Toplicah redna letna skupščina okrajne zveze Partizan Novo mesto. Z občinski zbori in z okrajno skupščino je letos treba pohiteti zato, da bi čim več časa ostalo za temeljite priprave za VII. zlet bratstva in enotnosti, ki bo junija v Novem mestu.

Nekatera društva so že izvedla svoje občne zborni. Prvi so podali obračun svojega delovanja. Vavti vasi, nato v Stojčah, pretekli teden pa so občne zborni imeli še v Semiču, Mirni, v Gradcu in v Cerkljah ob Krki. Naglasiti moramo, da so bili v Gradcu in v Cerkljah ustanovljeni občni zbori TUD Partizana, ker doslej tam društva Partizan niso imeli. Tako ima novomeška okrajna zveza Partizan od sedaj v svojem področju 24 društev, pripravila pa se ustanovijo še v nekaterih krajih. Občni zbori, posebej na oba ustanovna — v Gradcu in v Cerkljah — so popolnoma uspešni. fm

Kot smo že poročali je bilo na plenumu okrajne zveze Partizan sklenjeno, da se morajo vsi društveni občni zbori izvesti že v januarju, najkasneje pa do srede februarja, ker bo 26. in 21. februarja v Dolenjskih Toplicah redna letna skupščina okrajne zveze Partizan Novo mesto. Z občinski zbori in z okrajno skupščino je letos treba pohiteti zato, da bi čim več časa ostalo za temeljite priprave za VII. zlet bratstva in enotnosti, ki bo junija v Novem mestu.

Nekatera društva so že izvedla svoje občne zborni. Prvi so podali obračun svojega delovanja. Vavti vasi, nato v Stojčah, pretekli teden pa so občne zborni imeli še v Semiču, Mirni, v Gradcu in v Cerkljah ob Krki. Naglasiti moramo, da so bili v Gradcu in v Cerkljah ustanovljeni občni zbori TUD Partizana, ker doslej tam društva Partizan niso imeli. Tako ima novomeška okrajna zveza Partizan od sedaj v svojem področju 24 društev, pripravila pa se ustanovijo še v nekaterih krajih. Občni zbori, posebej na oba ustanovna — v Gradcu in v Cerkljah — so popolnoma us

Študent

ŠTEV. 2

28. JANUARJA 1960

LETNIK I.

STUDENT, GLASILO ŠTUDENTSKEGA KLUBA OKRAJA NOVO MESTO - UREJA UREDNIŠKI ODBOR: MIHA HROVATČ, JOŽE PREŠEREN, SLAVKO SUSIN, JOŽE SKUFCA, IVAN TISU, ANICA ZUNIC

In naše štipendije?

— Pošljite mi ta mesec kaj več kot samo doklade, ker si moram kupiti čevlje...
— Težko mi je pisati, ker vem, da doma nimate veliko denarja, toda...
Takšna in podobna pisma romajo iz Ljubljane v najrazličnejše kraje Dolenjske in Spod. Posavja. Še večkrat pa prihajajo iz Ljubljane na okrajni ljudski odbor, na občine in podjetja zajetne plače kuverte. Kaj je v njih?

— Prosim zgoraj imenovani naslov, da mi višja štipendijo, ker se bo vzdrževalnina v študentskem domu s prvim januarjem zvišala za približno 1.500 din...

— Glede na zadnjo odredbo o višini štipendij ter glede na zvišane cene v menzah Vas prosim, da mi zvišate štipendijo...

Da, štipendije... Te so sedaj v mnogih primerih edini vir za preživljanje naših študentov. Vprašati pa se moramo ali je politika našega štipendiranja pravilna? Ali bi se dalo še kaj izboljšati? Ali dobivajo najvišje štipendije res najpotrebnejši in najbolj zaslužni? Mnogo je takih vprašanj, še več pa odgovorov. Naj navedemo samo nekatera dejstva:

Na univerzi in ostalih visokih šolah v Ljubljani študira približno 340 študentov iz novomeškega okraja, štipendijo pa jih prejema od kraja 116, precej pa jih štipendirajo tudi občine in podjetja, tako da znaša število vseh štipendistov novomeškega okraja okoli 230. Povprečna višina štipendije OLO znaša 6.700 din, občine pa 6.600 din. To je doslej zadostovalo za najnujnejše potrebe študentov in je krilo vzdrževalnino v študentskih domovih. Januarja pa so se cene v domovih in menzah znatno dvignile, saj stane hrana (brez zajtrka) in stanovanje v študentskem naselju 6.800 din na mesec. Če upoštevamo še izdatke za zajtrk in kurjavo pa okoli 8.000 din.

Eden najbolj perečih problemov je ta, da prejema študenti štipendije (4.500 do 6.500) ali pa štipendije sploh ne dobivajo, ker vsi raje dodelijo pomoč študentom višjih letnikov. Tu pa je treba opozoriti na dejstvo, da stari študijski režim dopušča študentom iz višjih letnikov, da se lahko nekaj ur na teden honorarno zaposlijo, medtem ko je to študentem nižjih letnikov zaradi skrajne študija na 4 leta posem onemogočeno. Lahko trdimo, da tako slab materialni položaj naših študentov precej vpliva na študijski uspeh.

Ali se res ne izplača podeljevati štipendistom nižjih letnikov višjih štipendij?

Kaj pa naslednji primer:

Povprečna študijska doba starejših generacij (tudi še tistih, ki so sedaj v višjih letnikih ali pa absolventov) znaša šest let, povprečna doba štipendiranja pa let, povprečna štipendija vseh let pa 6.500 din; tako stane en diplomant podjetje ali ustanovo 325.000 din. Povprečna študijska doba sedanjih letnikov pa bo trajala le štiri leta in če bi znašala njihova mesečna štipendija 8.000 din, bi znašali izdatki za enega štipendista le 320.000 din, torej še vedno manj. Ali ni novi zakon o univerzitetnem študiju tudi z ekonomskega vidika koristen? Treba pa je tudi to upoštevati pri dodeljevanju štipendij novincem.

Na podlagi anket smo ugotovili, da okraj, občine in druge ustanove posvečajo reševanju štipendističnih problemov vso skrb, na drugi strani pa opažamo, da podjetja še vedno premalo štipendirajo za svoje potrebe in da je povezava med vodstvi podjetja in študenti zelo šibka. Pri vsem tem pa se pojavljajo še druge nepravilnosti kot na primer privabljanje štipendistov po končanem študiju, ponudbe za dvojno dobo, premajhni honorarji praktikanom in podobno.

Medtem ko nekatera podjetja že kažejo vse razumevanje za pravilno in zadostno štipendiranje (na primer Tovarna zdravil »Krk«), pa imajo nekatera večja podjetja premalo bodočih strokovnjakov in odklanjajo prošnje, v časopisih pa objavljajo oglase za visokokvalificirane kadre. V nekem podjetju so celo rekli: »Ni najbolje, če pride v podjetje v enem letu več novih strokovnjakov kot eden ali dva«. Ali je tako gledanje pravilno? Kdo naj potem usmerja proizvodnjo in skrb, da bodo izkoriščena vsa razpoložljiva sredstva? Kdo bo delal elaborate za nadaljnji razvoj proizvodnje?

Se bolj kot doslej si bo treba prizadevati, da se štipendije podeljujejo v določenem razponu in da bo višina štipendije odvisna predvsem od dveh činiteljev: študijskega uspeha in udeleževanja v političnih in družbenih organizacijah, razen tega pa naj se še sedaj upošteva materialno stanje prosilca. Sedaj, ko prihajajo na delovna mesta novi strokovnjaki, se je pokazalo, da se tisti, ki so le ozko strokovno usposobljeni, za ostalo družbeno dogajanje ne zmerijo in ne dajejo družbi tistega, kar od njih pričakuje. Ponekod so že skušali najti rešitev; pričeli so se zanimati za družbeno udeleževanje štipendistov. Povsem zgreheno pa je, da je edina vez med študentom — bodočim strokovnjakom — in podjetjem pošiljanje frekventacijskih potrdil in štipendije.

Taki so problemi štipendiranja pri nas. Pričakuje mo, da se bodo nepravilnosti s tesnejšo povezavo našega kluba s štipenditorji kmalu odpravile. M. H.

Razgovori po občinah - napredek pri delu

gela. O stvarnih oblikah povezave se bomo še pogovorili z občinskimi komiteji LMS.

9. Naš klub je tudi pripravljen pomagati v okviru možnih aktivov mladih zadržnikov (z raznimi predavanji o naši kmetijski politiki). Za povezavo med aktivni mladimi zadržniki in našim klubom bodo skrbeli občinski komiteji LMS.

V Brežicah in v Črnomlju smo se pogovorili o povezavi študentskega kluba z dijaki gimnazij. Dijake je treba seznaniti s šolsko reformo, tako z reformo študija na univerzi kot na gimnaziji. Naš klub bo imel razne razgovore in posvetovanja z dijaki, predvsem z maturanti. Da bi navezali študentje tesnejše stike z dijaki, bodo organizirana tudi razna športna srečanja. Šolski komiteji LMS na gimnazijah kakor tudi naš klub bo razmislil še o raznih drugih oblikah sodelovanja. Dijaki naj tudi pošiljajo svoje prispevke v »Študenta«.

Za dijake TSS v Krškem pa klub pripravi razna predavanja (30. 12. 1959 je klub že pripravil dvojno predavanje za dijake II. in III. letnikov TSS).

Ivan Tisu

Predstavniki našega kluba med razgovori na občinskem ljudskem odboru Brežice (Foto: Grame)

Težišče dela pokrajinskih študentskih klubov naj bo predvsem na povezavi z domačimi kraji, z matičnimi komunami, podjetji in družbeno-političnimi ter gospodarskimi organizacijami na terenu. Naš klub si je zastavil v svojem programu dela nalogo, da se čim tesneje poveže z omenjenimi forumi. Zato so predstavniki kluba obiskali že šest občin v okraju: Brežice, Krško, Metliko, Črnomelj, Sevnico in Senovo ter se pogovorili s predstavniki ObLO, obč. komitejev ZK in obč. komitejev LMS ter zastopniki podjetij o nadaljnji povezavi študentov z njimi. V Brežicah se je udeležil razgovorov tudi predstavnik SK LMS iz gimnazije, v Krškem pa tudi zastopnik SK LMS na TSS.

Vsebinska razgovorov pa je razvidna iz naslednjih sklepov, ki so bili tedaj sprejeti:

1. Povezava med štipenditorji in štipendisti naj bo v bodoče tesnejša. V ta namen naj bi štipenditorji vabili svoje štipendiste na važnejše seje in zasedanja, da bi tudi štipendisti spoznali problematiko tiste občine, tistega podjetja, ustanove oziroma gospodarske organizacije, kjer bodo čez nekaj let sami nastopili službo.

2. Treba je čimprej zbrati podatke po občinah, koliko je štipendistov na univerzi, visokih

šolah ter akademijah. Prav tako tudi podatke, koliko štipendij in za katere fakultete oziroma visoke šole in akademije bo razpisanih za naslednje študijsko leto in kdo jih bo razpisal. Te podatke naš klub potrebuje, da bi dijakom na gimnazijah že med šolskim letom lahko svetoval, kam naj se obrnejo glede štipendije. Iz teh podatkov bi lahko tudi videli, kakšne strokovnjake štipenditorji potrebujejo. Dogaaja se namreč, da se včasih maturanti odločijo za študij, za katerega ni mogoče dobiti štipendije, ker se takih strokovnjakov trenutno nujno ne potrebuje.

3. Predstavniki štipenditorjev naj bi pogostejše prihajali v Ljubljano na razgovore s svojimi štipendisti in seznanjali študente s perečimi problemi dogajanja na terenu.

4. Štipenditorji naj zagotovijo svojim štipendistom prakso doma. Praksa naj bo taka, da praktikant res nekaj z njo pridobi ne pa da samo prepisuje razne akte in podobno.

5. Pri reševanju prošenj študentov za podaljšanje oziroma povišanje štipendije, naj se zahteva od kluba, da pošlje svoje mnenje. Pri reševanju prošenj štipendistov naj se upošteva poleg študijskih in materialnih pogojev tudi udeleževanje v raznih družbenih in političnih organizacijah in društvi (ZŠJ, ZK, SKON).

6. Klub naj predlaga svoje predstavnike v občinske štipendijske komisije.

7. Zaradi povišanja oskrbnine v študentskih domovih s 1. januarjem 1960, naj se proučijo vse možnosti in najde rešitev, kako pomagati štipendistom, predvsem materialno slabše situiranim. Štipendije naj se povišajo v okviru možnosti.

8. Študentski klub okraja Novo mesto naj naveže tesnejše stike z organizacijami LMS na terenu. To naj se doseže z raznimi predavanji, ki bi jih pripravili člani našega kluba za mladino, in drugimi oblikami

tičnih organizacijah in društvi (ZŠJ, ZK, SKON).

9. Klub naj predlaga svoje predstavnike v občinske štipendijske komisije.

10. Klub naj predlaga svoje predstavnike v občinske štipendijske komisije.

PREDAVANJE NA TSS

Ena izmed naših letošnjih najpomembnejših nalog je povezava s srednješolsko, delavsko in kmečko mladino. Izvedli ali boljše spravili smo v tek prvi del načrta in sicer povezavo s srednješolsko mladino našega okraja. Kot najprimernejšo pot za ureditev stikov s srednješolski smo izbrali obliko razgovorov. Praksa je pokazala, da se tako najlaže vzpostavi tople in neposredne odnose. V tej smeri je bilo do sedaj narejenega največ v Spodnjem Posavju. Skupaj z aktivni LMS na Srednji tehnični šoli v Krškem in na gimnaziji v Brežicah smo organizirali dve predavanji na TSS in razgovore na brežiški gimnaziji. Mislim, da ni pretirano, če trdim, da smo uspeli; led je prebit! Povsod smo bili to-vo sprejeti in so nas še povabili.

Predavanja v Krškem sta obsegali gospodarsko in ideološko politično področje: prvo je bilo namenjeno II. letniku in je nosilo naslov »Gospodarski plan FLRJ, LRS in našega okraja«, drugo s področja ideologije pa »Nekateri oblike družbene zavesti od religije do marksizma«. Slednje je bilo namenjeno III. letniku. Za obe predavanji so dijaki pokazali precejšnje zanimanje in so tudi vneto posegali v razpravo. Za bodoče mislim, da bomo morali bolj upoštevati njihove stvarne želje in morda tako ali podobno predavanja bolj prilagoditi ravni in področjem, ki jim najbolj ustrezajo in jih tudi najbolj zanimajo. V naše opravilo bi morda pripisal še to, da je bilo to naše prvo srečanje z dijaki TSS, srečanje brez kakršnihkoli izkušenj in kakšnih sploh nismo vedeli s kakšnimi ljudmi bomo imeli opraviti. Z ozirom na izkušnje, ki smo si jih pridobili, sem prepričan, da bodo naša morebitna prihodnja predavanja še popolnejša in da bodo še bolj uspešna.

Razgovori na gimnaziji v Brežicah so bili informativnega značaja, namenjeni predvsem osmošolcem, skoraj-

Sestanek aktiva ZK

Prejšnji mesec je imel aktiv ZK, ki obstaja pri našem klubu, svoj sestanek. Komunisti so se pogovorili o napakih in pomanjkljivostih pri delu v preteklem letu ter o bodočih nalogah aktiva in kluba. Aktiv - preteklem letu ni v celoti izpolnil pričakovanih. Res, da so posamezni člani sodelovali skoraj pri vseh akcijah kluba, nekaj članov pa je bilo obremenjenih z delom drugje, vendar je še precej takih, ki stojijo mirno ob strani. Če pa hočemo, da bo naše delo res uspešno, se mora čimveč komunistov aktivno vključiti v delo. Potem tudi ne bodo posamezniki preobremenjeni z delom kot so bili to primeri v preteklem letu. Nov sekretariat, ki je bil izvoljen, bo moral skrbeti, da bo aktiviral čim širši krog članov. Urediti je treba tudi evidenco članstva, ker še ne vemo točno, koliko članov ZK imamo. Sekretariat bo moral tudi skrbeti (poleg odbora kluba), da bo načrt dela kluba res dosledno uresničevan.

Univerza v Ljubljani

Namen članka je, prikazati tiste pomanjkljivosti v delu pokrajinskih klubov, o katerih je spregovorila 14. redna letna skupščina ZŠJ ljubljanske univerze, akademij in visokih šol, ki je bila 24. novembra 1959. Vse nadaljnje besede ne bi dosegle svojega namena, če bi ostali samo pri naševanju novih pobud in oblik dela, ki naj jih klubi v prihodnosti osvojijo. Morda nismo pri letošnjem programu dali vsem pobudam dovolj poudarka, ker smo želeli ostati stvarni. Predvsem smo upoštevali oblike, s katerimi bo klub pomagal pri oblikovanju lika bodočega strokovnjaka.

Preden bi prešli na analizo posameznih področij, bi bilo treba mimogrede povedati, da v letnem organizacijskem poročilu niso bile vštete vse akcije kluba v preteklem letu, ker odbor kluba ni dal komisiji za klube dovolj izčrpnega letnega poročila. Tako dobi človek občutek, da smo napravili manj kot v resnici smo.

V letnem organizacijskem poročilu je bilo poudarjeno, naj se klubi bolj posvetijo prirejanju ekskurzij v podjetja in zadržne organizacije, organiziranju delovnih akcij in da je treba dati večji poudarek vprašanju tiska in seminarjem za svoje člane.

Če bi malo več spregovorili o posameznem področju, potem bi največ upravičenega poudarka pripisali prav ekskurzijam. Prvo tovrstno akcijo je naš klub opravil že v preteklem študijskem letu, ko smo obiskali Brežice in Videm-Krško. Zato letošnji program dela govori, naj se na tem področju napravi še več. Teh obiskov naj bi se praviloma udeležili vsi štipendisti tistih podjetij in občin, kamor bi prišli, ter tudi ostali člani kluba. Da bi bili ti obiski za študente čim bolj privlačni, smo se odločili za svojevrstno obliko, namreč da bi jih združili s pohodi po pomembnejših partizanskih

kraji. Se več! Čas, ki ga bomo preživeli na terenu, bomo izkoristili tudi za posvetovanja z mladino — srednješolsko, delavsko in kmečko, saj je dolžnost vsakega člana, da pomaga mladini na terenu in je zato prav, da se to delo poudari v prisotnosti enih in drugih. Prišlo bo tudi do razgovorov štipendistov in štipenditorjev. S predstavniki podjetij pa bi se pogovorili tudi o problemih in uspehih ter o perspektivnem kadrovskem vprašanju. Taka pohoda nameravamo organizirati po Posavju in v Belo krajino.

Klub ima v svojem načrtu tudi delovne kaccije; tu mislimo na lokalne, čeprav ne izključujemo zveznih delovnih akcij. Študenti našega kluba smo pravzaprav mladinska organizacija v

Vprašanje tiska je posebno poglavje — zlasti za pokrajinske klube. Če upoštevamo dejstvo, da poleg osrednjega organizacijskega glasila študentov ljubljanske univerze — »Tribune« — ni kakih drugih stalnih edicij, potem razumemo, da so organizacijska glasila za delovne pokrajinske klube nujno potrebna. Do sedaj smo samo študentje novomeškega okraja dobili svoje glasilo. Zakaj se toliko poudarja prav tisk pri pokrajinskih klubih? Nikakor ne s tem namenom, da bi kdo na račun kluba gojil svojega »konjčaka«. Naše glasilo »Študent« je organizacijsko glasilo, ker takega z ozirom na široko klubsko dejavnost potrebujemo. Preko »Študenta« moramo ljudem poročati tako o študijskih proble-

li seminarjev za svoje člane, na katerih je sodelovala tudi mladina domačega področja, je razumljivo, da se tudi ta del vzgoje mladine precej poudarja. Končni uspeh bi bil podoben kot pri mladinskih delovnih kaccijah. Klub bi to obliko dela ostvaril med poletnimi počitnicami in s tem je pripravljen bodoče kadrovanje za vodstvo kluba. Na teh seminarjih bi tudi konkretizirali nekatera vprašanja povezovanja študentov z ostalo mladino. Komaj minule občinske konference so dokazale, da je še velik odstotek mladine izven mladinske organizacije in to prav v krajih, kjer bi organizirano mladino najbolj potrebovali. Pri reševanju tega perečega vprašanja bodo morali študentje na terenu v prihodnosti posveti več pozornosti in dela — seveda ob pomoči občinskih komitejev LMS.

Letno poročilo omenja, da so pobudo za graditev novih študentskih stanovanj v Ljubljani podprli samo trije okraj. Na tem mestu naj poudarimo uvidevnost novomeškega okraja, ki je podprl to koristno akcijo.

Klub se je tudi bolj posvetil reševanju štipendij in je v ta namen že predlagal v občinske štipendijske komisije svoje člane.

Naš klub je tudi prvi, ki je organiziral razgovore po občinah in s tem dokazal, da je področje dela klubov predvsem na terenu.

To so najvažnejši problemi, na katere je predvsem opozorila pretekla skupščina študentov ljubljanske univerze.

Koliko problemov lahko rešijo pokrajinski klubi smo videli iz resnih razprav na skupščini, kadar je šlo za vprašanja na terenu. Dokaz, da se da res veliko napraviti, je tudi naše delo, ki nam je porok, da bomo v bodoče napravili še več.

J. SKUFCA

Z univerzitetne skupščine

Ljubljani in odgovarjamo za svoje delo okrajnemu komiteju LMS Novo mesto. Zato bomo po svojih močeh in možnostih pomagali pri formiranju takih brigad, v katerih bi sode ovala kmečka, delavska, vajenska, srednješolska in študentska mladina. Tovrstne brigade se bodo morale formirati. Treba jim bo dati še večji vzgojni poudarek, ker lahko upravičeno pričakujemo, da bi s tem dobili nekaj sposobnih mladinskih funkcionarjev. Mladine je dovolj! Dela tudi Pomanjkanje po dobrem mladinskem kadru pa kar kliče po taki akciji. Torej se bomo morali čimprej lotiti priprave. Velik del uspeha je odvisen od dobre organizacije.

mi in uspehih in neuspehih, o problemih, ki nas tarejo, bomo pisali tudi v »Tribuno« in o najvažnejših stvareh v dnevno časopisje. Ob vsem tem se tole: Studentje si ne lastimo vsega prostora v »Studentu«, ker je vseskozi naša želja, da bi v njem sodelovala tudi ostala mladina z različnimi pripombami na naše delo, s poročili o svojem delu in s kvalitetnimi krajsimi literarnimi prispevki.

Ker so nekateri klubi že organizira-

Piramida, ki jo gradimo ...

Sedaj je samo še spomin na vsa srečanja v preteklem letu. Toda mimo tega ostane globoko v človeku vera. Vera v človeka dvajsetega stoletja, vera, ki mora biti.

Matej Bor je ob novem letu dejal: »Vse srečanje prinese človeku nekaj novega. Vsak dan prinaša nova srečanja. Zai mi je, ker je toliko ljudi, katere ne bom nikoli videl in nikoli govoril z njimi. Kajti, naj bo to srečanje z dobrimi ali slabimi, naj bo mimobežno, trenutno srečanje, vzeeno človeka poplenititi in ga obogatiti.«

Nehote se spominam na taka srečanja. In med drugimi na dolgega, suhega fanta iz Bačke, na Ahmeda in Muso, državljana Zdržene arabske republike, na ljudi, ki sem jih srečal in živel z njimi...

Julijsko sonce. Daleč za nami so hribi. Grintavec, Storiš, neke v jutranjih meglah se skriva Kravce. Zdi se, kot da je samo korak do njih, da bi jih lahko zgrabil z roko. Brigada koplje. Rjavkasta zemlja sili v čevlje, prijemlje se krampov in lopat. Pred menoj koplje Jovo. Velik suh fant iz Bačke. Vsi poznamo njegovo zgodbo. Šest let je delal na neki hidrocentrali v Bosni. Zvečer je študiral in bral. Sedaj študira tehniko na ljubljanski univerzi. Kmalu bo končal. Morda še leto ali pa še manj. Pravi, da se bo vrnil na »svoje« hidrocentralo. Med delom skoraj ne spregovori besedice. Zraven njega koplje Leila. Študira romanistiko. Pravi, da bo v jeseni odšla v Pariz... Vsak ima svojo zgodbo. Vsaka je drugačna. Vsaka polna vere in navdušenja. Sonce žge v hrbte. Posekali smo drevesa, ki so bila na trasi. »Fantje, še tri ure pa imamo normo...« se zasliši neke z leve. Sonce vedno bolj žge. Ahmed se smehlja. Navdušen je sonca in modrega neba. Potem kma'u neko zažvižga. Odmor. Posedemo ob trasi. Pogovarjamo se. Ahmed pripoveduje o svoji domovini. Pripoveduje o ljudeh ob Nilu. Radi ga poslušamo. Pripoveduje zgodbo, ki še nima konca.

»To je stara zgodba,« pravi. »Vsak pravljicar pri nas jo pozna. Pripoveduje jo po ulicah, v vrtovih, na ladji, ki plove po Nilu. Okoli njega se zberejo otroci, žene in stari. Stokrat so jo že slišali. In vendar jo še vedno radi poslušajo, saj je to njihova zgodba. Ta zgodba je stara kot piramide... začne svoje pripovedovanje pravljicar. Ob Nilu je nekoč živel človek, veliki faraon, ki je imel v svojih rokah življenje vseh ljudi. Nekega dne je ukazal: »Zgradite piramido.« In ljudje so zapuščali svoje domove in odhajali v Dolino kraljev. Zadnjič so se poslovili od svojih žena in sinov, kajti vedeli so, da se ne bodo več vrnili. Ko so očetje pomrli, so za njimi prišli njihovi sinovi, kajti oni, ki je bil gospodar nad življenjem in smrtjo in je bil poslanec Sonca na zemlji, je ukazal: »Zgradite mi piramido, ki se bo z vrhom dotikala neba...« Tako so jo gradili iz roda v rod.

Nekega dne je prišel v Dolino kraljev mlad človek. Pogovarjal se je z ljudmi, ki so umirali od žeje in utrujenosti. Ostal je med njimi. Pripovedoval jim je o njihovih domovih, ki so zapušteni, in o njihovih lačnih otrocih, ki so jih morali zapustiti. Potem so se ljudje iz Doline kraljev uprli. Pobili so svoje tlačitelje. Podali so roko vsem zatiranim narodom. In moške niso več odhajali v vojno. Ostajali so doma pri svojih družinah in delali. Začeli so graditi piramido. Novo in lepšo. Postavili so jo v Dolini dobrega človeka in jo imenovali PIRAMIDA MIRU.

Tako nam pripoveduje Ahmed. Vsi čutimo to piramido. Neke v nas je. PIRAMIDA MIRU. V DOLINI DOBREGA ČLOVEKA.

Peter Breščak

V. Povše: OB SUŠICI (1954)

Obisk pri gimnazijcih

Naš klub je v letošnjem letu sklenil tesneje sodelovati tudi z gimnazijci. Tako bi osmošolci že dobro poznali klub in njegovo delo. Pričakujemo, da se bodo tako prvi letniki, ko pridejo v Ljubljano študirati, takoj vključili v delo kluba, klub pa jim bo med drugim pomagal čez začetne težave univerzitetnega študija, ki delajo novincem in povsem novem okolju hude preglavice.

V nezakurjeni mali dvorani Prosvetnega doma se je zbralo precej osmošolcev in sedmošolcev. Trije študentje in odboja kluba smo seznaili di-

dirat poklice, ki jih manjka v našem kraju. Le tako lahko namreč računajo na stipendijo brez katere marsikdo ne more študirati. Razgovorom so sledili gimnazijci z velikim zanimanjem. Čutili je bilo, da jih loči od nas le še kratek čas, ko jih bomo z veseljem sprejeli v študentske vrste, ko nas bo spet vezalo delo v klubu, kakor nas je pred leti življenje na gimnaziji. Razgovor je bil sprošen in ploden, gimnazijci pa so želeli, da jih še obiščemo. Vrnili se bomo spomladi, ko bomo vedeli natančneje za način teošnjega vpisa na univerzo in potrebe po kadrih kakor tudi za število razpisanih stipendij v našem kraju. Slavko Sušin

Peter Breščak:

NOBEN GALEB

Noben galeb se ni spustil za svojim čolnom, ko sem odšel na morje.

V čoln sem vrgel vesla in mreže, spletene iz poplinskih zlatih trav. Ko sem odrihal čoln od skal, je že prihajal večer. Ljudje na obali so prenehali z delom in se porazgubili po kamnitih hišah. Večer je prihajal s hitrostjo sipe. Vsesal se je med oljke in neba in spremenil barvo morja. Večer z volnostjo morske trave. Zmagovalce dneva.

Noben galeb se ni spustil za svojim čolnom.

Galebi se spuščajo za velikimi ladjami. Krožijo okoli njih in se ljubkujejo z jambori. Sedajo na palubo. Na ladjah so ljudje, ki potujejo iz kraja v kraj.

Galebi vedo, kdo po-uje. Spuščajo se za ribiškiimi čolni. Ti odhajajo vsak večer za jatami rib in se zjutraj, ob ponovnem rojstvu sonca, vračajo k obrežju. Galebi jim s svojimi krili, ki so pol iz sonca pol iz morja, kažejo pot.

Galebi vedo, kdo lovi. Noben galeb se ni spustil za svojim čolnom, ker sem odšel samo zato, da bi s svojo mrežo, spleteno iz zlatih poplinskih trav, ujel sonce. In potem bi kričal: Zmaga. Zmaga dneva nad večerom.

Galebi vedo, da je to nemo-goča zmaga, zato se ne hodo spustili za svojim čolnom iz pohojene biserne školjke.

JOZE PREŠEREN:

ULICA

Radio ceste
Ptice, ki so zgubile jato
Stokanje oken
Valovanje zorečega žita
Košček modrega očesa
Zgubljeno srce

ALENKA AUERSPERGER:

NOČEM

Nočem videti
življenja,
ki ima krvave oči.

Mladosti,
ki ne obere
polne čase semen.

Ne žensk,
ki nosijo
oplojene plodove
ob svojih
bokih,
pa se boje rojsten.

Nočem ničesar,
kar je tuje,
žalostno
in samotno.

Smrt je daljna.

IVAN ZORAN

VSAKO JUTRO

Jutro na sipini požganih zvezd,
jutro, ki se rodi v hotenju rož
na oknih mojega doma,
jutro, ki ga ptice natrosijo
v gnezda svojim mladim.

to jutro moraš priti k meni.
Zavrpla bova slepeče podobne
narejene sreče
in se ves dan
smehljala obiskovalcem,
dokler naju ne stisne
molk večerajšnjega slovesa.

JOZE PREŠEREN:

NAJINA LJUBEZEN

Zakrila sva si oči,
ker nisva prenesla
take svetlobe.
Ko je prešlo,
sva s polnim naročjem
želja
hitela v najin domek.

Razdala sva
najino premoženje pticam,
ki so letale nad nama.
Zdaj čakava jutra,
ki opralo bo naju
s srebrnimi solzami.

Drobno dekletce

Drobno dekletce
je zjutraj
jokalo na pragu,
klicalo mamo,
jokalo.

Nihče ni prebudil sonca
Nihče ni poklical ptic.
Nihče ni tolažil oblikov,
naj tako ne jokajo.

Drobno dekletce
je zjutraj
jokalo na pragu.

Ivan Tisu

Koristna pobuda

Nekaj študentov iz našega okraja študira na univerzi in visokih šolah v Zagrebu. Naš klub si je zadal nalogo, da se poveže z njimi. Prvi koraki glede povezave so že bili storjeni. Povabili smo dva njihova predstavnika na naš družabni večer in se z njima več pogovorili o nadaljnjem življenju. Ker je med njimi precej študentov naših domačih študentov, je bilo dobro, da bi se ti študentje tesneje povezali s študentstvom, kar bi jim vsekakor koristilo. Za sedaj je mišljeno, da bi kolegi v Zagrebu ustanovili nekakšno sekcijo našega kluba ali pa, če jih bo dovolj, svoj klub. Imel naj bi tak načrt dela, kot ga imamo mi. (Kakšen je glavni namen našega kluba in kakšno je njegovo delo, je bilo že objavljeno v »Studentu« 10. 12. 1959). Medsebojno bi izmenjavali izkušnje pri delu ter seznajali druge drugega s problemi, ki nastajajo (študijski, materialni) ter kako eni in drugi rešujemo te probleme. Mislim, da bi imeli od tega oboji korist.

V bližnji prihodnosti je predviden sestanek naših predstavnikov s kolegi v Zagrebu. Takrat bi se pogovorili o konkretnih oblikah dela. Upamo, da bo naša pobuda naletela na ugoden odmev in ne bo ostalo vse skupaj le pri besedah. Glede tega smo se pogovarjali tudi po občinah, predvsem v Brežicah in v Krškem, ker prav iz teh dveh občin največ študentov študira v Zagrebu. Naša pobuda je bila z razumevanjem sprejeta in so nam občine po svojih močeh pripravljene pomagati (n. pr. s tem, da bi predstavniki občin hodili med naše kolege v Zagreb na razgovore in podobno).

Upamo, da bodo rezultati te akcije kmalu vidni.

Anica Zunič

Na obisku v »KRKA« — pred poslopjemtovarne na Cesti komandanta Staneta

v zgodnji jutranji uri pritekel na vlak. Večino je gosta ljubljanska megla prebudila, preden so prišli v vagon; ti so se smejali in ves čas vožnje pripovedovali šale. Nekateri so

JANEZ KRAMAR:

PREMIŠLJEVANJE

Tako mi je težko...
Nikogar ni,
ki mogel bi mi reči:
Ljubim te.

In misli grizejo...
In hladne kakor kamen
na srce mi padajo.

O, brat ti nepoznani,
ki trpiš, povej:
Zakaj vse to pehanje za nečem,
zakaj vsi klci po nečem,
zakaj, zakaj vse to...?

Dvanajstkrat v noč je zvon kot skrite želje zajčal,
dvanajstkrat kričal noči
tišino je razkral.

In zdaj ko ura je strahov,
kot nekdanj ti,
so misli ožile,
in, kakor so prišle,
spet naj bi odletela,
saj dan ujeti jih ne sme;
prezgodnje in prečudne so
in ne bi razumeli me ljudje...

Da ni teh grenkih želj in misli
v srcu,
z valovi pal v daljo bi hitel.
Ne bil bi sam:
in ko na skalo bi letel,
da razpršim se v nič,
se ne bi vprašal:
Kam?

Dva resnična utrinka z ekskurzije

1
V laboratoriju tovarne KRKA.
»Stara bajta« iz filozofije ugleda bele miši.
prvič. Pa vpraša:
»Kako pa te miške delate?«
Odgovor: »Bruc! Dobimo jih iz Zagreba.«

2
Relacija Ljubljana—Novo mesto. Polževo.
Četvero zaspanih—oč. Razdalja dva metra.
»Oprostite, kaj pa vi študirate?«
»Kemijo. In vi?«
»Filozofijo!«
Relacija Novo mesto—Ljubljana. Polževo.
Četvero svetlikajočih se oč. Razdalja;
praktično je ni!
»Že DOLGO si mi vse na svetu!«

Brinjeveček

jetju. Pravijo, da je doseglo visoko stopnjo razvoja. Zal nam niso dali točnega odgovora o njihovi politiki štipendiranja, s katero študentje nismo zadovoljni. Tudi v Novotekstu je pereče kadrovsko vprašanje.

Na ekskurziji smo videli marsikaj novega, srečali smo se z življenjem, ki ga danasnji študent mnogokrat premalo pozna. Ekskurzija je dosegla svoj namen. Obema podjetjema se zahvaljujemo za sprejem in pomoč.

Anica Zunič

Sklenil je, da bo delal s fantom po novi metodi. Nekdo mu je sicer namignil, da je dečko capin, da krade in da je pokvarjenec, toda za tuja mnenja se ni zmenil. Videl ga je, srečal se je z njim in bil je zadovoljen. Ugotovil je, da je fant življenjski in to mu je bilo v veliko zadovoljstvo. Obiskoval je sedmi razred osemletke.

»Danes se ne bova delala, ker se moram preseliti,« je sklenil. Drugi dan popoldne je šel po tista svoja dva kovčka.

»Danes tudi ne bova delala, ker sem se preselil,« je zaključil. »Opraviti moram namreč še neke stvari...«

Tretji dan sta začela po novi metodi. Delala sta uro in pol. Dolgočasila sta se oba. Vražja matematika, kako je tečna... Četrty dan sta delala eno uro. Čez teden sta skrčila na tri četrt ure. Po manjšem prepiru sta se dogovorila, da bosta delala še samo pol ure. Fant se je pritoževal, češ da je dosedanje delo prenaporno, češ da vrata na vse učenje v šoli in izvenšolsko delo... Hotel je prisliti svojega inštruktorja, toda ta je bil v tem primeru nepopustljiv. Končno se je prepričeno končal. Čas dela je bil po objektivnih razlogih prestavljen na pol ure. Domenila pa sta se, da bosta hitela.

»Kako ti gre v šoli?«

»Dobro, zelo dobro.«

»Res?«

»Res!«

Odočen in prepričevalen odgovor.

»Čudno, tvoj razrednik me je nala-

gal...«

»Večkrat laže, sicer se pa z njim do-

bro razumem...«

»Lagal je, da imaš tri nezadostne!«

Naredil je užaljen obraz. Užalilo ga je namreč to, da mu inštruktor ne za-

upa, čeravno sta se domenila za mo-

Moderna metoda

derno metodo... Nasmehnil se je. Res prijetna šala. Tri nezadostne. To se navsezadnje še da popraviti. Poslušal se je moderne metode. Stvar je zamotla. Po starih pravilih in po domenuki bi sicer moral obvestiti očeta, toda domenila se je za moderno metodo in tako je vse ostalo skrivnost. Kot inštruktor je imel nad fantom vso pravico; to mu je dal fantov oče... Pa tudi, če bi povedal, ne bi mnogo pomagalo. Oče bi fanta strahovito pretepel, zasvovali bi inštruktorja, ker bi ga bilo sram pred njim zaradi tako slabega sina... Fant je bil vesel, ker je imel še vedno nepoškodovano kožo.

»Kako gre, inštruktor?« je bilo prijazno očetovo vprašanje.

»Dobro, zelo dobro... Napredujemo. Sva že pri drugem poglavju. Delava namreč od začetka...«

Oče je bil zadovoljen. V enem mesecu sta predelala namreč že celo prvo knjigo. Delala sta seveda po novi metodi. Po novem sta delala vsak dan po tri četrt ure. To je bila posledica moderne metode inštruiranja.

»Kako vama gre!«

Oče je vprašal s čudnim prizvokom. Bil je nasršen. Tak še ni bil nikdar. V rokah je držal pasji bič. Fant se je stisnil v kot. Nekaj je zasutlil, tudi inštruktor je začel slutiti. Oče bo razkril njegovo moderno metodo... To utegne biti neprijetno. Vraga, kakšna nesreča! Najbrž ga je razrednik nasčuval proti njima, ker ni bil za moderno metodo in je še vedno zagovarjal Ciceronov ideal... Inštruktor si je pripravil izgovor.

»Kako si delal popravni izpit...?«

Temne očetove oči streljajo v sina. Inštruktorja gledajo zaenkrat še dokaj prijazno. Najhuje torej še ni. Oče moderne metode ni odkril ali pa je molčal, ker jo je sam priznaval in jo zagovarjal. To je bilo še odprto vprašanje. Oče je gledal čedalje temneje...

Fant je pobegnil iz sohe. Spal je neke zunsj. Kje, pa tudi svojemu inštruktorju ni povedal, čeravno se je skušal le-ta poslužiti moderne metode. Ponoči mu je šel odpret, vendar fant se ni vrnil...

Inštruktor se je očeta bal, kajti mislil je, da bo oče sedaj, ko ni sina, udaril po njem in se na ta način maščeval sinu. S tem bi bilo sicer inštruktorsko obdobje končano, toda tega ni hotel niti oče niti on.

Kako je fant opravljal popravni izpit:

a) namesto, da bi obiskoval inštrukcije, ki jih je oče plačeval, se je zabaval z dekleti in se, kopal na kopalnici...

b) izgovor profesorjem: Peljal sem se z mopedom in padel. Dobil sem pretes močginov. Bil sem več tednov v bolnišnici. Za popravne izpite se nisem mogel pripravljati... (Popravnega izpita ni delal.)

c) izgovor očetu:

Padel sem. Iz obeh predmetov sem padel. Bolje, da ne hodiš blizu. Profesorji so mi naročili, naj ti tako povem...

Oče je fantovim besedam verjel. Sam je imel namreč ogromno dela in se ni utegnil prepričati sam. Pa tudi take navade ni imel, da bi hodil okrog profesorjev in prosjačil. Bil je pre-

ponosen. Rohnel je, ker mu je falot pobegnil. Sumljivo je prebadal inštruktorja. Le-ta pa je bil vesel, da ni oče odkril njegove moderne metode. Ali je bil neroden? Samo k profesorju bi šel, pa bi v.e vedel. Ta profesor bi izdal prav vse, ker je bil starokopit-než...

Odpoved stanovanja; to se pravi, da je moral stisniti svoje stvari v dva kovčka in jih nekam odnesti. Oče mu je pojasnil. Razumel je; domača hči Anka se je nameravala poročiti. Oče je bil z inštruktorjevo moderno metodo zadovoljen. Fant je imel samo eno nezadostno — vsekakor viden uspeh. Preteklo leto je imel namreč dve. Sicer pa ni imel niti fizike niti matematike, slovenščina pa ni bilo njegovo področje... Zaloval je edino za Anko, ker sta imela odlične odnose. Zagodel si je stari latinski pregovor in je šel iskat novega gospodarja.

Bal se je, ker je vedel, da so ljudje starokopitni in ni verjel, da bi pravilno pojmovali njegovo moderno metodo... Toda on je verjel v njeno moč. Pozanimal se je za inštrukcije. Nekd gostilničar je ponujal sobo in celo nekaj hrane v zamenjavo, da bi kdo njegovemu sinu vtepal v glavo nerazumljivo snov. Ni sprejel.

Prvič zato ne, ker je gostilničar napajal vsak večer piance; drugič zato ne, ker mu ni ugovarjalo stanovanje; tretjič, ker je videl, da fant ni življenjski.

Tako je odlašal, zavračal inštrukcije. Zelo si je, da bi dobil kak ekstravagantni primer. Tako primeri pa so redki in rastejo le v oddaljenih družinah. Poslednja izkušnja je privedla prijateljem. Dogodilo se je, da inštruk-

Josip

Medvedje na Dolenjskem

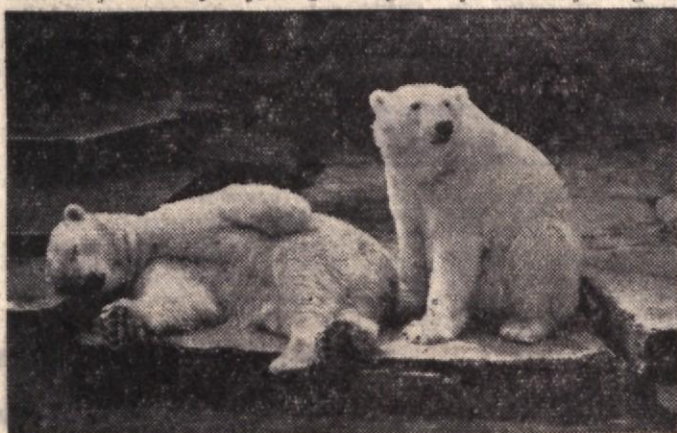
Naj omenim pri tem še tragičen konec medvedke ob srečanju 12. VII. 1956. leta v poznih popoldanskih urah v kmetijskih gozdovih za vasjo Kuzarjev kal, ob pogonu na divje svinje. V tem predelu lovišča ni bilo poprej nikoli medvedov. Ko je hotel član naše LD skozi goste grmovje potisniti voščeno svinjo proti stojšču, je planila v njega iz goščave medvedka, ki je, kot je bilo pozneje ugotovljeno, vodila dva že zelo velika mladiča, in povajala lovca po tleh. Ker pa je bil lovec mlad, gibčen in močan, je medvedko odrinil s sebe, skočil nekaj korakov od nje. V paničnem strahu je skoraj potisnil puščino cev v medvedko in jo samo malo ranil po vratu, kar je žival še huje razdražilo. Začelo se je ruvanje in klicanje na pomoč. Ker

Piše Janko Kastelic

sem bil od kraja dogodka oddaljen kakih 150 do 200 korakov, sem jo brž ubral proti klicem na pomoč, misleč, da napada ali ranjeni merlasec ali vodeča svinja, katere smo malo prej sledili. Nenadoma se na 5 do 6 korakov pred menoj pojavi renčeca ranjena medvedka. Mrzel pot me je oblił. Za umik je bilo prepozno — bliskovito sem stisnil puško k licu, refleksi je deloval hitreje kot misli, ter iz bližine 2 do 3 korakov dvakrat zapored sprožil v medvedkina široka prsa. Tega dogodka se bom spominjal vse življenje. Kadarkoli doma opazujem na steni visečo okroglo režečo glavo, me vselej presune — ubili smo mater, ki je branila svoja mladiča.

Ali pa dogodek v poznem poletju 1956. leta, ko sem po čakalju na divje svinje ob krompirjevih njivah za vasjo Brezova reber okrog 2. ure ponoči počasi odšel po poti proti oddelku 14, kjer je veliko napajališče in kjer sem nameraval v prvih jutranjih urah počakati na »ščetinarje«. Ker je bilo še zgodaj, sem sklenil, da na križišču pod debelo smreko nekoliko zadremjem. Toda po nekaj trenutkih dremanja (mogoče sem celo zaspal), sem podzavestno začutil, da me nekaj opazuje oziroma, da se bo nekaj zgodilo. Previdno sem segel po priložni puški in v največji tišini poiskal stikalo na žarometu, montiranem na puški, in posvetil v smer, od koder sem čutil, da nekaj

globoko diha. Na sredi ozke steze, dobrih 10 korakov daleč, je stal med smrekami ogromen medved. Oči so se v močni luči rdečezeleno zablistale. Držeč puško pri licu sem pokleknil, kolikor mi je dovoljeval lovski plašč, ter čakal. Zdela se mi je celo večnost, preden se je velika črna gmeta premaknila. Medved je čudno pihaje in go-

Bela medveda iz zagrebskega živalskega vrta

drnjava »odhlacal«. Sele tedaj sem opazil oziroma začutil, da sem se začel čudno potiti. Tudi zaspan nisem bil več. Torej kratkotalno ne verjamem, da imamo v naših lovskih vrstah take »junake«, ki jim sredi samotnih gozdov zaradi srečanja z medvedom, posebno če je ta primernih dimenzij, ne bi postalo malo bolj vroče, posebno še v večernih ali nočnih urah.

Leta 1956 je divje sadije, katerega je zelo veliko v kmečkih gozdovih, bogato obrodilo, zlasti okoli vasi Veliki in Mali Lipovec, Brezova reber in Ajdovec, posebno hruške, ki jih medvedje bolj cenijo kot lesnike. Tudi črne maline na velikih posekah v središču brezovskega lovišča so bile zelo polne. Pa tudi grozdje na južnih in jugozahodnih pobočjih tega predela je zelo bogato obrodilo. V lovišču se je v tem letu pojavilo še posebno veliko število medvedov, med katerimi je moralo biti zelo veliko »gostov« iz roških lovišč. Ko sem v jeseni tega leta skoraj 10 dni prebil v teh predelih od Frate pa tja do južnih pobočij Straške reberi, sem tudi sam ugotovil, da kmetje iz Straže, Polja, Soteske in ostalih vasi upravičeno godrnjajo zaradi škode v vinogradih. Na srebro pa medvedje grozdja hibridne trte ne marajo, nje pa je v teh predelih največ.

Tudi z divjimi hruškami, ki so jih kosmatinci stresli, sem si gasil žejo v Lipovskih in

Ajdovskih gmajnah, saj skoraj nisem našel drevesa divjih sadežev, ki ne bi bilo opraskano od plezanja medvedov. Po sledovih sem ugotavljal, da tudi ščetinarji pridejo na svoj račun, pobirajoč ostanke pod otresenimi drevesi. Logar Rozman je nekoč opazoval tak primer. V nekem oddelku pri Lipovcu je za manjšim grebe-

znanimim, popolnoma zmaličenim lovskim rogom, iz katerega zna privabiti, in to samo on, tako imeniten »tra-ra tra-ra«, da ti kar srce zaigra, ko ga poslušaš iz oddaljenega stojišča, takrat sta si z marsikaterim brakadarjem v laseh, posebno če njegovi štirinožni pomagači bolj slabo iščejo in če Lojze nima v nahrbtniku malo »kačje sline«. Takrat je njegov vedno nasmejani obraz precej kisel. Tudi nekaj ščetinarjev je že položil na dlako. Nekateri naši lovci Lojzeta sicer sumijo, da ima neko posebno »zavbo«, s katero se namaze, kadar gre čakati ščetinarje, ker drugače de bi tako radi hodili za njim. Tokrat Lojze ni imel nič »kačje sline« v nahrbtniku, tudi namazal se ni, zato so ga zares obiskali kar trije medvedje. Verjetno je bila to medvedka z dvema mladičema.

Tudi naš znani vodja gonjačev na jesenskih brakadah Lojze Jarc bi vedel povedati, kako je bilo tisti jesenski večer leta 1956, ko sva v ajdovskih stelnjskih po sledovih ugotavljala, da hodijo ščetinarji pobirati tisto, kar so kosmatinci otresli. Lojze se je udobno nasmilil v rogovilah starega hrasta, jaz pa dober kilometer naprej na nekem prelazu. Komaj so priči potihnili v prvem mraku, ko zaslišim življenje in kričanje ter klice: »Janko, Janko!« Mistil sem, da so Lojzeta opikali sršeni, ki domujejo v stari vodi hruški. Ko sem skoraj prišel do njega, mi je v zmešanih besedah začel pojasnjevati, da so prišli kar trije, »Dobro, zakaj pa nisi streljal?« sem mu rekel, »Ampak to so bili medvedje (še)le tedaj sem opazil, da ima v rokah velik lovski nož) pa so me kar gledali in sploh niso hoteli bežati. Sele ko sem začel klicati in mahati, so počasi odračali.«

Prepričan sem, da ima naš Lojze precej dobre živce. Res je: kadar vodi na brakadah pogon čez drn in strn s svojim

med njimi pa še okrušen omet. Neki poseben duh jim je udarjal v nos, v oči pa razen prej omenjenega še krvave in zmečkane ruhe in — to so se oči najbolj branile gledati — razmesarjeno Jerino telo. Noge so ji visele čez stranice, truplo pa je ležalo počez, glava ukrivljeno naslonjena na steno. Videti je bilo, kakor da je Jera hotela s postelje, pa jo je prej doletela smrt. Obraz, ki ji je bil najmanj razmesarjen, je še mrtev odseval silno grozo, ustnice so bile odprte, brčice je hotela zakrčiti, pa ji je smrt zadržala krič na njh.

Rdeči medved, daljni ameriški sorodnik naših kosmatincev

ZANIMIVOSTI

Pitna voda z morskega dna

Ob vsej jadranski obali so zelo pogostna tako imenovane »Vrulje« — podmorski izviri sladke in tudi sredi poletja mrzle vode. Sedaj so na te »vrulje« postali pozorni jugoslovanski geologi. Sodiijo namreč, da je mogoče te vrulje izkoristiti za oskrbovanje s pitno vodo, ki je posebno prihranljiva, je v kraških področjih Dalmacije.

Sladki beton

Jugoslovanski strokovnjaki, ki se ukvarjajo z znanstvenimi vprašanji stavbarstva, predlagajo, da bi odpadke sladkorne melase (pri proizvodnji sladkorja iz sladkorne pese) uporabili kot važen element pri pripravljanju betona. S tem bi znižali porabo »plastifikatorjev«, ki jih moramo uvažati in so sestavni del betonskih konstrukcij. Ti strokovnjaki pravijo, da bi bil zelo primeren plastifikator odpadni material domačih sladkornih tovarn. Do dajati bi ga betonski masi in beton bi postal bolj čvrst in trajnejši. Kaže, da bo »sladki beton« imel še velik pomen v stavbarstvu.

Kačje piščali

V vaseh na obronkih Sar planine, kjer so prebivalci izvrstni živinorejci in proizvajalci ovčjega sira (kačkavala) so se ohranile »kavale« pihalni glasbeni instrument, podoben enocevni piščali, le da je daljši, ima več luknjic, ima pa tudi nekoli-

Da ne bo medvedje zamere!

Če bi tiskarski skrat poznal dolenjske medvede, jim verjetno ni bi upal zagosti tako, kot si jo je privoščil v drugem nadaljevanju minuli teden. Drugi stavek drugega odstavka v zadnjem nadaljevanju zgodbe o naših medvedih na tej strani se mora namreč pravilno glasiti takole:

»...Saj se je le malokateri naših lovec upal ostati v teh skoraj nepretrdnih gozdovih preko noči, predvsem zaradi vedno večjega števila medvedov, ki niso, kot je praksa pokazala, vedno pripravljeni bežati pred samotnim lovecem...«

Tako mora biti zapisano, ne pa tako, kot je bilo minuli teden, ko je bilo moč razbrati, da »so medvedje vedno pripravljeni bežati pred samotnim lovecem«. I, potem bi bili zajci!« je dejal eden izmed znanih novomeških lovec in stalni gost Brezove reberi — in že zavoljo tega in ugleda naših kosmatincev popravljamo neljubo napakico. Res, da ne bi medvedje zamerali!

Uredništvo

Še 172 novih!

Zbiranje novih naročnikov Dolenjskega lista navzlic slabemu vremenu ni prenehalo. Rekord tedna ima spet pošta Sentjanž (v sevniški občini), ki je poslala še 20 naročnikov in dosegla s tem že 151 novih naročnikov! S tem si je pridobila pravico do posebne nagrade 6.000 dinarjev, razen tega pa bomo pošti v Sentjanžu izplačali za 151 novih naročnikov 7.550 din za trud in poštne stroške.

Skupno se je od 16. decembra 1959 do torka 26. januarja 1960 na novo naročilo na naš teden 1719 novih naročnikov:

Občina BREŽICE	458 novih naročnikov
Občina SEVNICA	512 novih naročnikov
Občina SENOVO	98 novih naročnikov
Občina VIDEM-KRSKO	221 novih naročnikov
Stari del novomeškega okraja	292 novih naročnikov
Razne pošte v LRS in FLRJ	116 novih naročnikov
Inozemstvo	22 novih naročnikov

Najdelavnejše pošte v zadnjem tednu: Brežice (10 novih naročnikov), Pišce (7), Sentjanž (20), Brestanica (9), Senovo (8), Leskovec (8) itd.

RAZPISUJEMO POSEBNO NAGRADO 10.000 dinarjev

za pošto ali pismonošo, ki bi dohitel in presegel uspeh pošte v Sentjanžu, ki je dobila doslej že 151 novih naročnikov! Pri tem bomo upoštevali vse naročnike, ki so jih posamezne pošte ali pismonoše pridobile po 16. decembru 1959!

ČLANI SOCIALISTIČNE ZVEZE! Naročite se na glasilo Okrajnega odbora SZDL Novo mesto! Priporočite naš pokrajinski tedenk svojcem, prijateljem in znancom, ki lista še ne dobivajo na svoj naslov!

Ne pozabite: vsi stari in novi naročniki bodo sodelovali v velikem nagradnem žrebanju, ki ga bomo razpisali 17. februarja 1960 ob desetletnici izhajanja Dolenjskega lista!

NEKAJ OKROGLIH

VESOLJSKE SKRBI

»Tule berem,« pravi sladokusec, da bomo lahko kmalu potovali na Mars...»

»No, prav; ampak kakaj tako zaskrbljeno gledaš?«

»Zanima me, če na Marsu redijo prašiče!«

MED DEKLETI

»Poglej no, kako krasne obrvi ima!«

»Hm, seveda: saj je imela v risanju zmeraj pet.«

ŽIVALSKA

Dva psa sta se prav grdo zavravala za kost. Videč, da sta enako močna, sta zaprosila ovco, naj odloči, kateremu pripada kost. Ovca je kost vrgla v potok.

»Zakaj si to storila?« sta jo upražala presenečena psa.

»Zato, ker sem vegetarijanka!«

UPRAVIČENO TARNANJE

»Pa imam res nesrečo in smolo,« potroži ovca. »Plačati moram največji davek na dohodek: ostrizejo me do gola kože.«

NA SESTANKU

»Tovariši, kako je pa z borbo proti alkoholizmu?«

»Mi smo za mirno rešitev vseh spornih vprašanj.«

PREDMETI SE PRITOŽUJEJO

Pepelnik: »Svinjarija, vsak otrese vame!«

Cigareta: »Pa sem res neumna — samo jaz izgorevam pri delu!«

Električno stikalo: »Ali sem reveži! Vsak me obrača kakor se mu zljubi!«

Televizor: »Nesramnost — vsi zijajo vame!«

Copata: »Jaz sem pa kar zadovoljna. Res hodijo po meni, toda mož v hiši je še na slabšem, ker je pod mano!«

BREZ BISEK...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Brez bisek...

Ne pozabimo!

Po zidovih zahodne Evrope so se znova pojavili hitlerjevski kljukasti križi in napis: »Jude ven!« Sramotljiva pisma in grožnje se vrstijo, preplah je spet naselil srca ljudi, ki so komaj začeli verjeti, da je konec nasilja in fašističnega strahot. Fašizem, v Nemčiji nikoli do kraja uničen in pobit, dviga krvavo glavo in spet reži v svet. Po zaslugi nekaterih nekdanjih zmagovalcev, ki so zamenjali poštenost zmage s špekulantskimi računilci, se plazi fašistična kača iz temnih kleti, kamor se je teh 15 kratkih let po vojni potuhnila. — Zato ne pozabimo! Rjave in črne srabce so v Nemčiji najprej korakale in se igrale vojake; ko pa so šle na roparski pohod, so pobile milijone nedolžnih ljudi. Kači je treba streljati glavo prej ko useka! Mi te preproste resnice nismo pozabili!

KAREL GRABELJŠEK:

MOST

(Odlomek iz romana)

Vrnil se je na cesto. Se je pri Boštjančku kaj zgodilo? Gospodinja je prav tedaj prišla na vežni prag. Zdela se mu je taka kakor vedno; od daleč tudi ni mogel videti, če je kaj prestrašena zaradi nočnih streljav. Toda ako bi se pri njih kaj zgodilo, bi povedala, če ne drugače, z jokom. Vrnil se je v hišo. »Res so se spravili nad psa,« je povedal ženi. »Vrgel sem ga v Špančkov dolino, ne puščaj otrok tja.« Zdela se mu je boljše, da otroci ne zvedo, kaj se je zgodilo. »In drugače nič?« je vprašala. »Ni videti.« Opazil je, da se je olajšano oddahnila.

Pozajtrkval je in odšel na delo. Ko je šel mimo Jerine hiše, je zagledal na steni črn odvis velike, moške dlani. Spreletel ga je srh in noga mu je zastala. A že naslednji trenutek je korake pospešil in pri tem blagoroval sosedu, ker mu ni treba mimo Jerinega doma. »S tem ljudi že dolgo strašijo,« se je skušal tolažiti. »Skoraj vsako jutro je kje narisana ta črna roka, toda doslej se ni še nič zgodilo, razen da so nekaj ljudi zaprli. Najbrž sta bila tudi tista dva strela samo za strah.«

Kljub taki tolažbi pa ga je pri srcu tiščalo, da bi moral nazaj domov, da ženi pove o tej

črni dlani. Ura pa je bila sedem in moral bi že biti v parketarni. Še bolj je pospešil hojo. Pred njim je drobil Boštjanček, ki je bil tudi pozneje odšel od doma kakor druge krat. Najbrž prav tako zaradi nočnega streljanja. Ko se je opoldne vračal mimo Jerine hiše, je bil tisti črni odvis še vedno na steni, okna pa zaprta. To mu je tesnobo še povečalo. »Ali je Jera kam šla?« je vprašal ženo.

»Ne vem, nisem je videla.«

»Črno roko so ji ponoči narisali na steno,« je povedal z glasom, iz katerega je siliła tesnoba skrb.

»Milenka je povedala,« je odvrnila žena s podobnim glasom.

»Pogledat nisi šla?«

»Ne.«

»In nje res nisi nič videla?«

»Nisem.«

»Čudno, saj je bila sinoči doma, videl sem jo, ko je zapirala kure. Pozneje pa sem videl luč v sobi.«

Ničesar mu ni odvrnila. Zato je rekel oziroma vprašal: »K Boštjančkovi nisi šla?«

»Ona je bila tu,« je povedala. »Tudi pri njih so slišali streljanje. Pravi, da priseže, da je bilo pri Jeri.«

»Gledat pa ništa šli?«

»Vaju sva čakala.«

Zdaj je Mele sprevidel, da se ne bo mogel izogniti temu, kar bi moral že zdaj napraviti. A sam si ni upal iti k Jeri. Poslal je po Boštjančka in potem so se vsi štirje dobili pred Jerino hišo, on z ženo in Boštjanček ter Boštjančkova. Vrata so bila še vedno zaprta. Mele je pobutal, nato pa močno stresel za kljuko.

»Saj je zadaj okno odprto,« je rekla Boštjančkova.

»Previsoko je tam,« je dejal. Kljub temu so se vsi štirje odpravili za hišo. Našli so lestev, a je bila polomljena.

»Nič ne pomagaj, vdreti bomo morali,« je tiho dejal Boštjanček.

»Saj imaš ti tudi lestev,« je rekel Mele.

Toda niso šli ponjo, najbrž zato ne, ker bi bilo vsakemu tesno, da bi moral prvi v hišo, drugi pa bi čakal pod lestvijo. Vrnil so se pred vežna vrata. Mele je poiskal kol in je z njim toliko vzdignil vrata, da je pustil zapih na ključavnici in so mogli odpreti vrata. Prijeten, hladen zrak jim je zavlel v veže. Tesnoba so se ozirali po kotih, a niso opazili nič posebnega. Iz veže so šli v kuhinjo, od tam v veliko sobo in šele nato v čumnat, kjer je Jera po navadi spala.

Prvi je vstopil Mele. Mrzel pot mu je orosil čelo. Opogumljalo ga je le to, da so bili oni tik za njim, da je lahko prijel Boštjančka za roko in ga potegnil za sabo.

Eno okno je bilo res odprto, drugo pa zaprto, a s popokaninami in razbitimi šipami. To tleh je bilo vse polno steklenih drobcov,

med njimi pa še okrušen omet. Neki poseben duh jim je udarjal v nos, v oči pa razen prej omenjenega še krvave in zmečkane ruhe in — to so se oči najbolj branile gledati — razmesarjeno Jerino telo. Noge so ji visele čez stranice, truplo pa je ležalo počez, glava ukrivljeno naslonjena na steno. Videti je bilo, kakor da je Jera hotela s postelje, pa jo je prej doletela smrt. Obraz, ki ji je bil najmanj razmesarjen, je še mrtev odseval silno grozo, ustnice so bile odprte, brčice je hotela zakrčiti, pa ji je smrt zadržala krič na njh.

Brez diha so strmeli v to strašno podobo. Boštjanček je zašepetal Mele. Začel se je ritenski pomikati nazaj in drugi za njim. Na hodniku so se obrnili in po hitri na cesto, kakor da jim je v hiši zmanjkalo zraka.

Sele pod toplim, svetlim soncem so si nekoliko opomogli.

»Povedati bo treba,« je čez nekaj časa rekel Boštjanček. Druga v tistem tesnobnem razpoloženju ni mogel reči.

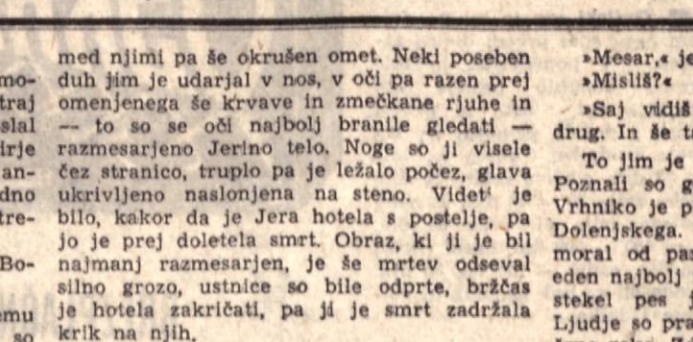
»Komu?«

Na to ni nihče vedel, kaj bi rekel. Sele po daljšem molku se je oglašala Meleška:

»Saj vedo, saj s. jo oni...«

Zastrmel so se v črno liso na steni. Obrisi je kazal, da je imel tisti, ki ga je napravil, veliko dan, v grozi, ki jih je obhajala, pa se jim je ta obris zdel še večji. Vsi prsti so bili razločni in srednji, sredinec ni bil večji od prstana in kazalca, temveč nekoliko manjši. Tisti, ki je pritisnil dlan na steno, je moral imeti srednji prst pokvarjen.

V Batumu so te dni spet spustili v morje nov hidrogliser, ki so ga nazvali »Povodna ptica«. V Sovjetski zvezi so za hiter potniški promet na vodi začeli vedno bolj uvažati nagie hidrobusse, ki visoko nadkriljujejo navadne potniške ladje. Hidrobusi lahko sprejmejo od 60 do 200 potnikov, so pa dvakrat ali celo trikrat hitrejši od navadnih potniških ladij na rekah in jezerih ter na morju.

»Mešar,« je dejal Boštjanček polglasno. »Misliš?«

»Saj vidiš roko. Takle šape nima nihče drug. In še ta prst.«

To jim je vzbudilo še večji strah. Mesari! Poznali so ga, čeprav ni bil domačin. Na Vrhniko je prišel pred kakim letom, baje z Dolenjskega. Baje je bil prej partizan, pa je moral od partizanov pobegniti. Zdaj je bil eden najbolj zagriženih belogardistov. Kakor stekel pes je letal po zasedah in hišah. Ljudje so pravili, da je on začel strašiti s to črno roko. Zdaj so tudi Meletovi in Boštjančkovi spoznali, da je to res. Samo on ima takšno roko. A zdaj to ni več samo za strah, to je, Kristus, to je...

»Nekomu bomo vendar morali povedati, saj je ne moremo pustiti kar tako,« je rekla Boštjančkova.

Prestrašeno so jo pogledali. Bilo jim je kakor davi, ko si niso upali vstati.

»Saj vedo,« je dejal Boštjanček.

»Vedo... Toda zaradi pogreba...«

»A kdo naj gre povedat?«

»Kdo?«

»Mešar,« je dejal Boštjanček polglasno.

»Misliš?«

»Saj vidiš roko. Takle šape nima nihče drug. In še ta prst.«

To jim je vzbudilo še večji strah. Mesari! Poznali so ga, čeprav ni bil domačin. Na Vrhniko je prišel pred kakim letom, baje z Dolenjskega. Baje je bil prej partizan, pa je moral od partizanov pobegniti. Zdaj je bil eden najbolj zagriženih belogardistov. Kakor stekel pes je letal po zasedah in hišah. Ljudje so pravili, da je on začel strašiti s to črno roko. Zdaj so tudi Meletovi in Boštjančkovi spoznali, da je to res. Samo on ima takšno roko. A zdaj to ni več samo za strah, to je, Kristus, to je...

»Nekomu bomo vendar morali povedati, saj je ne moremo pustiti kar tako,« je rekla Boštjančkova.

Prestrašeno so jo pogledali. Bilo jim je kak